

Luk

Te Rono Tauareka Luk e taataa

Na hakataakoto hakamattua i roto te launiu nei:

Na tattara kaamata 1.1—1.4

Jisas laaua ma Jon ku hannau iho 1.5—2.52

Jon Baptis 3.1—3.20

Jon e hakoukou tapu Jisas, tena Satan ki tatakore Jisas 3.21—4.13

Jisas i roto Galili 4.14—9.50

Jisas i roto Galili, ia kutaapiri i Jerusalem 9.51—19.27

Jisas ku taapiri i Jerusalem 19.28—23.56

Jisas ku ora muri 24.1—24.53

Luk e taataa i te ora Jisas

¹ Tiofilus, te hakamaatua:

Tammaki na tama ehai na mahi laaou ma kitattaa nilauniu ki hakariatu namee Jisas ni huri mai taatou raa.

² Na tama raa etattaa namee taatou nillono na tama nikkite namee raa i te kaamata raa roo, tena ki haere tattara na tattara raa.

³ Maitaname anau nitoo hakaraoi roo na tiputipu nei hakaatoa i te kaamata roo, tena anau e maanatu ma kame etauareka anau te taataa atu te launiu nei i akoe,

⁴ ki iroa akoe pera ma te akoako akoe ni rono raa e hakamaoni.

Te ensel e tattara ake Sekaraia i te haanau iho Jon

5 Hemaatua iroto te hareakina Abiyaraa enoho te saaita Herot nituku iroto Judia raa, te inoa aia raa ko Sekaraia. Tena te avana aia raa ko Elisabet, he hine iroto te hareakina Aron raa.

6 Sekaraia laua ma Elisabet etauttari tahi na tuua TeAtua raa, ia tokorua raa hoki ettonu tahi i mua na karemata TeAtua.

7 Tokorua raa kumattua hakaatoa, e mea laua se ki hai tamalliki roo e mee Elisabet e poka.

8 Teeraa he aho, na maatua raa e hirihiri Sekaraia ki too telotu iroto te Hare Tapu te sao aia. Sekaraia e hehekau ma TeAtua pera ma he maatua.

9 Teenei he tiputipu na maatua raa, tena na maatua raa ettahao na hatu no hirihiri Sekaraia ki haere no hakkaa te insens iaruna te olta raa. Kito Sekaraia ki haere iroto te Hare Tapu TeAtua raa,

10 tena te kanohenua i aho raa ku lotu te saaita Sakaraia ni haere no hakkaa te insens raa.

11 Tena te ensel TeAtua raa ku tuu ake ia Sekaraia ite vahi laua te olta ite kina te insens raa e ura raa.

12 Te saaita Sekaraia ni kite te ensel raa, aia ku oho roo no mataka.

13 Tena te ensel raa ki meake, "Sekaraia! Auu se mataka, TeAtua kuro no telotu akoe raa, tena Elisabet te avana akoe raa e me ki haanau he tamariki tanata ma akoe, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jon.

14 Te saaita naa, akoe e me ki hihia roo, tena tammaki na tama e me ki hihia hoki te saaita te tamariki naa e haanau iho raa.

15 Jon e me ki hakanaaniu i mua na karemata TeAtua. Tama naa se lavaa te unu na wain ia ma na vaimmara. Te Anana Tapu e me ki noho

i roto te tama naa kaamata te saaita aia e me ki haanau iho raa,

¹⁶ tena Jon e me ki hakattaki tammaki na tama Israel ki vakkai muri ake TeAtua, TeAriki laa-tou raa.

¹⁷ Jon e me ki haere i mua TeAriki ma na mahi haimmahi pera ma ko profet Elaija. Tama naa e me ki hakapaa hakaraoi na tamana ia ma na tamalliki laa-tou raa. Tena Jon e me ki poroporo na tama e hakatapanattaraa ki hakallono na tattara mattonu na tama ettonu tahi raa. Ia tena aia e me ki poroporo te kanohenua TeAtua raa ki tanattana te hamai TeAriki.”

¹⁸ Tena Sekaraia ki meake te ensel raa, “Anau e me ki iroa peehee ma na tattara akoe naa e me ki hakamaoni? E mee anau ku matua, tena te avana anau raa hoki ku matua.”

¹⁹ Kito te ensel raa ki meake, “Anau ko Gabriel, tena anau e tuu i mua TeAtua te Tama e kauna ria iho anau ki tattara atu akoe na tattara taualleka nei.

²⁰ Emeia teenaa akoe se hakatina na tattara teeraa e me ki oo mai no hakamaoni he saaita raa, tena akoe e me ki se lavaa te tattara; te maihu akoe naa e me ki puni ki taeroo te saaita te tamarikinaa e haanau iho raa.”

²¹ Te saaita naa, te kanohenua tera e hakattari Sakaraia ki hamai i mata hare raa ku mamannatu tammaki e mee te tama raa e nnahe roo te hakahura mai i aho.

²² Te saaita Sakaraia ni hakahura iho raa, aia ku se lavaa te tattara, tena na tama raa ku illoa pera ma te tama raa e isi te kite aia i roto te Hare Tapu. Tena Sekaraia ki auna ake na tama raa, e mee aia ku se lavaa te tattara.

²³ Te saaita Sekaraia ni oti na hehekau aia i roto te Hare Tapu raa, tena aia ki vaakai muri i hare.

²⁴ Ki oti roo Elisabet te avana aia raa ku haitama, tena i roto erima na marama, aia ku munimuni koi vaa hare, se hahaere vaa aho.

²⁵ Elisabet ku tattara ma, “Te saaita nei roo TeAtua kutokonaki anau, tena Aia etokea te napa anau ni isi i mua te kanohenua raa i taha.”

Ensel Gabriel e tattara ake Meri i te haanau iho Jisas

²⁶ ²⁷ Elisabet ku tae te hakaono na marama aia, tena TeAtua kikauna ria iho ensel Gabriel ki tattara ake Meri, he taukupu etonu tera enoho i Nasaret, he matakaina i roto Galili. Te taukupu raa e hakamattino ma te taupeara e hui ma ko Josep, he tama i roto te hareakina te tuku Devit raa.

²⁸ Te ensel raa e haere iho no meake Meri ma, “Te noholaoi ki noho ma akoe! Te Ariki e hakatapu akoe, tena ki rorohi laoi akoe.”

²⁹ Meri ku tipuaina haeo roo ina tattara te ensel raa, tena aia ku maanatu ma te hakataakoto na tattara te ensel raa e mee maea.

³⁰ Tena kito te ensel raa ki meake, “Meri! Akoe se lavaa te mataku, TeAtua e hakatapu akoe.

³¹ Akoe e me ki hai tama no haanau he tamariki tanata, tena akoe ku hui te inoa te tamariki naa Jisas.

³² Tama naa e me ki hakanaaniu, tena Aia e me ki kannaria ma, te Tamariki TeAtua i Aruna. TeAtua e me ki mee te Tama naa kituku pera ma Devit te tipuna Aia i mua raa.

³³ Tama naa e me kihakamaatua iaruna te kaha Jekop raa na vahao hakaatoa, tena te Hakamaatua ana Aia raa se isi te hakaoti.”

34 Tena kito Meri ki meake te ensel raa, “Anau he taukupu etonu, ia se haitama ni mmoe ma anau, kaa anau e me ki hai tama peehee?”

35 Kito te ensel raa ki meake, “Te Anana Tapu e me kinoho ma akoe, tena na mahi Te Atua raa e me kitakoto i roto akoe. Tena i te hakataakoto nei koi te tamariki e tapu naa e mee ki taapa ma te Tamariki Te Atua.

36 Maanatu te tinna akoe raa, Elisabet. Na tama e tattara ma te tama raa ku selavaa te isi na tamalliki, e meia te saaita nei aia ku hai tama, tena te nei ko te hakaono na marama aia, niaina ma aia ku matua haeo roo.

37 Maitaname se isi roo te mee e hainattaa ma Te Atua te ppena.”

38 Kito Meri ki meake, “Anau he taukupu e hehekau ma Te Atua, tena hea akoe ni tattara mai raa, tiaki peenaa ki kapihi mai anau pera ma akoe ni tattara mai raa.” Tena kito te ensel raa ki tiaki te hine raa no haere.

Meri ku haere no mmata Elisabet

39 Seroroa i muri koi te ensel raa ni tattara ake raa, tena Meri ku haere i te hare Sekaraia i te matakaina tera etuu iaruna na mouna i Judia raa.

40 Meri kutae atu i te hare raa, tena aia ki kanna ake Elisabet, te avana Sekaraia raa.

41 Te saaita Elisabet ni rono te nnana Meri raa, te tamariki i roto aia raa ku hihia no tatahuki, tena Te Anana Tapu raa ku tau i roto Elisabet.

42 Tena aia ki tattara hakamaroa ake ma, “Ako e hakatapuria Te Atua, e raka iaruna ma alaa taukupu. Tena Te Atua e me ki hakatapu te tamariki akoe e me ki haanau raa.

43 Akoe ko tetinna taku Ariki, tena anau e maaharo e mee akoe e hamai no mmata anau.

44 Tesaaita anau nirono tennana akoe raa, te tamariki i roto te manava anau nei e hihia roo no tatahuki.

45 Akoe e me ki hakatapurua e mee akoe e hakatina pera ma na tattara TeAtua e tattara atu akoe raa e me ki oo mai no hakamaoni!”

Meri e hakammaha TeAtua

Magnificat

46 Tena Meri ki tattara ma,
“Taku hatu manava e hakammaha TeAtua,

47 te anana anau e hihia i TeAtua taku Tokonaki,

48 maitaname Aia e maanatu roo anau, te tama mouraro e hehekau Aia nei!

Kaamata te saaita nei na tama hakaatoa e me ki tattara ma anau ku hakatapurua,

49 e mee namee ellahi TeAtua Hai mahiraa nippena i anau raa.

Te inoa Aia raa e tapu;

50 kaamata teeraa tautama haere no tae teeraa tautama,

Aia e me ki huri ake te aroha Aia raa i na tama e hakammaha Aia raa.

51 Aia e ssora iho te rima hai mahi Aia raa, no hakatui na tama hai ahu e hai mannatu raa i taha.

52 Aia e hakatuu na tuku hai mmahi raa i taha ma na nohorana laatou raa,

tena ki ssau na tama mouraro raa ki hakananniu.

53 TeAtua e haanai na tama e hikkai raa no ppohu ma na mee taualleka,

tena ki kauna na tama hai sileni raa i taha, se hai mee e kou ake.

54 TeAtua e taohi mmāu na tattara hakamaoni Aia ni meake na tipuna taatou raa, tena ki hamai no tokonaki Israel, te tama hehekau Aia raa.

55 Aia e maanatu ma ki huri ake te laoi Aia raa iaa Abraham, ia ma na hai mokopuna aia raa na vahao hakaatoa.”

56 Meri ennoho laaua ma Elisabet nottae etoru na marama, tena aia ki vaakai muri i te matakaina aia raa.

Te mamaoha iho Jon Baptis

57 Elisabet ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha, tena aia e haanau te tamariki tanata.

58 Na tama te kauhare raa ia ma na hareakina aia raa kullono pera ma TeAtua e aroha no tokonaki Elisabet, tena na tama raa ku hihhia hakaatoa ma Elisabet.

59 Te saaita te tamariki raa ku tae e varu na aho te matua aia, na tama hakamattua raa ku oo ake no ttuu te hakamaatino e tapu te tamariki raa, tena na tama raa ku mee ma ki hui te tamariki raa Sekaraia, te inoa te tamana te tamariki raa.

60 Emeia Elisabet te tinna te tamariki raa e meake ma, “Seai! Te inoa te tamariki naa ko Jon.”

61 Kito na tama raa ki meake Elisabet, “Emeia se hai tama iroto te hareakina akoeraa e hui te inoa naa.”

62 Kito na tama raa ki auna ake te tamana te tamariki raa ma te tamariki raa e me ki hui aai.

63 Tena Sekaraia ki auna ake ma kikouake he mee kitaataa, tena aia kitaataa na tattara

nei, “Te inoa te tamariki nei ko Jon.” Tena na tama raa hakaatoa ku mahharo roo.

⁶⁴ Te saaita naa koi Sekaraia kulavaa te tattara hakaraoi, tena aia ki hakammaha TeAtua.

⁶⁵ Na tama te matakaina raa ku mattaku, tena te rono raa ku paa no ttae alaa matakaina i aruna na mouna i roto Judia raa hakaatoa.

⁶⁶ Na tama e llono te rono raa ku mamannatu tammaki, tena kitattara ma, “Te tamariki naa e me kitipu peehee?” E mee ku matahua pera ma TeAtua ekouake na mahi Aia raa i te tamariki raa.

Sekaraia e hakammaha TeAtua

⁶⁷ TeAnana Tapuraa kutau i roto Sekaraia, te tamana Jon raa, tena Sekaraia ki tattara ake na tattara TeAtua nei,

⁶⁸ “Taatou ki hakammaha TeAtua, TeAriki na tama Israel raa!

Aia ni hamai ki tokonaki no hakattana te kanohenua Aia raa i taha ma na hai sara laatou raa.

⁶⁹ TeAtua e kou mai te Tama hai mahi ki tokonaki taatou,

Tama raa he mokopuna Devit,
te tama hehekau Aia raa.

⁷⁰ Aia ni tattara hakamaoni ake na profet e ttapu Aia i mua raa

⁷¹ pera ma Aia e me ki hakattana taatou i taha ma na tama e nohonoho haeo ma taatou raa, ia itaha hoki ma na mahi na tama e kirilloto taatou raa.

⁷² Aia e tattara ma Aia e me kihuriake telaoi Aia raa i na tipuna taatou raa,
tena ku maanatu na tattara hakamaoni e ttapu Aia raa.

⁷³ 74 TeAtua e tattara hakamaoni ake Abraham tetipuna taatouraa pera ma Aia eme ki hakattana taatou itaha ma na mahi na tama e nohonoho haeo ma taatou raa, ki se mattaku taatou te hehekau tahi ma Aia,
⁷⁵ ia ki mee na ora taatou raa ki ttapu, ia kittonu tahi hoki i mua na karemata TeAtua na aho hakaatoa i roto na ora taatou.
⁷⁶ Taku tama, akoe eme kikannaria pera ma he profet TeAtua Hakanaaniu i Aruna. Akoe eme ki haere i mua TeAriki, no tanattana te mateara Aia ki hamai vaa aruna,
⁷⁷ no hakailloa ake na kanohenua Aia raa pera ma laatou e me ki ora, kame laatou e ttike i taha na hai sara laatou.
⁷⁸ TeAtua taatou raa he atua e manava aroha, ia e laoi. Aia eme ki mee te maahina te noho laoi raa ki maahina mai i aruna taatou,
⁷⁹ tena ku hakamaahina mai te vaelani raa i aruna na tama ennoho iraro te maru te mate raa, tena ku hakattaki taatou raa ki oo tonu i te mateara te noho laoi raa.”
⁸⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki. Tena aia enoho i te kina se hai tama e tuu mahoa raa no tae roo te saaita aia ni hakahura iho no tuu i mua na tama Israel raa.

2

Jisas ku haanau iho (*Matiu 1.18-25*)

¹ Te saaita naa, Ogastus te tuku hakanaaniu i Rom raa e hakamoe tetuaa ma na tama i Rom raa hakaatoa kioo i na matakaina

laatou raa no hakamaumau na inoa laatou raa i roto na launiu te taumani i Rom raa.

² Te hakamaumau kaamata na inoa nei e kapihi mai te saaita Kwirinius ni hakamaatua i roto Siria.

³ Ia tena na tama hakaatoa ku oo no hakamaumau na inoa laatou raa i na matakaina na tipuna laatou raa ni nnoho mai i mua.

⁴ Josep kutiaki Nasaret he matakaina i roto Galili no haere i Betlehem i roto Judia, te matakaina te tuku Devit raa ni haanau mai raa. Josep e haere i te matakaina raa, e mee aia e mamaoha iho i roto te hareakina Devit.

⁵ Josep e oo laua ma Meri, te taukupu e hakamattino ma ki avvana laua raa: tokorua raa e oo ma ki hakammau na inoa laua raa. Meri e hai tama,

⁶ tena te saaita tokorua raa koinnoho koi i Betlehem, Meri ku tae te saaita aia ku mee ki mamaoha.

⁷ Meri ku haanau te arapou tanata kaamata aia raa, tena aia ki taapuru te tamariki raa na paamaro, tena ki hakamoe te tamariki raa i roto te kumete na manu raa e kaikkai. Tokorua raa e nnoho i roto te hare na manu raa, maitaname na hare na tama e moemmoe i te matakaina raa ku kkapi hakaatoa.

Na tama lollohi na sipsip ia ma na ensel

⁸ Te poo naa, e isi na tama lollohi na manu e nnoho i roto na paupaku tappiri ake i Betlehem raa no lollohi na sipsip laatou raa.

⁹ Te ensel TeAtua raa e tuu ake i na tama raa, tena na mahi TeAtua raa ku hakamaahina ake na tama raa. Na tama raa ku mattaku haeo roo,

10 e meia te ensel raa e meake na tama raa ma, “Kootou ki se mattaku, maitaname anau e hamai ma te Rono Tauareka tera e me ki kou atu te hihia e rahi roo i na tama hakaatoa.

11 Te aho nei i roto te matakaina Devit i Betlehem, Kraisi TeAriki, te Tokonaki kootou raa ku haanau iho.

12 Te mee nei e me ki huriatu te hakamaoni i na tattara anau nei: kootou e me kikkite te tamariki e taapuru na paamaro e moe i roto te kumete na manu e kaikkai.”

13 Tena te saaita naa koi tammaki na ensel i te vaelani ku hukui ake ma te ensel raa no hakammaha TeAtua ma,

14 “Hakammaha TeAtua i te vaelani i aruna, ia ki nnoho laoi na tama i te maarama nei tera Akoe e hihia na tiputipu laatou raa.”

15 Te saaita na ensel raa ni vakkai muri i te vaelani, na tama e lollohi na manu raa ku tattara hokolaatou ma, “Taataou ki oo i Betlehem no mmata na mee TeAtua e meake na ensel Aia raa ki tattara mai taatou raa.”

16 Kito na tama raa ki haitaruaru no oo no kkite Meri laaua ma Josep, tena kikkite hoki te tamariki raa e moe i roto te kumete na manu e kaikkai raa.

17 Te saaita na tama lollohi na manu raa ni kkite te tamariki raa, na tama raa ku tattara ake na tama i te matakaina raa na tattara te ensel raa ni tattara ake laatou i te vahi te tamariki raa.

18 Na tama hakaatoa nillono na tattara na tama lollohi na manu raa ku mahharo roo.

19 Tena Meri e maanatu na mee raa hakaatoa, tena kikkumi hemuu na tattara raa i roto te hatu manava aia.

²⁰ Na tama lollohi na manu raa ku vakkai, tena ki huhua na rue no hakammaha ake TeAtua, maitaname hea laatou nillono ia ma hea laatou ni kkite raa, e ssau roo pera ma hea te ensel raa ni tattara ake laatou raa.

Te tamariki raa ku hui Jisas

²¹ I muri e varu na aho, te saaita te tamariki raa ku mee ki ttuu te hakamaatino e tapu raa, na tama raa ku hui te tamariki raa Jisas, te inoa te ensel raa ni meake i mua Meri ni hai tama raa.

Josep laaua ma Meri kukkave Jisas i te Hare Tapu

²² Ia te saaita ki mee Meri kimatahua pera ma na tuaa Moses e tattara raa ku tae. Tena tokorua raa ki too hoki Jisas no oo ma laaua i te Hare Tapu ma ki hoki ake te tamariki raa iaa TeAtua

²³ pera ma hea emmau i roto na tuaa TeAtua raa ma: “Na arapou taanata hakaatoa e me ki ttapu i na karemata TeAriki.”

²⁴ Tokorua raa e oo ma kihoki ake erua na rupe, kaa seai erua na reia pera ma hea emmau i roto na tuaa TeAtua raa.

Simion ku kite Jisas

²⁵ Hetama ehui ma ko Simion enoho i Jerusalem te saaita naa. Te tama raa e tonu tahi, ia he tama hoki e hakatina, tena aia enoho no ttari te saaita TeAtua e me ki tokonaki na tama Israel raa ki ora. Te Anana Tapu raa ku tau i roto Simion,

²⁶ tena Te Anana Tapu raa ni tattara ake Simion pera ma aia e me kikite te Mesaia TeAtua

ni tattara ma Aia e me ki kou mai raa i mua Simion e mate.

²⁷ Kito Te Anana Tapu raa ki hakattaki Simion i roto te Hare Tapu raa. Meri laua ma Josep e too Jisas no kave i te Hare Tapu raa ma ki ppena hea e mmau na tuua raa,

²⁸ tena Simion ku kapake no ssau te tamariki raa, tena ki hakammaha ake Te Atua peenei,

Nunc Dimittis

²⁹ “Te Atua, Akoe e ttaohi mmau roo na tattara Akoe raa no tae roo te saaita nei, tena tiaki te tama hehekau Akoe nei ki haere ma te noho laoi,

³⁰ e mee Anau ku kite roo ma na karemata anau te Tama e me ki tokonaki maatou ki ora raa,

³¹ te Tama Akoe ni tanattana i mua na karemata na tama hakaatoa:

³² Aia ko te maahina tera e me ki huri ake hea Akoe e hihai raa ki illoa na tama sei ma ni Jiu raa,

tena ku kou ake na mahi Akoe raa i na tama Israel raa.”

³³ Josep laua ma Meri ku mahharo hae roo i na tattara Simion e tattara i te vahi Jisas raa.

³⁴ Tena kito Simion ki hakatapu te hai maatua raa, tena aia ki meake Meri, “Te Atua e hirihiri te tamariki nei ma ki seu na tama se hakattina raa, tena ku kou ake te nnoho laoi i na tama Israel raa. Te Tamariki nei e me ki mee pera ma he hakatu Te Atua tera tammaki na tama e me ki tattara hakameeme e i te tamariki nei

³⁵ tena te tamariki nei e me ki hakari na hakataakoto na tama raa, tena te aroha

akoeraa e me kissau pera ma he paraamoa e taaro i roto te hatu manava akoe.”

Ana ku kite Jisas

³⁶ ³⁷ He tautukaha hine ku matua roo e noho i te kina raa, tena aia he profet hoki. Tetamana aia raa ko Fanuel, hetama i roto te hareakina Aser. Aia ni noho ma tetanata aia raa e hitu koi na hetau, tena teavana aia raa ku mate, tena te saaita nei aia kutae tipu varu ma haa na hetau te matua aia. Te hine raa e haere tahi i te Hare Tapu, tena te ao ma tepoo aia e hakammaha TeAtua, tena ki hakamaatapu tahi, ia e lotu tahi hoki.

³⁸ Te paa saaita naa koi, Ana kutae ake hoki no hakammaha TeAtua, tena ki tattara ake i te vahi te tamariki raa inatama tera ennoho no hakattari ma TeAtua e me ki hakattana na tama Jerusalem raa.

Josep laaua ma Meri ku vakkai muri i te matakaina laatou

³⁹ Josep laaua ma Meri e ppena no oti roo hea emmau i roto natuaa TeAtua raa, tena tokorua raa ki vakkai i Nasaret, te matakaina laatou i roto Galili raa.

⁴⁰ Te tamariki raa e homo no matua, ia e atamai hoki, maitaname TeAtua e hihia te Tamariki raa, tena ki hakatapu Tama raa.

Jisas i roto te Hare Tapu

⁴¹ Na hetau hakaatoa, na maatua Jisas raa e oo i Jerusalem ki kkai te Kai te Pasova raa.

⁴² Jisas te saaita naa kutae sanahuru ma rua na hetau te matua Aia, tena laatou hai maatua

ku oo i te Kai te Pasovaraa pera ma laatou ni hahaere tahi na hetau hakaatoa raa.

⁴³ Te kai raa ku oti, tena laatou ku vakkai muri i te matakaina laatou raa, e meia Jisas e noho koi i Jerusalem. Na maatua Aia raa se illoa ma Jisas ni se oo laatou.

⁴⁴ Tokorua raa e mannatu ma Jisas e hahaere ma te kautana laatou e oora, tena kioo te aho naa hakaatoa. Te hiahi tokorua raa ku sесе, tena ki vahihhiri ake na llave ana ia ma na soa laoi laaua raa ma Jisas i hee.

⁴⁵ Tokorua raa ku se lave Tama raa, tena laaua ki vakkai i Jerusalem ma ki ssee Jisas.

⁴⁶ Te aho tana hakatoru tokorua raa kulave Jisas i roto te Hare Tapu, e noho ma na tisa na Jiu raa no hakalollono, tena ki vahihhiri ake na vahiri i na tama raa.

⁴⁷ Na tama hakaatoa nillono te Tamariki raa e sui muri ake na vahiri laatou raa ku mahharo roo i te mattonu te Tamariki raa.

⁴⁸ Na maatua Jisas raa ku oho hoki te saaita laaua nikkite te Tamariki raa, tena tetinna Aia raa ki meake, "Taku tama, aiea Akoe e mee peenaa imaaua naea? Maaua kummate roo te sесе Akoe."

⁴⁹ Tena kito Jisas ki meake, "Aiea koorua e sесе Anau naea? Koorua se illoa pera ma Anau e me ki noho i roto te hare te Tamana Anau nei?"

⁵⁰ Emeia tokorua raa se illoa hea Jisas e tattara ake raa.

⁵¹ Kito Jisas ki vakkai muri ma na maatua Aia raa i Nasaret, tena Aia e hakarono roo tokorua raa. Meri e kkumi hemuu na tattara hakaatoa te Tamariki raa i roto te hatu manava aia.

52 Tena Jisas e matua vave, ia e atamai hoki. Te Atua e hihia i na tiputipu te Tamariki raa, e ssau hoki pera ma te kanohenua raa hakaatoa.

3

Jon Baptis ku takutaku

(Matiu 3.1–12; Mak 1.1–8; Jon 1.19–28)

¹ Teenei ko te hakasehui ma rima na hetau Taiberias etuku i Rom, tena Pontius Pailat e hakamaatua i roto Judia, tena Herot e hakamaatua i roto Galili. Filip tetaina Herot raa e hakamaatua i roto Ituria laaua ma Trakonitis, ia tena Lisanias e hakamaatua i roto Abilene.

² Tena Anas laaua ma Kaiafas ko na pohouru hakananniu na maatua raa.

Te saaita naa, na tattara Te Atua raa kuttiri Jon te taupeara Sekaraia raa i roto te kina e tuu maho raa.

³ Tena Jon ku haere vaa roto na kina hakaatoa tappiri te riva Jordan raa no takutaku ake ma, “Ttike i taha ma na hai sara kootou raa, tena anau ku hakoukou tapu kootou. Te Atua e me ki ssoro na hai sara kootou raa i taha.”

⁴ Essau pera ma profet Aisaia ni taataa mai i roto te launiu aia ma, “He tama e takutaku i te kina e tuu maho ma, Tanattana te mateara Te Ariki* ki hamai vaa aruna.

Tena ku hakatonu te mateara Aia raa ki tonu.

⁵ Tanu na kina notonoto raa ki mmore.

* **3:4 3.4** Te Ariki: Na tattara nei e mmau i roto Aisaia 40.3. I roto te Old Testament se isi Te Ariki e meia e isi koi Jihova

Tena kussari namouna ia ma natuturaa
ki hakanatahi.

Hakattonu namateara eppikoraakittonu,
tena kuhakamoremore nakina papapa haeraa
kipappapalaoui.

⁶ Tena natamaroo hakaatoa emekikkite TeAtua
etokonaki laaou ki ora.”

⁷ Tena tammaki natama kuooake Jon ma
tamaraa kihakoukou tapu laaou. Kito Jon
kimeake natamaraa, “Kootou nilapono. Koai
tetama emeatu makootou elavaa tehakassao
itahama nahakalonollihu TeAtua eme
kikou atu kootou ra?”

⁸ Ppena namee taualleka kihuriake pera ma
kootou kuttike itahama nahaisara kootou.
Tena auu seahu ma Abraham hetipuna
kootou. Anau emeatu kootou pera ma TeAtua
elavaa tehuri nahatunei kimee peeraa ma
nimokopuna Abraham.

⁹ Tetaku TeAtua ra kutanatana kittuu
napatiaka nalaakura; nalaakau hakaatoa
sehhuana hua tauallekara emekituutia
kihina, tena kulletu i roto teahi.”

¹⁰ Kito tekanohenua ra kimeake Jon, “Maatou
eme kimee peehee?”

¹¹ Tena Jon kimeake, “Tetama eisi erua
nakaukahu ra kikouake hekaukahu hokotahi
ma tetama seisira. Tena tetama eisi nakaira
kivvae nakai aia ra ma alaa tama.”

¹² Natama eaoa natakis tetaumani ra
ehihhai hoki ma Jon kihakoukou tapu laaou.
Tena natamaraa kimeake, “Rabai, hea maatou
eme kippena?”

13 Tena Jon ki meake na tama raa, “Kootou ki se too na sileni ki raka i aruna ma hea na tama hakamattua raa e meatu kootou ki too raa.”

14 Tena na soldia raa ki meake Jon, “Kaa maatou? Hea maatou e me kippena?”

Kito Jon ki meake na tama raa, “Auu se malliu no too na sileni te kanohenua raa ki raka ma te kooina kootou e tau te too raa. Kootou ki hihhia koi ma na sui kootou raa.”

15 Te kanohenua raa e nnoho ma te hakattina pera ma te Mesaia raa e me ki hamai, tena laatou ku mamannatu ma Jon kame ko te Mesaia raa.

16 Tena Jon ki tattara ake te kanohenua raa hakaatoa ma, “Anau e hakoukou tapu kootou ma te vai, e meia e isi te tama e me ki hamai i muri anau tera e hakanaaniu roo i aruna anau. Anau se tau hoki te vvete na maea na taka Aia e uru raa. Tama raa e me ki hakoukou tapu kootou ma TeAnana Tapu ia ma te ahi.

17 Tama raa kutuu ma tetahitahi Aia raa ki vvae na hua raa i taha ma na penu na hua raa, tena ku hakkutu na hua raa i roto te hare Aia raa, tena ku ttuni na penu na hua raa.”

18 E tammaki roo na ara tera Jon e takutaku ake te Rono Tauareka TeAtua raa i na kanohenua raa, tena aia ki meake hoki na tama raa ki peesia na tiputipu sakkino laatou raa.

19 Tena Jon ki haiake Herot, te tama e hakamaatua i roto Judia raa, e mee Herot e avana Herodias te avana tetaina roo aia raa, tena ki ppena hoki tammaki na mee se ttonu.

20 Tena Herot kippena te mee sakkino roo no ppono Jon i roto te hare karapusi.

Jon e hakoukou tapu Jisas
(*Matiu 3.13-17; Mak 1.9-11*)

²¹ Na tama raa ku oti te hakoukou tapu ria hakaatoa, tena Jon ki hakoukou tapu hoki Jisas. Te vaelani raa ku taaraki te saaita Jisas ni lotu raa,

²² tena TeAnana Tapu raa kullee iho iaruna Jisas pera ma he rupe. Tena TeAtua ki tattara iho i te vaelani ma, "Akoee he Tamariki hakamaoni roo Anau. Anau e hihia roo i Akoee."

Te manava Jisas
(*Matiu 1.1-17*)

²³ Te saaita Jisas nikaamata na hehekau Aia raa, Aia ku taapiri ki tae tipu toru na hetau te matua Aia. Tena Jisas ko te Tama te kanohenua raa e mannatu ma he tamariki Josep raa.

Tena Josep he tama Heli.

²⁴ Heli he tama Matat.
Matat he tama Livai.
Livai he tama Melki.
Melki he tama Janai.
Janai he tama Josep.

²⁵ Josep he tama Matatias.
Matatias he tama Amos.
Amos he tama Nahum.
Nahum he tama Esli.
Esli he tama Nagai.

²⁶ Nagai he tama Mat.
Mat he tama Matatias.
Matatias he tama Semein.
Semein he tama Josek.
Josek he tama Joda.

²⁷ Joda he tama Joanan.
Joanan he tama Resa.

Resa he tama Serubabel.
Serubabel he tama Sealtiel.
Sealtiel he tama Neri.

²⁸ Neri he tama Melki.

Melki he tama Adi.

Adi he tama Kosam.

Kosam he tama Elmadam.

Elmadam he tama Er.

²⁹ Er he tama Josua.

Josua he tama Elieser.

Elieser he tama Jorim.

Jorim he tama Matat.

Matat he tama Livai.

³⁰ Livai he tama Simeon.

Simeon he tama Juda.

Juda he tama Josep.

Josep he tama Jonam.

Jonam he tama Eliakim.

³¹ Eliakim he tama Melea.

Melea he tama Mena.

Mena he tama Matata.

Matata he tama Natan.

Natan he tama Devit.

³² Devit he tama Jesi.

Jesi he tama Obet.

Obet he tama Boas.

Boas he tama Salmon.

Salmon he tama Nason.

³³ Nason he tama Aminadap.

Aminadap he tama Atmin.

Atmin he tama Hesron.

Hesron he tama Peres.

Peres he tama Juda.

³⁴ Juda he tama Jekop.

Jekop he tama Aisak.

Aisak he tama Abraham.

Abraham he tama Tera.
 Tera he tama Nahor.
³⁵ Nahor he tama Seruk.
 Seruk he tama Reu.
 Reu he tama Pelek.
 Pelek he tama Eber.
 Eber he tama Sela.
³⁶ Sela he tama Kainan.
 Kainan he tama Arpaksat.
 Arpaksat he tama Siem.
 Siem he tama Noa.
 Noa he tama Lamek.
³⁷ Lamek he tama Metusela.
 Metusela he tama Enok.
 Enok he tama Jaret.
 Jaret he tama Mahalalel.
 Mahalalel he tama Kenan.
³⁸ Kenan he tama Enos.
 Enos he tama Set.
 Set he tama Adam.
 Adam he tama TeAtua.

4

Satan e tatakore Jisas (*Matiu 4.1-11; Mak 1.12-13*)

¹ TeAnana Tapuraa kutau iroto Jisas, tena Aia ki haere itaha ma teriva Jordan raa. Kito TeAnana Tapuraa ki hakattaki Jisas ite kina se hai tama e tuu maho raa,

² tena Satan kutatakore Jisas iroto tipu haa na aho. Iroto na aho naa hakaatoa Jisas se hai mee ekai, tena ite aho hakaotiraa Aia ku hikai roo.

³ Kito Satan kimeake Jisas, “Kame Akoe he tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku meake te hatu nei ki huri mo haraoa.”

⁴ Tena Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Tetama semee ma e ora koi i te haraoa.’ ”

⁵ Kito Satan ki hakattaki Jisas i te kina e palluna raa, tena ki hakkite ake paa saaita koi na henua roo hakaatoa i te maarama nei raa iaa Jisas.

⁶ Tena Satan ki meake Jisas, “Anau e me ki kou atu na mahi nei ia ma na mee taualleka nei iaa Akoe, maitaname anau kuttino na mee nei hakaatoa, tena anau e me ki kou ake na mee nei he tama peehee anau e hihai ki kou ake.

⁷ Tena kame Akoe e lotu mai anau, anau e me ki kou atu na mee nei hakaatoa ma Akoe.”

⁸ Kito Jisas ki meake, “E mmau i roto te Launiu Tapu ma, ‘Lotu ake TeAriki TeAtua akoe raa, tena ku hehekau koi ma Tama raa.’ ”

⁹ Tena Satan ki hakattaki Jisas i Jerusalem no hakatuu Tama raa i te kina e palluna roo i te Hare Tapu raa, tena aia ki meake, “Kame Akoe he Tamariki hakamaoni TeAtua, Akoe ku llee i raro,

¹⁰ maitaname te Launiu Tapu raa e tattara mai pera ma, ‘TeAtua e me ki meake na ensel Aia raa ki lollohi hakaraoi Akoe.’

¹¹ Ia e mmau hoki ma, ‘Na ensel raa e me kittaohi Akoe ma na rima laatou ki selavaa na vae akoe raa te paku na hatu.’ ”

¹² Tena Jisas ki meake, “te Launiu Tapu raa e tattara mai hoki pera ma, ‘Ako e selavaa te hahaaite TeAriki TeAtua akoe raa.’ ”

¹³ Satan ku oti roo na hahaaite hakaatoa aia iaa Jisas raa, tena aia ki tiaki Tama raa no haere kaa i taha.

*Jisas e kaamata no akoako i Galili
(Matiu 4.12-17; Mak 1.14-15)*

¹⁴ Jisas ku vaakai i Galili, tena na mahi TeAnana Tapu raa kutau i roto Aia. Te rono Jisas raa ku tere i na matakaina hakaatoa roo i roto Galili.

¹⁵ Jisas e akoako i roto na harelotu na Jiu raa, tena na tama raa hakaatoa ku hakammaha i Aia.

*Na tama i Nasaret raa ku se hihhai Jisas
(Matiu 13.53-58; Mak 6.1-6)*

¹⁶ Jisas ku haere i Nasaret, te matakaina Aia ni matua mai raa. Jisas ku haere i te harelotu i te aho te Sabat pera ma Aia ni hahaere i mua raa. Tena Jisas kituu imua te kanohenua raa ma ki ppau ake te Launiu Tapu raa,

¹⁷ tena te tama erorohi te harelotu raa kikou ake te launiu profet Aisaia raa iaa Jisas. Tena Jisas ki taaraki te launiu raa no tae i te kina e taataa ma,

¹⁸ “TeAnana Tapu TeAtua raa e tau i roto Anau, maitaname TeAtua ni hirihiri Anau kikkave te Rono Tauareka raa i na tama e hakaalloha raa.

TeAtua e kauna ria iho Anau ki tattara ake na kanohenua hakaatoa pera ma Aia e me ki hakattana na tama karapusi raa, tena ku mee na tama karemata sseni raa ki kkite, tena ku hakattana na tama hakaalloha raa i taha ma na mahi na tama hakatannata raa,

¹⁹ tena ku tattara ake pera ma te saaita haka-maoni raa ku tae mai, te saaita TeAriki e me ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora.”

²⁰ Kito Jisas ki ppui te launiu raa, tena ki kou ake muri i te tama erorohi te harelotu raa, tena

ki noho iraro. Natama iroto te hare lotu raa hakaatoa ku kkira ake iaa Jisas,

²¹ tena Jisas kimeake natama raa, “Na tattara iroto te Launiu Tapu kootou nillono raa ku hakamaoni te aho nei.”

²² Te kanohenua raa ku hakammaha roo iaa Jisas ia ma natattara taualleka Aia raa. Natama raa etattara ma, “Teenei he tamariki Josep, kaa seai?”

²³ Kito Jisas kimeake natama raa, “Anau eiroa pera ma kootou e me kimee mai Anau tetattara ma, ‘Dokta, tokonaki akoe Hokkoe ki tauareka.’ Kootou e me kimee mai hoki Anau kippena ite matakaina Anau nei namee tera kootou e llono Anau ni ppena i Kaperneam raa.”

²⁴ Tena Jisas kimeake, “Anau emeatu te hakamaoni, na kanohenua hakaatoa eme ki se hihhai te profet i te matakaina roo aia raa.

²⁵ “Hakallono mai Anau: te mee nei e hakamaoni pera ma na tautukaha hline ninnoho iroto Israel te saaita Elaija raa etammaki, ia teenaa ko te saaita nise hai reurehu roo hokotahi nilleku iroto e toru toe na hetau raa, tena te henua naa hakaatoa hoki ni ttiri te one e haeroo.

²⁶ Ia Te Atua nise kauna Elaija ki haere he tama peeraa hoki, emeia Elaija e haere i te tautukaha hline e noho i Sarefat, he matakaina i roto Saidon.

²⁷ “Tena etammaki hoki natama ekaina te manumanu haero ennoho iroto Israel te saaita profet Elisa, emeia sehaitama natama raa ni tokonaki ria no taualleka. Elisa e tokonaki koi Naman te tama i Siria raa.”

28 Te saaita na tama i roto te hare lotu raa ni llono na tattara nei, na tama raa ku lloto haeo roo.

29 Tena na tama raa ku mahhike i aruna no horo Jisas itaha ma te matakaina raa. Te matakaina raa e tuu i aruna te mouna palluna. Tena na tama raa ku mee ma ki taohi Jisas no lletu i raro i te vahi te mouna raa,

30 e meia Jisas e haere uru koi vaa roto te kanohenua raa no haere i taha.

Jisas e hakaise te tipua sakkino i taha
(Mak 1.21-28)

31 Kito Jisas ki haere i te matakaina Kaperneam i roto Galili raa. Tena ite aho te Sabat, Jisas ku akoako ake te kanohenua raa.

32 Na tama raa ku mahharo roo i na akoako Jisas raa, maitaname Tama raa e akoako ma na mahi Aia.

33 He tama i roto te hare lotu raa e isi te tipua sakkino i roto aia. Tena te tama raa ki kannaa ake hakamaroa ma,

34 "Jisas, te Tama i Nasaret, hea Akoe e me kippena imaatou? Akoe e hamai ma ki seu maatou? Anau e iroa koai Akoe. Akoe ko te Tama e Tapu Te Atua tera e hakatae na tattara Aia raa!"

35 Kito Jisas ki hakamataku ake te tipua raa ma, "Se vaa, tena ku oo itaha ma te tama naa!" Kito te tipua raa killetu te tama raa iraro, tena kitere itaha se hai mee sakkino e ppena i te taupeara raa.

36 Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo, tena ki tattara hokolaatou ma, "Teenei he akoako peehee? Tama nei e tattara ake na tipua raa ma na mahi, tena na tipua raa ku huro iho i taha."

³⁷ Tena te rono Jisas raa ku paa i na kina vaa raa hakaatoa.

*Jisas e tokonaki tammaki na tama no taualleka
(Matiu 8.14–17; Mak 1.29–34)*

³⁸ Tena Jisas ku haere i taha ma te hare lotu raa no haere i te hare Saimon raa. Te hinaona hine Saimon raa e laavea, te vvela aia raa e hai mahi roo. Tena na tama i te hare raa ku meake ma Jisas ki tokonaki te hine raa.

³⁹ Jisas e tuu i te vahi te hine raa no hai ake te maahana raa ki tiaki te hine raa. Te saaita naa koi, te hine raa ku mahike i aruna no tanattana na kai na tama raa ki kkai.

⁴⁰ Te saaita te laa raa ku mee ki huru, te kanohenua raa ku kou ake na tama lavvea na maahana roo hakaatoa raa iaa Jisas, tena Tama raa ki hakapiri na rima Aia raa i aruna na tama raa hakaatoa no taualleka.

⁴¹ Tammaki na tipua sakkino ku huro i taha ma na tama. Tena na tipua raa e kannaa ake haka-maroo ma, “Akoee ko te Tamariki TeAtua.”

Tena Jisas ki hakamataku ake na tipua raa ki se tattara, maitaname na tipua raa e illoa pera ma Aia ko te Mesaia.

*Jisas ku takutaku i Judia
(Mak 1.35–39)*

⁴² Tena te tahata roo Jisas ku tiaki te matakaina raa no haere i te kina se hai tama ennoho raa. Te kanohenua raa ku kaamata nosese Jisas, tena te saaita laatou nilave Tama raa, na tama raa ku mee ma kittaohi Tama raa ki se haere i taha ma laatou.

⁴³ Emeia Jisas e meake na tama raa, “Anau e me ki takutaku te Rono Tauareka

i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i alaa matakaina hoki, maitaname teenei hea TeAtua ni kauna ria mai Anau raa.”

⁴⁴ Tena Jisas ki haere no takutaku i roto na hare lotu i Judia raa.

5

Jisas e kanna tokohaa na disaipol kaamata Aia (Matiu 4.18–22; Mak 1.16–20)

¹ Teeraa he aho Jisas etuu itai te Namu Genesaret, tena te kanohenua raa ku muimui ake iaa Jisas ma ki hakallono Tama raa e takutaku na tattara TeAtua raa.

² Jisas e kite e rua na vaka e hakauu te taunatai, tena na tama meeme e ika raa kuttihō iraro no huihui na kupena laatou raa.

³ Jisas ku kake i roto te vaka hokotahi, ia teenaa ko te vaka Saimon, tena Aia ki meake Saimon ki unuki te vaka raa itaha ma te taunatai raa. Tena Jisas ki noho i roto te vaka raa no akoako ake te kanohenua raa.

⁴ Jisas e akoako ake te kanohenua raa no oti, tena Aia ki meake Saimon, “Hakanuu te vaka nei i te kina e nnoto raa, tena kuppehi te kupena akoe raa ki mmau ni ika.”

⁵ Kito Saimon ki meake, “Te Ariki, te poo raa hakaatoa maatou e puipui ma ki mmau ni ika, e meia maatou se hai ika roo hokotahi ni mmau. Emeia, teenaa Akoe emee mai ma ki ppehi te kupena nei, tena anau e me ki ppehi.”

⁶ Na tama raa e ppehi te kupena laatou raa no mmau tammaki roo na ika, tena te kupena raa ku taapiri ki masae.

⁷ Kito na tama raa ki auna ake na soa laatou i roto teeraa vaka raa ma ki oo ake no tokonaki laatou. Tena na tama raa ki oo ake no uta e rua na vaka raa no tappiri roo ki appuru na ika.

⁸ Te saaita koi Saimon Pita nikite te kooina na ika raa hakaatoa, aia kutteiho i raro no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “Te Ariki, haere i taha ma anau! Anau he tama hai sara!”

⁹ Pita ia ma na soa aia raa ku mahharo i te kooina na ika laatou ni ppui raa hakaatoa.

¹⁰ Tena Jems laaua ma Jon na tama Sebedi raa ku mahharo hoki peeraa ma Pita raa. Kito Jisas ki meake Pita, “Auu se matakuku! Te saaita nei akoe e me ki hahanota na tama.”

¹¹ Kito na tama raa ki horo na vaka laatou raa i uta, tena ki tiaki na mee raa hakaatoa no tauttari Jisas.

Jisas e tokonaki te tama laavea

(Matiu 8.1–4; Mak 1.40–45)

¹² Jisas enoho i roto te matakaina tera eisi te tama e kaina te manumanu haeo. Te tinotama te tama raa e hai saanuku roo hakaatoa. Te saaita tama raa ni kite Jisas, aia kutteiho no tuturi i mua Jisas, tena ki meake, “Te Ariki! Kame Akoe e hihai, Akoe ku tokonaki anau ki matahua.”

¹³ Tena Jisas ki haaro ake te rima Aia raa no ttaohi tama raa, tena ki meake, “Anau e hihai ki tokonaki akoe ki tauareka.” Te saaita naa koi, te tinotama te tama raa ku mmore hakaatoa.

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Auu se tattara ake ni tama, e meia haere tahiroo i te maatua raa, tena ku meake aia ki mmata te tinotama akoe raa, ki huri ake te kanohenua raa te hakamaoni pera ma akoe

ku tauareka, tena akoe ku hoki ake te hoki tera Moses ni meaturaa.”

¹⁵ Emeia terono Jisas raa kupaa na kina roo hakaatoa, tena tammaki na tama ku oo ake no hakallono Tamaraa, ia tammaki hoki na tama elavvea na maahana raa ku taualleka ma na maahana laatou.

¹⁶ Emeia tammaki navahao Jisas etiaki na tama raa no haere ina kina se haitamaraa no lotu.

*Te tama na vae e mmate
(Matiu 9.1-8; Mak 2.1-12)*

¹⁷ He aho hokotahi Jisas e akoako ake te kanohenua raa, tena e isi na Farisi laatou ma na tama e poroporo na tuua e nnoho i te kina raa hoki. Na tama raa e oo mai ina matakaina hakaatoa i roto Galili, Judia ia ma Jerusalem. Na mahi TeAtua raa emmoe i roto Jisas ki tokonaki na tama lavvea raa ki taualleka.

¹⁸ Eisi na tama essau ake te tama na vae e mmate iaruna te kakkake. Tena na tama raa ku hahaiyi ma ki ssau ake te tama raa i roto hare ma ki hakamoe i mua Jisas.

¹⁹ Emeia na tama raa kuse ssao te uru ihare, e mee te kanohenua raa e tammaki roo. Kito na tama raa kikkake iaruna na inaki raa no hakahotu te inaki hokotahi, tena ki hakatere iho te tama na vae e mmate raa iaruna te kakkake raa no hakamoe i mua Jisas.

²⁰ Jisas e kite na hakattina na tama raa, tena Aia ki meake te tama na vae e mmate raa, “Taku soa! Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha.”

²¹ Tena na tama e poroporo na tuua ia ma na Farisi raa kutattara hokolaatou ma, “Koai te Tama e tattara hakameemee TeAtua nei? TeAtua Hokoia koi e lavaa te ssoro na hai sara i taha!”

²² Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake na tama raa, "Aiea kootou etoo na mannatu peenaa naea?"

²³ Tetattara hee e hainauhie, te tattara ma, 'Anau essoro na haisara akoeraa itaha,' ma te tattara ma, "Tuu i aruna no haere?"

²⁴ Anau eme kihuriatu kootou pera ma te Tamariki te Tama nei eisi namahi Aia i te maarama nei ki ssoro na hai sara itaha." Kito Jisas ki meake te tama na vae e mmate raa, "Anau emeatu akoe, tuu i aruna no too te kakkake akoe naa no haere i hare."

²⁵ Tesaa ita naa koi, te tama raa ku mahike i aruna imua te kanohenua raa hakaatoa, tena ki too te kakkake aia ni moe raa no haere i hare, tena ki hakammaha TeAtua.

²⁶ Te kanohenua raa hakaatoa ku mahharo roo! Na tama raa ku mattaku, tena ki hakammaha hoki TeAtua ma, "Maatou kukkite na mee taualleka i te aho nei."

*Jisas e kanna ake Livai ki tautari Aia
(Matiu 9.9-13; Mak 2.13-17)*

²⁷ Tena Jisas ki haere itaha ma te hare raa no kite te tama e aoao natakis te taumani ehui ma ko Livai. Te tama raa enoho i te kina e aoao natakis raa, tena Jisas ki meake te tama raa, "Tautari mai Anau."

²⁸ Tena Livai ki mahike i aruna notia ki na mee roo hakaatoa, tena ki tautari Jisas.

²⁹ Kito Livai ki pena te kai e rahi i roto te hare aia raa, tena tammaki na tama e aoao natakis ia ma alaa tama hoki ennoho i te kina raa no kkai.

³⁰ Tena na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuaa raa ku hai ake na disaipol Jisas raa ma,

“Aiea kootou e kikai ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara naea?”

³¹ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tama selavvea raa selavaa te oo no mmata te dokta, aanaa ko na tama koi elavvea raa e me ki oo no mmata te dokta.

³² Anau se hamai no kanna na tama e mannatu ma laatou e ttonu raa ki ttike i taha ma na hai sara laatou, e meia Anau e hamai no kanna na tama hai ssara raa ki ttike itaha ma na hai sara laa-tou raa.”

*Te vahiri i te hakamamaatapu
(Matiu 9.14–17; Mak 2.18–22)*

³³ Kito na tama raa ki meake Jisas, “Na disaipol Jon raa e hakamaatapu, ia e lotu tahi hoki, e ssau hoki pera ma na disaipol na Farisi raa, e meia na disaipol Akoe raa e kikai, ia e unu koi.”

³⁴ Tena Jisas ki meake, “Eaa! Na soa te tama e avana raa e me ki selavaa te kikai te saaita te tama e avana raa e noho ma laatou? Seai!

³⁵ Emeia eisi te aho te tama e avana raa e me ki haere itaha ma na soa Aia raa, tena na tama raa e me ki hakamaatapu.”

³⁶ Tena Jisas ki tattara ake hoki na tama raa te tattara hurihuri nei, “Se hai tama e lavaa te ssae te paamaro vahao nei raa no hakapuni te paamaro tuai e masae raa, maitaname te murimaro raa e me ki masae itaha ma te paamaro tuai raa, e mee te paamaro tuai raa ku se mmau.

³⁷ “Se hai tama e utu te wain vahao nei i roto te kiri tuai na sipsip raa, maitaname te wain vahao nei raa e me ki pia no ssaa te kiri te sipsip raa, tena te wain vahao nei raa ku manini puamu, ia te kiri te sipsip raa hoki e me ki haeo.

³⁸ Emeia na wain vahao nei raa e tau te utu i roto te kiri te sipsip vahao nei.

³⁹ Kame hetama e unu te wain emmara, te tama naa e me kiselavaa te hiunu te wain e marie raa. Tama raa e me ki mee ma, "Te wain kaamata raa e tauareka.' "

6

Jisas ko TeAriki te Sabat

(Matiu 12.1-8; Mak 2.23-28)

¹ Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo vaa roto te paupaku e h homo na wit raa i te aho te Sabat. Na disaipol raa e kotikoti na wit raa no murumuru ma na rima laatou raa, tena ki kkai na hua raa.

² Kito na Farisi raa ki meake, "Hea kootou e ppena i te aho te Sabat nei raa setonu ma hea emmau i roto na tuaa te aho nei raa."

³ Tena Jisas ki meake na Farisi raa, "Kootou ni mee raa se ppau hea Devit nippena te saaita aia ma na tama tauttari aia raa ni hikkai?"

⁴ Devit e haere i te Hare Tapu TeAtua raa no too na haraoa ku oti te hakatapu raa no kai, tena ki kou ake hoki na haraoa raa ina tama tauttari aia raa no kkai. Ia setonu ma na tuaa ma te tama vare ki kai na haraoa raa, na maatua raa koi e lavaa te kkai na haraoa raa."

⁵ Tena kito Jisas ki meake na Farisi raa, "Te Tamariki te Tama nei ko TeAriki te Sabat."

Te tama te rima e piko

(Matiu 12.9-14; Mak 3.1-6)

⁶ Teeraa Sabat, Jisas ku haere i te hare lotu na Jiu raa no akoako. He tama te rima laaua aia raa e mate e noho i te kina raa.

⁷ Na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa e hihhai ma kikkite Jisas e ppena he mee e sara ma kilavaa laatou te mmau tattara iaa Jisas, tena na tama raa ku kirakira hakamattonu roo ma ka oti Jisas ku tokonaki te tama raa i te aho te Sabat raa.

⁸ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki meake te tama te rima e mate raa, “Tuu i aruna no hamai i mua.” Tena te tama raa ki mahike no haere ake no tuu i mua te kano henua raa.

⁹ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e vahiri atu kootou: hea na tuaa taatou raa e mee mai ma taatou kippena i te aho te Sabat? Ki tokonaki te tama ma ki mee te tama ki hakalono llihu? Ki tokonaki te ora te tama ma ki ssepe te ora te tama?”

¹⁰ Jisas e kkira hakataka ake na tama raa hakaatoa, tena Aia ki meake te tama raa, “Ssora te rima akoe naa.” Kito te tama raa ki ssora te rima aia raa, tena te rima raa ku tauareka hakaraoi.

¹¹ Na Farisi laatou ma na tama poroporo na tuaa raa kulloto haeo roo, tena ki kaamata no tattara hokolaatou ma hea laatou eme kippena iaa Jisas.

*Jisas e hirihiri sanahuru ma rua na disaipol Aia
(Matiu 10.1-4; Mak 3.13-19)*

¹² Te saaita naa Jisas ku haere i aruna te mouna raa no lotu, tena ki noho te poo naa hakaatoa no lotu ake Te Atua.

¹³ Te tahata Aia ku kannaa ake na disaipol Aia raa hakaatoa, tena Aia ki hirihiri sanahuru ma rua na tama, tena Aia ki kannaa na tama raa ma ni aposol. Aanei na inoa na tama raa:

14 Saimon tera Jisas e hui ma ko Pita raa,
tena Andru te taina Pita raa,
Jems, te taina Jon raa,
tena Jon,
Filip,
Bartolomyu,

15 Matiu,
Tomas,
Jems, te tama Alfius raa,
tena Saimon, te tama se hihai ma Rom ki rorohi
Israel raa,

16 Judas, te tama Jems raa,
tena Judas Iskariot te tama e me ki hakariake
Jisas i na tama hakamattua raa.

*Jisas e akoako, tena ki tokonaki na tama lavvea
(Matiu 4.23-25)*

17 Jisas ma na aposol Aia raa ku oo mai
iraro ma te mouna raa, tena Aia ki haere
notuu i te kina emmore raa ma na disaipol
tammaki Aia raa. He kanohenua e rahi roo e ttuu
i te kina raa, na tama i Judia, na tama i Jerusalem
ia ma na tama na matakaina vaatai Taia laaua
ma Saidon raa.

18 Na tama raa e oo ake ma ki hakallono Jisas,
tena ma ku meake Tama raa ki tokonaki laatou
ki taualleka. Na tama e isi na tipua sakkino raa
e oo ake hoki ma Jisas ki tokonaki laatou.

19 Na tama raa hakaatoa e hahaivi ma ki ttaohi
Jisas, emee na mahi TeAtua etakoto i roto
Jisas raa e tokonaki na tama raa hakaatoa
no taualleka.

*Te tauareka ia ma te haeo
(Matiu 5.1-12)*

20 Jisas e kkira ake na disaipol Aia raa, tena ki meake,

“Kootou na tama hakaalloha raa e me ki hakatapu ria,
e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina kootou!

21 Kootou na tama e hikkai vahao nei raa e me ki hakatapu ria,
kootou e me ki ppohu!

Kootou na tama e tanittani vahao nei raa e me ki hakatapu ria,
kootou e me ki katakkata!

22 Kootou e me ki hakatapu ria te saaita na tama e kiri lloto kootou, ia ku se hihhai kootou, ku hai na hao kootou, tena ki tattara sakkino kootou, e mee kootou e tauttari te Tamariki te Tama nei!

23 Kootou ki hihhia te saaita na mee nei e kapihi atu kootou. Kootou ki hihhia roo, maitaname na tuhana e llahi kootou raa e mmoe i te vaelani. Na tipuna na tamana taatou i mua raa hoki e kou ake na hakalono lihu i na profet TeAtua i mua raa.

24 Ia tena kootou na tama e tutuu laoi te saaita nei raa e me ki hao roo;
e mee te saaita te hihhia kootou raa ku oti!

25 Kootou na tama e kkai no ppohu te saaita nei raa e me ki hao roo;
maitaname kootou e me ki hikkai i muri!
Kootou na tama e maihu kkata te saaita nei e me ki hao roo;

kootou e me ki ppari no tanittani!

26 Ia se isi te tauareka te saaita te kanohenua raa e tattara hakatauareka akoe, e mee na tipuna laatou raa ni tattara hakamamaha na tama sei ma ni profet TeAtua hakamaoni raa.

*Laoi na tama e haeo ma kootou raa
(Matiu 5.38-48; 7.12a)*

²⁷ “Emeia Anau e meatu kootou na tama e llono Anau raa: Laoi na tama e haeo kootou raa, tena ku ppena hakatauareka na tama e kiri lloto kootou raa,

²⁸ tena ku lotu ake TeAtua ki hakatapu na tama e hai haeo kootou raa, tena ku lotu ake hoki TeAtua ki tokonaki na tama e tattara llihu kootou raa.

²⁹ Kame he tama e ppaa te patikauvae akoe raa, tena meake aia ki ppaa teeraa patikauvae hoki. Kame he tama e too te kaukahu matoru akoe raa, tena tiaki aia ki too hoki te kaukahu mannihi akoe raa.

³⁰ Kou ake niaa na tama e kainno atu akoe raa, tena kame he tama e too hea akoe e ttino raa, tena auu se meake ki kou atu muri.

³¹ “Ppena i alaa tama pera ma hea akoe e hihai ma na tama raa ki ppena i akoe raa.

³² “Kame kootou e laoi koi na tama tera e laoi kootou raa, kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e laoi koi na tama e laoi laatou raa.

³³ Kame kootou e taualleka koi na tama tera e taualleka kootou raa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e taualleka koi na tama e taualleka laatou raa.

³⁴ Ia tena kame kootou e hokiake namee ina tama tera kootou e illoa ma kootou e lavaa te too muri namee raa, tena kaa he tauareka peehee kootou e me ki too? E mee na tama hai ssara raa hoki e hokiake namee ina tama hai ssara raa ma kilavaa laatou te too muri te kooina laatou ni hoki raa.

³⁵ “Emeia kootou kilaoi natama ehaeo kootou raa, tena kuppene hakataureka natama raa; hoki, tena auu se hakataakoto ma kitoo muri heme. Tena kootou eme kiisi natuhana e llahi. Kootou eme kimee pera ma nitamalliki TeAtua Hakanaaniu. TeAtua elaoi natama sakkino ia ma natama hai ssara.

³⁶ Kootou kimanava alloha essau pera ma te Tamana taatou raa e manava aroha.

*Auu se tattara te hai sara te tama
(Matiu 7.1-5)*

³⁷ “Auu se tattara te hai sara te tama te maanatu koi akoe, tena TeAtua eme ki selavaa te hakatonutonu kootou. Auu se tamoa haeo alaa tama, ka oti alaa tama kutamoa haeo kootou. Ssirihia na hai sara alaa tama, tena TeAtua eme ki ssirihia na hai sara kootou raa.

³⁸ Hoki ake alaa tama, tena TeAtua eme ki hoki atu kootou. Hakamaoni, kootou eme ki too te kooina e rahi roo. Te tokonaki e rahi raa eme kimoe inarima kootou tera kootou eme ki selavaa tettaohi. Te kooina kootou e hoki ake alaa tama raa, TeAtua eme ki kou atu te kooina naa hoki.”

³⁹ Tena Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Te tama karemata sseni raa se lavaa te hakattaki teeraa tama karemata sseni. Kame aia e hakattaki, tena laaua hakaatoa e me ki tteiho i roto te rua e nnoto.

⁴⁰ Se hai tamalliki skul e raka i aruna te tisa laatou raa, e meia natamalliki skul hakaatoa eme ki ssau pera ma te tisa laatou raa te saaita laatou ku oti na skul laatou raa.

⁴¹ “Aiea akoe e kkira ake te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa, kaa akoe se anana peehee te laakau e mmau te karemata akoe raa?

⁴² Akoe elavaa peehee te meake te taina akoe raa, ma, 'Taina, hamai kippisi te kerekere e mmau te karemata akoe naa,' te saaita akoe hokkoe se kite telaakau e mmau te karemata akoe raa? Akoe etattara uhiuhi koi. Akoe etau te tokea telaakau e mmau te karemata akoe raa imua, tena akoe e me kikite laoi no ppisi te kerekere e mmau te karemata te taina akoe raa.

*Na laakau ia ma na hua
(Matiu 7.16-20; 12.33-35)*

⁴³ "Telaakau tauareka se lavaa te hua na hua sakkino. Tena telaakau sakkino se lavaa te hua na hua taualleka.

⁴⁴ Na hua raa e huri mai na tipu telaakau raa. Se lavaa he tama te haki te natu i te purukavuhu. Tena se lavaa he tama te haki te hui te hara i te paaku.

⁴⁵ Na tama taualleka raa e ppena na mee taualleka: tauttari na tiputipu taualleka na hatu manava laatou raa. Tena na tama sakkino raa e penā na mee sakkino: tauttari na tiputipu sakkino na ora laatou raa. Te maihu raa e tattara iho na mee tera e kkapī i roto na hatu manava laatou raa.

*Tokorua na tama hakatuutuu hare
(Matiu 7.24-27)*

⁴⁶ "Aiea kootou e kanna mai Anau ma 'TeAriki, TeAriki,' e meia kaa kootou se ppena hea Anau ni meatu raea?

⁴⁷ Kame he tama e hamai Anau no rono na tattara Anau raa, tena ki tautari na tattara raa, Anau e me ki huri ake na tiputipu taualleka i te tama naa.

⁴⁸ Tama naa e ssau pera ma he tama e kerī na pou te hare aia raa ki hakatuu iaruna te hatupaa. Tena te hua peau raa kulohia no paku te hare raa, e meia te hare raa selavaa roo te naue, maitaname te hare raa e ppena hakatau areka roo.

⁴⁹ Emeia kame he tama e rono na tattara Anau raa, tena ki se tautari na tattara Anau raa, tena te tama naa e ssau pera ma he tama e hakatuu te hare aia raa iaruna te kerekere vare koi, tena te saaita te hua peau raa e ppaku te hare raa, te hare raa e me ki hina no ppaku hakamaroa roo i raro.”

7

Jisas e tokonaki te tama hehekau te purepure hakamaatua (Matiu 8.5-13)

¹ Jisas ku oti roo te tattara ake na tattara Aia raa hakaatoa i te kanohenua raa, tena Aia ki haere i Kaperneam.

² Teeraa he purepure hakamaatua, tena aia e isi te tama hehekau tera aia e hihai mahi roo, te tama hehekau aia raa e laavea no taapiri ki mate.

³ Te purepure hakamaatua raa e rono na mahi Jisas raa, tena aia ki kauna na tama hakamatua na Jiu raa ki oo no meake Jisas ki haere ake no tokonaki te tama hehekau aia raa ki tauareka.

⁴ Na tama raa e oo ake no ttiri Jisas, tena ki tattara hakaaroa ake ma, “Te tama nei e tau roo Akoe ki tokonaki aia.

⁵ Te purepure hakamaatua nei elaoiroo maatou, tena aia ehakatuu hoki teharelotu maatou raa."

⁶ Kito Jisas kioo ma natama raa. Jisas ku taapiri itehare raa, tena te purepure hakamaatua raa ki kauna na soa laoi aia raa ki meake Jisas ma, "Te Ariki, ka oti Akoe ku naena. Anau e maanatu ma Akoe se tau te hamai i roto te hare anau nei,

⁷ tena anau hokonnau e maanatu ma anau setau hoki te haere atu nommata akoe. Akoe kippehi koi he tattara ki tauareka te tama hehekau anau nei.

⁸ Anau hoki he tama enoho iraro na mahi na tama hakamattua, tena anau e isi na purepure e hehekau iraro anau. Kame anau e meake te tama raa ma, 'Haere!' tena te tama naa e me ki haere. Kame anau e meake te tama raa ma, 'Hamai!' te tama naa e me ki hamai. Kame anau e meake te tama hehekau anau raa ma, 'Ppena te mee nei!' tena te tama naa e me kippena koi."

⁹ Jisas eoho tesaaita Aia nirono natattara te tama raa, tena Aia ki hakatike nomeake te kanohenua e tauttari Aia raa, "Anau e meatu kootou, Anau se hai vahao roo ettiri te tama e hakatina peenei, niaina ma i roto roo Israel!"

¹⁰ Natama nioo ma natattara raa ku vakkai i te hare te purepure hakamaatua raa no kkite ma te tama hehekau raa ku tauareka.

Jisas e hakaora te tamariki tanata te tautukaha hine

¹¹ Teeraa aho Jisas ku haere i te matakaina Nain ma na disaipol Aia raa, tena he kanohenua e rahi roo ku oo laatou.

12 Te saaita koi Jisas ni tae i te totoka te matakaina raa, na tama te matakaina raa ku ssau ake te tama e mate. Te tama e mate raa ko te tautahi tama koi te tautukaha hine raa, tena tammaki na tama e oo iho ma te hine raa itaha ma te matakaina raa ma ki tanu te tama raa.

13 Te saaita Te Ariki ni kite te hine raa, Aia ku aroha roo i te hine raa, tena Aia ki meake ma, "Auu se tani."

14 Tena Aia ki haere atu nottaohi te moena te tama e mate raa, tena nataanata e ssau raa ku hakamau. Kito Jisas ki meake, "Anau e meatu akoe! Taupeara! Mahike i aruna!"

15 Te tama e mate raa ku mahike no noho i aruna, tena ki kaamata no tattara. Tena Jisas ki hoki muri ake te taupeara raa i te tinna aia raa.

16 Na tama raa hakaatoa ku mahharo, tena ki hakammaha Te Atua. Na tama raa e tattara ma, "Te profet hakanaaniuraa ku tae mai. Te Atua ku hamai ki tokonaki te kanohenua Aia raa ki ora!"

17 Tena te rono Jisas raa ku paa vaa roto Judia ia ma na kina tappiri ake te matakaina raa.

*Jisas laaua ma Jon Baptis
(Matiu 11.2-19)*

18 Na disaipol Jon Baptis raa ku tattara ake Jon i te rono Jisas raa, tena Jon ki kanna ake tokorua na tama,

19 tena ki kauna tokorua raa ki oo no vahiri ake Jisas ma, "Akoe ko te Tama tera Jon ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?"

20 Tokorua raa e oo no ttae iaa Jisas, tena tokorua raa ki meake, "Jon Baptis e kauna ria mai maaua ki vahiri atu ma Akoe ko te Tama aia

ni tattara ma e me ki hamai raa ma maatou e me ki hakattari teeraa tama hoki?"

²¹ Ia te saaita naa hoki Jisas e tokonaki tammaki na tama lavvea ia ma na tama e hakalono llihu i na maahana ia ma na tama e ttau ria na tipua sakkino eaa, tena Aia ki mee tammaki na tama karemata sseni raa no kkite.

²² Tena Jisas ki meake tokorua na disaipol Jon raa ma, "Vakkai hakaraoi no meake Jon hea koorua ni kkite ia ma hea koorua ni llono raa:

Na tama karemata sseni raa ku kkite,

na tama na vae e mmate raa ku hahaere,

na tama e kaina te manumanu haeo raa ku taualleka,

na tama katarina tturi raa ku llono,

na tama e mate raa ku ora hakaraoi,

tena na tama hakaalloha raa ku llono te Rono Tauareka TeAtua raa.

²³ Na tama se mamannatu tammaki i Anau raa e me ki hakatapu ria."

²⁴ Na disaipol Jon raa ku vakkai, tena Jisas ku kaamata no tattara ake te kanohenua raa itevahi Aia, "Tesaaita kootou ni oo ia Jon itekina se haitama etuu mahoaraa, hea kootou e mannatu ma kootou e me ki kkite raa? He laumea te veve e ino atu te matani?"

²⁵ Hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He tama e uru na hekau taualleka e sui mmaha? Na tama e uru na hekau peenei raa ennoho ina ora ehainauhie, ia ennoho hoki i roto na hare na tuku.

²⁶ Kootou ki mee mai, hea kootou ni oo ma ki oo no mmata raa? He profet? Noo, e meia Anau e meatu pera ma Jon erakaroo iaruna na profet raa hakaatoa.

27 E mee Jon ko tetama te Launiu Tapu raa e tattara ma: Te Atua e mee ma,

‘Anau e me kikauna tetama hakatae na tattara
Anau raa i mua Akoe ki taaraki
te mateara raa ma Akoe.’”

28 Tena Jisas ki meake hoki ma, “Anau e meatu kootou, se hai tama ni haanau iho i roto te maarama nei e hakanaaniu i aruna Jon. Emeia tetama tera e mouraro i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e hakanaaniu roo i aruna Jon.”

29 Hakaatoa ellono na tattara Jisas raa, tena te kanohenua raa; taohi mua na tama e aoao na takis tera ni tauttari roo hea Te Atua ni meake, tena Jon ki hakoukou tapu na tama raa.

30 Emeia na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuua raa eui itaha ma te hakataakoto tera Te Atua e hihai ma laatou kippena raa, tena na tama raa ku se hihhai hoki ma Jon ki hakoukou tapu laatou.

31 Tena Jisas ki meake hoki ma, “Kaa Anau e me ki tattara peehee i na tama te maarama nei raa? Na tama raa e ssau pera ma niaa?”

32 Na tama raa e ssau pera ma nitamalliki ennoho i roto marae, tena teeraa kuturana ku vava ake teeraa kuturana ma, ‘Maatou e hakattani na hula, emeia kootou se hihhai killue! Maatou e huhua na huatana, emeia kootou se hihhai ki ttani!’

33 “Jon Baptis e hamai, tena aia e hakamaatapu, ia se unu na wain, tena kootou ku tattara ma, ‘Tama raa e isi te tipua i roto aia!’”

34 Te Tamariki te Tama nei ku oti te hamai, tena Aia e kai, ia e unu, tena kootou ku tattara ma, ‘Kira ake te Tama raa! Tama raa e kaikai vware ia

e unu tahi, tena Aia e ssoa laoi ma na tama e aoao na takis ia ma na tama hai ssara raa!’

³⁵ Te atamai TeAtua raa e huri ake i roto na tama tera e tauttari hea Aia e hihai raa.”

Jisas ku tae i te hare Saimon te Farisi

³⁶ He Farisi e hakkoro Jisas ma kikkai laaua te poo naa, tena Jisas ki haere i te hare te tama raa no noho iraro ma kikai.

³⁷ Tena i roto te matakaina naa e isi te hine te ora aia raa e pii roo na haisara. Te hine raa e rono pera ma Jisas e kai i te hare te Farisi raa, tena aia ki too te lloomanoni e sui mmaharaa no haere ake ma aia,

³⁸ tena aia ki haere no tuu i muri Jisas, taapiri na vae Tama raa notani, tena na vae Jisas raa ku ssuu i na vai karemata te hine raa. Kito te hine raa ki hakapakupaku na vae Jisas raa ma terouru aia, tena kimohoni na vae Tama raa, tena kinnini telloomanoniraa iaruna na vae Jisas.

³⁹ Te saaita te Farisi raa ni kite te mee nei, aia kutattara hokoia ma, “Kame te Tama nei he profet hakamaoni, Aia e me ki iroa na tiputipu te hine tera e tataohi Aia raa; Aia e lavaa te iroa te ora sakkino te hine nei e isi raa.”

⁴⁰ Kito Jisas ki meake te Farisi raa, “Saimon, Anau e isi te mee e me ki meatu akoe.”

Tena Saimon ki meake, “Rabai! Tattara mai, anau e hakarono atu.”

⁴¹ Kito Jisas ki kaamata ake ma, “E isi tokorua na tama e taoni na sileni te tama hai sileni hokotahi. Teeraa tama e taoni huitarau na siliva, tena teeraa tama e taoni tipu rima na siliva.

⁴² Tena tokorua raa hakaatoa ku se lavaa te ppehi na taoni laaua raa, kito te tama

hai sileni raa ki ssoro na taoni tokorua raa hakaatoa i taha. Koai te tama tokorua nei e me ki laoi mahi roo te tama hai sileni raa?"

⁴³ Tena Saimon ki meake, "Anau e tini kame ko te tama tera e isi te taoni e rahi raa."

Tena Jisas ki meake, "Noo, akoe e tonu."

⁴⁴ Kito Jisas ki hakatike ake te hine raa, tena Aia ki meake Saimon, "Ako e kite te hine nei? Anau e hamai i roto te hare akoe nei, tena akoe sekou mai ni vai ki huhui na vae Anau, e meia te hine nei e huhui na vae Anau raa ma na vai karemata aia raa, tena ki hakapakupaku na vae Anau raa ma te rouru aia.

⁴⁵ Akoe se mohoni Anau te saaita Anau ni hamai i roto te hare akoe nei, e meia te hine nei se hakamotu te momohoni na vae Anau kaamata roo te saaita Anau ni hamai raa.

⁴⁶ Akoe se hai sunu na oliv ni kou mai ma ki amuhi te pohouru Anau, e meia te hine nei e amuhi na vae Anau raa ma te lloo manoni aia raa.

⁴⁷ Anau e meatu akoe, te laoi te hine nei e huri mai Anau raa e huri mai te hakamaoni pera ma na haisara tammaki aia raa ku oti te ssorohia i taha. Emeia kame TeAtua e ssoro na hai sara moisi te tama, tena te laoi te tama naa i Anau raa se lavaa te hai mahi."

⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, "Anau e ssoro na hai sara akoe raa i taha."

⁴⁹ Na tama e nnoho i te kina raa ku tattara hoko-laotou ma, "Koai te Tama nei, Aia e lavaa hoki te ssoro na hai sara i taha?"

⁵⁰ Tena Jisas ki meake te hine raa, "Te hakatina akoe raa e tokonaki akoe ki ora, haere ma te noho laoi."

8

Na hhine tera e hahaere ma Jisas

¹ Tena imuri Jisas ku haere vaa roto na matakaina ellahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa. Te sanahuru ma rua na disaipol raa e oo hoki ma Jisas,

² tena eisi hoki na hhine tera Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua sakkino i taha raa ia ma na hhine tera Jisas ni tokonaki laatou no taualleka ma na maahana laatou raa: Meri tetama e hui ma ko Makdala raa, tetama Jisas ni hakaise e hitu na tipua i taha raa,

³ tena Joana, tetanata aia raa ko Kusa, he tama hehekau ma Herot, tena Susana ia ma alaa hhine hoki tera e hai na mahi laatou ma ki tokonaki Jisas ma na disaipol Aia raa.

Te tattara hurihuri te tama haere lletu na hua (Matiu 13.1-9; Mak 4.1-9)

⁴ Tammaki na tama e oo mai ina matakaina hakaatoa no muimui ake iaa Jisas, tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei te saaita te kanohenua raa ni hakkutu ake roo hakaatoa raa:

⁵ “Teeraa he tama e haere lletu na hua ma ki hhomo. Te saaita te tama raa ni haere lletu na hua raa, alaa hua kumaoha iaruna te mateara, tena na tama ku hahaere lakalaka koi na hua raa, tena na manu raa hoki ekkai na hua raa.

⁶ Alaa hua kumaoha itekina e hatu, tena te saaita na hua raa ni hhomo raa, na hua raa e hhomo ake koi no mmate, e mee te kerekere raa e pakupaku.

⁷ Alaa hua ku maoha i te kina na veve tutuia. Tena na veve tutuia raa ku hhomono uhi na hua raa.

⁸ Alaa hua ku maoha i aruna te kina te kerekere tauareka, tena na hua raa ku hhomono no hua, tena telaakau hokotahi e tae huitarau na hua.”

Kito Jisas ki hakaoti ake ma, “Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

Te hakataakoto na tattara hurihuri nei
(*Matiu 13.10-17; Mak 4.10-12*)

⁹ Na disaipol Jisas raa e vahiri ake Tama raa ma te hakataakoto te tattara hurihuri raa e mee maea.

¹⁰ Tena Jisas ki meake, “Te Atua e hihai kootou ki illoa na mee i te Hakamaatua ana Aia raa, tena Aia e tattara ake alaa tama na tattara hurihuri ma niaina na tama raa e matamata, e meia na tama raa selavaa te kkite, ia niaina ma na tama raa e llono, e meia na tama raa selavaa te illoa.”

Te hakataakoto te tattara hurihuri te tama e haere lletu na hua
(*Matiu 13.18-23; Mak 4.13-20*)

¹¹ “Teenei te hakataakoto te tattara hurihuri nei: Na hua raa ko na tattara Te Atua.

¹² Na hua e maoha i te mateara raa ko na tama tera e llono na tattara Te Atua raa, tena Satan ku haere ake no too na tattara Te Atua raa i taha ma na hatu manava na tama raa ma ki ppui na tama raa ki se hakattina ma ki se lavaa Te Atua te tokonaki na tama raa.

¹³ Na hua e maoha i te kina e hatu raa ko na tama e llono na tattara Te Atua raa, tena ki hihhia no too na tattara raa. E meia na tattara raa se mmoe roroa i roto na tama raa;

na tama raa e hakattina paa saaita koi, tena te saaita laatou kuttiri na hahaaite raa, na tama raa ku tiaki koi na hakattina laatou raa.

¹⁴ Na hua e maoha i te kina na veve tutuia raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, e mea na hakataakoto i te vahi na sileni ia ma te ora te maarama nei raa e mee na hakattina na tama raa no se hai mmahi, tena na hua laatou e hhua raa ku se lavaa te lleu.

¹⁵ Na hua e maoha i te kina te kerekere tauareka raa ko na tama ellono na tattara TeAtua raa, tena kittaohi mmahu na tattara raa i roto na hatu manava laatou, tena ki tuu mmahu no hhua na hua.

Te ahi i raro te kumete
(Mak 4.21-25)

¹⁶ “Se hai tama e hakaura te lamu, tena ku uhi i raro te kumete ia ma ku tuku i raro te sea. E mea te tama raa e me ki hakatuu te lamu raa i aruna te kina e hakatuutuu te lamu raa ki lavaa na tama te kkite te maahina te saaita laatou e oo mai i hare.”

¹⁷ “Na mee hakaatoa e huunaria raa e me ki hura ake i mua na tama. Tena na mee tera e uhi ria raa e me ki laavea ria.

¹⁸ “Kootou ki hakamattonu te saaita kootou e hakallono, maitaname TeAtua e me ki hakaapaa ake alaa mee i aruna na mee akoe e isi raa, e mea kame akoe se isi, tena akoe se hihai hoki te too, tena na mee raa e me ki too ria i taha ma akoe.”

Te tinna ia ma na taina Jisas
(Matu 12.46-50; Mak 3.31-35)

¹⁹ Te tinna ia ma na taina Jisas raa e oo ake ma ki mmata Tama raa, e mea laatou

ku se lavaa te oo hakataapiri ake, maitaname te kanohenua raa e muimui areha roo Jisas.

²⁰ Tena hetama ki meake Jisas, “Te tinna ia ma na taina Akoe raa e ttuu i aho, tena laatou e hihhai ma ki mmata Akoe.”

²¹ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Te tinna ia ma na taina Anau raa ko na tama tera e llono na tattara TeAtua, tena kippena tauttari na tattara raa.”

Jisas e tinai te matani
(*Matiu 8.23–27; Mak 4.35–41*)

²² Teeraa he aho, Jisas ma na disaipol Aia raa e kakke i roto te vaka. Tena Jisas ki meake na tama raa, “Taatoou kitere iteeraa vahi te namo nei.” Kito na tama raa ki uhu no tere.

²³ Te saaita laatou koi tere, Jisas ku moe heiroa. Te saaita naa koi te matani raa ku maairi hai mahi roo, tena te vaka raa ku utu ria na peau no taapiri ki apuru.

²⁴ Kito na disaipol raa ki huro no hhano Jisas, tena ki meake, “TeAriki, TeAriki, taatoou kaa malle mo no mmate!”

Jisas ku maahuru, tena ki tattara ake te matani ia ma na peau raa. Tena te matani raa ma na peau raa ku tteiho no marino kkii roo.

²⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol raa, “Na hee na hakattina kootou?”

Emeia na disaipol raa e mahharo, ia e mattaku hoki, tena laatou ki vahihhiri hokolaatou ma, “Te Tama nei he tama peehee? Aia e tattara ake te matani ma na peau raa, tena na mee raa e hakallono hoki Aia.”

*Jisas e tokonaki te tama e isi na tipua.
(Matiu 8.28–34; Mak 5.1–20)*

²⁶ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa kutere notae teeraa vahi tenamo Galiliraa i te kina na tama i Gerasa.

²⁷ Tesaaita Jisas ni tiho i uta, he tama i te matakaina raa e isi na tipua sakkino ku haere ake no tiri Tama raa. Saaita roroa roo te tama raa se isi na hekau, tena aia se noho i te hare aia raa, e mea te tama raa e noho i roto na rua na tama e mmate raa e mmoe.

²⁸ Tesaaita aia ni kite Jisas, te tama raa kutteiho no tuturi imua na vae Jisas, tena ki kanna ake, “Jisas te Tamariki Te Atua Hakanaaniu i Aruna! Hea Akoe e hihai i anau? Anau e kainno atu Akoe, auu se mee anau ki hakalono lihu!”

²⁹ Te tanata raa e tattara peenei, maitaname Jisas ku oti te hakaise te tipua raa i taha ma aia. Tammaki na vahao aia ni hakapikiria, ia ni-aina ma na vae ia ma na rima aia raa e haihai raa na seni, e mea te tama raa e me kimmosi koi na seni raa, tena te tipua raa ku too aia no kkave i te kina e tuu mahoaraa.

³⁰ Kito Jisas ki vahiri ake te tama raa, “Koai te inoa akoe?”

Tena te tama raa ki meake, “Te inoa anau raa ko ‘He kautana,’ ” maitaname tammaki na tipua e noho i roto te tama raa.

³¹ Kito na tipua raa ki kainno ake Jisas ma kiselavaa tekkave laatou i te kina te rua e notoraa kittae roo te saaita laatou e too na hakalono lihu hakaoti laatou raa.

³² E isi na piki tammaki roo e kaikkai i te vahi te mouna raa. Kito na tipua raa ki kainno ake

Jisas ma ki tiaki laatou ki huro i roto na piki raa, tena Aia ki meake na tipua raa ki oo.

³³ Na tipua raa e huro itaha ma tetama raa no uru i roto na piki raa. Tena na piki raa hakaatoa ku huro i te vahi te mouna e motu hua raa no tteiho i roto te moana raa no mallemo.

³⁴ Na tama elollohi na piki raa ekkite hea ni kapihi ake i na piki raa, tena na tama raa ki huro no paa te ronora i na matakaina ia ma na kina vaa raa.

³⁵ Tena na tama raa hakaatoa ku oo ake no mmata ma hea ni kapihi ake i te kina raa, tena te saaita na tama raa ni oo ake no ttiri Jisas raa, na tama raa ku kkite hoki te tama tera ni noho ria na tipua raa ku noho i te kina na vae Jisas raa. Te tama raa ku uru na hekau, tena te hakataakoto aia raa ku tauareka, tena na tama raa hakaatoa ku mattaku.

³⁶ Na tama ni kkite raa ku tattara ake te kanohenua raa pera ma Jisas ni tokonaki te tama raa.

³⁷ Tena na tama te matakaina raa hakaatoa ku mattaku, tena laatou ki meake Jisas ki haere i taha. Kito Jisas ki kake te vaka raa no tere.

³⁸ Tena te tama Jisas ni tokonaki no hakaise na tipua itaha raa ku meake Jisas, “Tiaki anau ki haere ma Akoe.”

Emeia Jisas e kauna te tama raa ki haere, tena ki meake,

³⁹ “Haere i hare, tena ku tattara ake na tama pera ma TeAtua e tokonaki akoe.”

Tena te tama raa ki haere vaa roto na matakaina raa hakaatoa no tattara ake pera ma Jisas e tokonaki aia.

Te tamariki hine e mate ia ma te hine nittaohi na hekau Jisas

(Matiu 9.18–26; Mak 5.21–43)

⁴⁰ Te saaita Jisas ni vaakai i Galili raa, te kanohenua raa kutoo hakaraoi te Tama raa, e mee laatou hakaatoa ni hakattari Tama raa ki haere ake.

⁴¹ Tena he tama erorohi te harelotu; te inoa aia raa ko Jairus. Aia etteiho no tuturi i mua na vae Jisas, tena ki kainno ake Tama raa ma ki oo laaua i te hare aia raa,

⁴² e mee te tamariki hine aia raa ku mee ki mate, te tamariki raa kutae sanahuru ma rua na hetau, ia teenaa ko te tautahi koi aia.

Te saaita Jisas ni haere, te kanohenua raa ku muimui ake roo Tama raa.

⁴³ Tena iroto te kanohenua raa, eisi te hine te toto aia raa e tettere koi peenaa, te hine raa e hakalonollihuroo iroto sanahuru ma rua na hetau. Na sileni te hine raa ku oti te suisui na dokta ma ki tokonaki aia, e meia se hai tama e lavaa te tokonaki aia.

⁴⁴ Kito te hine raa ki hamai vaa muri Jisas no ttaohi na kaunutu na hekau Jisas raa, ia te saaita naa koi te toto raa ku hakamotu.

⁴⁵ Tena Jisas ki vahiri ake, “Koai te tama ni ttaohi Anau raa?”

Tena te kanohenua raa hakaatoa ekore pera ma laatou sehaitama nitaohi Jisas. Kito Pita ki meake, “Te Ariki, te kanohenua nei hakaatoa e muimui areha roo Akoe.”

⁴⁶ Emeia Jisas e meake ma, “Eisi te tama nitaohi Anau, Anau eiroa maitaname eisi na mahi ni oo i taha ma Anau.”

⁴⁷ Te hine raa ku iroa pera ma aia ku laavea ria, tena aia ku porepore te mataku, kito te hine raa ki haere atu no tuturi imua na vae Jisas. Te hine raa e tattara ake Jisas te hakataakoto tera aia ni ttaohi na hekau Tama raa ia ma te maatara te tinotama aia raa imua te kanohenua raa hakaatoa.

⁴⁸ Tena Jisas ki meake te hine raa, “Taku tama, te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka. Haere ma te noho laoi.”

⁴⁹ Jisas koi tattara koi, tena he tama i te hare Jairus raa ku haere ake no meake tama raa ma, “Te tamariki hine akoe raa ku mate, tena tiaki koi te Rabai naa.”

⁵⁰ Emeia Jisas e rono na tattara raa, tena Aia ki meake Jairus, “Auu se mataku; akoe ki hakatina koi, tena te tamariki naa e me ki tauareka.”

⁵¹ Jisas kutae i te hare Jairus raa, tena Aia ki ppui ki se hai tama hoki e haere ma Aia i hare, tena Aia ki too koi Pita, Jems, Jon ia ma na maatua te tamariki raa.

⁵² Na tama i roto te hare raa hakaatoa ku tanittani i te tamariki hine raa. Tena Jisas ki meake, “Auu se ttani, te tamariki naa se mate; te tamariki naa e moe koi.”

⁵³ Na tama raa ku tataussua Jisas, e mee laatou e illoa pera ma te tamariki raa ku mate.

⁵⁴ Jisas ettaohi te rima te tamariki hine raa, tena ki meake, “Taku tama, mahike i aruna.”

⁵⁵ Te tamariki raa ku ora hakaraoi, tena ki mahike no noho i aruna, tena Jisas ki meake na tama raa ki kou ake ni kai ki kai te tamariki raa.

⁵⁶ Na maatua te tamariki raa ku mahharo roo, tena Jisas ki meake na tama raa ki se tattara ake alaa tama hea Aia ni ppena raa.

9

Jisas e kauna te sanahuru ma rua na disaipol Aia
(*Matiu 10.5–15; Mak 6.7–13*)

¹ Jisas e kanna ake te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa ki hakkutu ake hakaatoa, tena Aia ki kou ake na tama raa na mahi ki hakaise na tipua sakkino, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa.

² Tena Jisas ki kauna na tama raa ki oo no takutaku i te vahi te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ku tokonaki hoki na tama lavvea raa ki taualleka.

³ Jisas ku oti te tattara ake na tama raa ma, “Kootou selavaa te too nimee te saaita kootou e oora, ia setoo nilaakau hahaere, ia setoo ni muri kopu, ia se too ni kai, ia se too ni sileni, ia se too hoki he kaukahu.

⁴ Kootou ki nnoho koi i te hare hokotahi i roto te matakaina tera etoo hakaraoi kootou raa, kittae roo te saaita kootou eoo itaha ma te matakaina naa.

⁵ Kame he matakaina se hihai ki too kootou, tena kootou ku tiaki te matakaina naa, tena kuttahi na kerekere emmau na murivae kootou raa ki illoa laatou pera ma teenaa he hakkatu haeo.”

⁶ Tena na disaipol raa ki oo ina matakaina hakaatoa no takutaku ake te Rono Tauareka raa, tena ki tokonaki hoki na tama lavvea i na kina roo hakaatoa.

*Herot ku vvare iaa Jisas
(Matiu 14.1–12; Mak 6.14–29)*

⁷ Te saaita Herot, te tuku i Galili raa nirono na mee Jisas ni ppena raa, aia ku vvare hakaoti roo, maitaname alaa tama etattara ma Jon Baptis ku ora muri.

⁸ Tena alaa tama etattara ma Elaija ku vaakai mai muri, tena alaa tama hoki e tattara ma teeraa he profet na profet TeAtua i mua tera ku ora muri.

⁹ Tena Herot ki meake, “Anau ni meake na soldia anau raa ki ssepe te uaa Jon raa ki hopo. Kaa teenei koai tetama anau erono eppena na mee e llahi nei?” Tena Herot ku hahaiivi ma ki kite aia Jisas.

*Jisas e haanai te kanohenua e tammaki roo
(Matiu 14.13–21; Mak 6.30–44; Jon 6.1–14)*

¹⁰ Tena na aposol raa ku vakkai ake no tattara ake Jisas na mee hakaatoa laatou ni ppena raa. Jisas ku too na tama raa, tena laatou ki oo hokolaatou i te matakaina Betsaida raa.

¹¹ Te saaita te kanohenua raa ni llono ma Jisas ku haere ma na aposol Aia raa, na tama raa ku tauttari Tama raa. Jisas e hihia i na tama raa, tena Aia ki tattara ake na tama raa i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena ki tokonaki hoki na tama tera e hihhai ma laatou ki taualleka raa.

¹² Te saaita te laa raa ku hakatootoo ma ki huru, te sanahuru ma rua na disaipol raa ku oo ake no meake Jisas ma, “Meake te kanohenua nei ki oo i na matakaina ia ma na kina tappiri mai raa

no ssee ni kai ia ma ni kina ki mmoe, e mee teenei he kina se hai tama.”

¹³ Emeia Jisas e meake na tama raa ma, “Kootou ki kou ake nikai ma te kanohenua nei ki kkai.”

Kito na disaipol raa ki meake, “Maatou eisi koi erima na haraoa ia ma erua na ika. Akoe e hihai ma maatou ki oo no sui nikai ma te kanohenua nei hakaatoa?”

¹⁴ (Te kooina na taanata hakaatoa i te kina raa kame e ttae rima simata.)

Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, “Meake te kanohenua raa ki nnoho i na kuturana ki ttae tipu rima na tama.”

¹⁵ Kito na disaipol raa ki meake te kanohenua raa hakaatoa ki nnoho i raro.

¹⁶ Tena Jisas kitoo erima na haraoa ia ma erua na ika raa, tena ki kkira i aruna i te vaelani no lotu ake Te Atua, tena ki ttohi na haraoa raa, tena ki kou ake na disaipol Aia raa ki vaevae ake i te kanohenua raa.

¹⁷ Te kanohenua raa hakaatoa e kkai no ppohu, tena na disaipol raa ki haere saosao na muri haraoa ia ma na punnohi ettoe raa no pii sanahuru ma rua na kete.

*Pita e hakari ma Jisas ko te Mesaia
(Matiu 16.13–19; Mak 8.27–29)*

¹⁸ Eisi te aho Jisas elotu Hokoia, tena na disaipol Aia raa ki oo ake. Kito Jisas ki vahiri ake na tama raa, “Te kanohenua raa e tattara ma Anau koai?”

¹⁹ Kito na tama raa ki meake, “Eisi na tama e tattara ma Akoe ko Jon Baptis, tena alaa tama e tattara ma Akoe ko Elaija, tena alaa tama

hoki e tattara ma Akoe he profet imua tera ku ora muri.”

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol raa ma, “Kaa kootou e mee ma Anau koai?”

Kito Pita ki meake, “Akoe ko te Mesaia TeAtua.”

Jisas e tattara ake i te hakalono llihu ia ma te mate Aia

(Matiu 16.20–28; Mak 8.30—9.1)

²¹ Tena Jisas ki tattara hakamataku ake na disaipol raa ki se tattara ake ni tama.

²² Jisas e tattara ake hoki na disaipol raa ma, “Te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono llihu, tena na tama hakamattua na Jiu raa, na maatua hakananniu raa ia ma na tama e poroporo na tuua raa e me ki se hihai te Tama raa. Tama raa e me ki taia ria no mate, e meia e toru na aho imuri Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

²³ Tena Jisas ki meake na tama raa hakaatoa, “Kame he tama e hihai ki tautari Anau, te tama naa ki tiaki namee hakaatoa aia e hihai raa, tena ku amo te kros aia raa no tautari mai Anau.

²⁴ Kame he tama e maanatu te ora aia, te tama naa e me ki se lavaa te too te ora hakamaoni, e meia kame he tama e hoki mai te ora aia raa ki tautari Anau, tena aia e me ki too te ora hakamaoni.

²⁵ Hea akoe e me ki too kame akoe ettino namee ite maarama nei raa hakaatoa, e meia i roto roo te ora akoe raa e haeroo? Se hai mee akoe e me ki too.

²⁶ “Kame akoe e napa Anau ia ma na akoako Anau raa, tena te Tamariki te Tama nei e me ki napa hoki akoe te saaita Aia e hamai ma

na mahi Aia ia ma na mahi te Tamana ia ma na ensel e ttapu Aia raa.

²⁷ Anau e meatu te hakamaoni pera ma alaa tama kootou e ora vahaoneiraa e me ki se lavaa te mmate ki tae te saaita laatou e kkite te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

TeAtua e huriake namahi Aia ite tinotama Jisas

(Matiu 17.1–8; Mak 9.2–8)

²⁸ He latapu hakaatoa kuraka te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol raa, tena Aia ki too Pita, Jems, tena Jon no haere ma Aia, tena laatou e oo i aruna te mouna raa ma ki lotu.

²⁹ Jisas koi lotu, tena na maihu Aia raa ku haere no maahina roo, tena na hekau Aia raa ku makkini hua roo.

³⁰ Te saaita naa koi tokorua na tama ku ttuu ake no tattara laatou ma Jisas. Tokorua raa ko Moses laua ma Elaija,

³¹ tokorua raa ni hakahura ake ma na mahi i te vaelani no tattara laatou ma Jisas i te vahi Aia e me ki mate i Jerusalem ki kotia te hakataakoto TeAtua raa.

³² Pita ma teeraa tokorua ku mmoe heilloa roo, e meia laatou ku mahuru no kkite na mahi Jisas ia ma teeraa tokorua na taanata ku ttuu laatou ma Jisas raa.

³³ Moses laua ma Elaija ku mee ma ki tiaki Jisas, tena Pita ki meake Tama raa, “TeAriki, e tauareka roo e mee maatou i te kina nei! Maatou e me ki hakatuu e toru na paa hare; te hare Akoe, te hare Moses, tena te hare Elaija.” (Pita se iroa roo hea aia e tattara raa.)

34 Pita koi tattara koi, tena te pukureurehu raa ku haere iho no uhi na tama raa hakaatoa, tena tokotoru na disaipol raa ku mattaku roo.

35 Tena te reo raa ku tattara iho i roto te pukureurehu raa ma, “Teenei he Tama roo Anau tera Anau ni hirihiri, tena kootou ki hakallono te Tama nei.”

36 Te reo raa e tattara no oti, tena tokotoru raa ku kkite Jisas ku tuu koi Hokoia. Na disaipol raa e kkumi hemuu na mee raa hakaatoa, tena laa-tou se hai tama e tattara ake te saaita naa i na mee laa-tou ni kkite raa.

*Jisas e hakaise te tipua i taha ma te taupeara
(Matiu 17.14–18; Mak 9.14–27)*

37 Tena te aho taiao raa na tama raa ku oo iho iraro ma te mouna raa no ttiri te kanohenua e tammaki roo.

38 Teeraa he tama e kanna ake i roto te kanohenua raa ma, “Rabai, hamai no mmata te taupeara anau nei. Teenei ko te tautahi koi anau.

39 Tammaki na vahao te tipua raa e noho i roto te tama nei, tena aia e me ki hakateki no kapihi te varo aia raa no ppore, tena te araara raa ku koo i te maihu aia. Te tipua raa e mee roo te tama nei ki hakalono lihu, tena aia ku se lavaa roo te tiaki te tama nei no haere i taha.

40 Anau e kainno ake na disaipol Akoe raa ki hakaise te tipua raa i taha ma te tama nei, e meia na tama nei se lavaa.”

41 Kito Jisas ki meake, “Kootou nitama se hakattina, ia nitama haeo! Ehia na vahao Anau e me ki nnoho ma kootou? Ehia na vahao Anau e me kitattara atu kootou?” Tena Aia

ki meake te tamana te tamariki raa, “Kou mai te tamariki naa i te kina nei.”

⁴² Te saaita te tamariki raa ni haere ake, te tipua raa kulletu te tamariki raa i raro, tena te tamariki raa kukaamata noppore. Kito Jisas ki hakaise te tipua raa i taha ma te tamariki raa. Teena koi te tamariki raa kutauareka, tena Jisas ki kou ake muri te tamariki raa i te tamana aia raa.

⁴³ Na tama raa hakaatoa ku mahharo i na mahi hai mmahi TeAtua raa.

Jisas ku tattara ake hakaraoi i te mate Aia

(Matiu 17.22-23; Mak 9.30-32)

Te kanohenua raa koi mamahharo roo i na mee hakaatoa Jisas nippena raa, te saaita Jisas ni tattara ake na disaipol Aia raa ma,

⁴⁴ “Kootou ki se ssiri hea Anau ni tattara atu kootou raa! Te Tamariki te Tama nei e me ki noho i raro na mahi na tama i te maarama nei.”

⁴⁵ Emeia na disaipol raa se illoa te hakataakoto na tattara raa. TeAtua e mee na hakataakoto na tama raa no pouri ki se lavaa na tama raa te illoa, tena na disaipol raa e mattaku hoki te vahiri ake te hakataakoto na tattara raa.

Koi te tama e me ki hakanaaniu

(Matiu 18.1-5; Mak 9.33-37)

⁴⁶ Tena na disaipol Jisas raa ku hakatauttau hokolaatou ma koi te tama laatou e me ki hakanaaniu.

⁴⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia ki too te tamariki raa no hakatuu i te vahi Aia,

⁴⁸ tena Aia ki meake na tama raa, “Te tama e too hakaraoi na tamalliki peenei i te inoa Anau raa, e too hakaraoi hoki Anau, tena te tama

e too hakaraoi Anauraa e too hakaraoi hoki te Tama ni kauna ria mai Anauraa. E mee te tama e mouraro kootou hakaatoaraa ko tetama e hakanaaniu.”

Te tama se hakataukaa ma kootouraa he tama kootou
(Mak 9.38–40)

⁴⁹ Tena Jon kimeake, “TeAriki, maatou ekkite te tama e hakaise na tipua i te inoa Akoe, tena maatou kippui tetamaraa, maitaname tetamaraa seai ma hetama i roto te kuturana taatou nei.”

⁵⁰ Tena Jisas kimeake Jon ma alaa disaipol ma, “Auu seppui te tamanaa, maitaname te tama se hakataukaa ma kootouraa he tama i roto kootou.”

Te matakaina i Samaria raa ku se hihhai ki too Jisas

⁵¹ Tesaaite Jisas kumee kitooria nokkave itevaelaniraa kutaapiri, tena Aia kumaanatu ma ki haere i Jerusalem.

⁵² Jisas ekauna natamaraa ma natattara Aia raa ki oo imua Aia ite matakaina i Samaria raa notanattana namee hakaatoa ki ttae atu Aia.

⁵³ Emeia natama te matakaina raa se hihhai ki too Jisas, e mee laatou e illoa koi ma Tamaraa e mee ki haere i Jerusalem.

⁵⁴ Jems laua ma Jon ekkite ma natamaraa ku se hihhai ki too Jisas, tena tokorua raa ki oo nomeake Jisas ma, “TeAriki, Akoe e hihhai ma maaua kikanna he ahi itevaelani ki haere iho no seu natama te matakaina nei?”

55 Tena Jisas ki hakatike no haiake tokorua raa [ma, “Koorua se illoa ma he anana peehee koorua e isi; e mee te Tamariki te Tama nei se hamai ma ki seu na ora na tama, e meia Aia e hamai ki tokonaki na ora na tama.”]

56 Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ki oo i teeraa matakaina.

*Na tama e hihhai ki tauttari Jisas
(Matiu 8.19-22)*

57 Na tama raa koi oo koi vaa aruna te mateara, tena he tama ki meake Jisas ma, “Anau e me ki tautari Akoe he kina peehee Akoe e haere.”

58 Tena Jisas ki meake te tama raa, “Na manu vaa roto raa e isi na rua e moemmoe, tena na manu lellee raa e isi na hohana, e meia te Tamariki te Tama nei se isi te kina e me ki moe no hamaroroo.”

59 Kito Jisas ki meake teeraa tama, “Tautari mai Anau.” Emeia te tama raa e meake ma, “Te Ariki, hakattari ki haere anau notanu te tamana anau raa i mua.”

60 Tena Jisas ki meake te tama raa, “Tiaki na tama ku mmate raa kitanu na tama laatou e mmate raa, tena akoe ku haere no takutaku ake te Hakamaatua ana i te Vaelani raa i na tama.”

61 Tena kito teeraa tama ki meake, “Te Ariki, anau e me ki tautari Akoe, e meia hakattari ki haere anau no hakaalloha ma na hareakina anau raa i mua.”

62 Tena Jisas ki meake te tama raa, “Kame he tama e kaamata notautari Anau, e meia aia e mamaanatu na tiputipu aia i mua raa, te tamanaa se lavaa te tae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

10

Jisas e kauna tipu hitu ma rua na tama

¹ Tena i muri, Jisas ku hirihiri tipu hitu ma rua na tama, tena ki kauna na tama raa taki tokorua ki oo i mua Aia i na matakaina tera Aia e me ki oti ku haere raa.

² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na laakau raa e huhhui roo, e meia na tama e me ki oo no haki raa e moisi. Lotu ake te Tama Hakamaatua te huata raa ki kauna ria mai ni tama hehekau ki oo no haki na hua raa.

³ Anau e kauna kootou pera ma ni punua sipsip ki oo i na poi kai ttama raa.

⁴ Auu setoo ni murikopu na sileni ia ma ni punakete, ia setoo hoki nitaka. Auu settuu no tattara ma na tama i te mateara.

⁵ “Te saaita kootou e uru i roto te hare, kootou ki meake i mua ma, ‘Te noholaoi kinnoho ma kootou.’

⁶ Kame tetama enoho te hare naa elaoi kootou, tena tiaki te tauareka kootou e oo atu ma kootou raa ki noho ma te tama naa, ia kame sei kootou ku too muri te tauareka naa.

⁷ Nnoho i roto te hare hokotahi koi, tena kukkai, ia unu hea na tama naa ekou atu kootou, maitaname na tama hehekau raa etau te too na sui laatou. Kootou ki se haere uru huri na hare.

⁸ He saaita peehee kootou e oo i roto he matakaina, tena na tama raa ku too hakaraoi kootou, tena kkai hea na tama naa ekou atu kootou ki kkai raa,

⁹ tena kutokonaki na tama lavvea i roto te matakaina naa, tena ku meake hoki

te kanohenua naa pera ma, ‘Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu i kootou.’

¹⁰ “Emeia kame kootou eoo i roto he matakaina, tena na tama te matakaina naa se hihhai kootou, tena kootou ku oo vaa roto na mateara raa hakaatoa no tattara ake na tama raa pera ma,

¹¹ ‘Maatou e me kittahi na kkere te matakaina nei emmau na vae maatou raa ki illoa kootou pera ma kootou e ssara. Kootou ki mannatu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku hamai no taapiri atu i kootou!’

¹² “Anau e meatu kootou pera ma te Aho te Hakatonutonu raa, TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Sodom, ia sei ma na tama te matakaina naa.

*Na matakaina tera se hakattina
(Matiu 11.20–24)*

¹³ “Na tama i Korasin raa, kootou e me ki hakalonollihu haeo roo. Na tama i Betsaida, kootou e me ki hakalonollihu hoki. Peeraa maatou kippena na mirakol maatou nippena i roto na matakaina nei raa i Taia laua ma Saidon, na tama na matakaina sei ma ni Jiu raa peeraa ko nappari avare no too na rehu raa no murumuru na tinotama laatou raa ki huri ake pera ma laatou kuttike itaha ma na haisara laatou raa!

¹⁴ TeAtua e me ki huri ake te laoi Aia e rahi roo i na tama i Taia laua ma Saidon i te Aho te Hakatonutonu raa, ia sei ma kootou.

¹⁵ Tena kootou na tama i Kaperneam raa! Kootou e hihhai ki ssau kootou hokkootou ki ttae i te vaelani? Kootou e me ki lettua ria i te kina te ahi raa.”

16 Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te tama e hakarono na tattara kootou raa, e me ki hakarono hoki na tattara Anau raa, ia te tama se hihai kootou raa, e me ki se hihhai hoki Anau, tena te tama se hihai Anau raa, e me ki se hihai hoki te Tama ni kauna ria mai Anau raa.”

Tipu hitu ma rua na disaipol raa ku vakkai ake

17 Tena te tipu hitu ma rua na tama Jisas ni kauna raa ku vakkai muri ake, tena ku hihhia roo. Kito na tama raa ki meake, “Te Ariki, na tipua raa e hakallono maatou te saaita maatou e hakaise laatou i te inoa Akoe!”

18 Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e kite Satan etteiho itaha ma te vaelani pera ma he uila.

19 Hakallono! Anau e kou atu kootou na mahi ki hakahiti vaa aruna na laponohaeo ia ma na kahana, tena ku hakahiti hoki vaa aruna na mahi Satan, ia se haimē elavaa temēe kootou ki hakalono llihu.

20 Tena kootou ki se hihhia e mee na tipua haeo raa e hakallono kootou; e meia kootou ki hihhia e mee na inoa kootou raa kum mau i te vaelani.”

Jisas ku hihia

(Matiu 11.25–27; 13.16–17)

21 Te saaita naa Te Anana Tapu raa ku mee Jisas no hihia roo, tena Aia ki meake, “Tamana, Akoe ko Te Ariki i te vaelani ia ma te maarama nei! Anau e hakammaha Akoe, maitaname Akoe e hakari ake na tama se illoa raa na mee tera Akoe e huu itaha ma na tama e atamai raa. Hakamaoni Tamana, teenei hea Akoe e hihai ma na mee nei ki kapihi mai peenei.”

²² Kito Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, “Te Tamana Anauraa e kou mai na mee nei hakaatoa i Anau. Se haitama e iroa te Tamariki nei, te Tamana Hokoia koi e iroa, ia se haitama e iroa te Tamana, te Tamariki nei koi ia ma na tama Aia ni hirihiri raa e illoa te Tama raa.”

²³ Tena Jisas ki hakatike no meake hemuu na disaipol Aia raa ma, “Kootou e hakatapurua Te Atua, maitaname kootou e kkite na mee e llahi kootou ni kkite raa.

²⁴ Anau e meatu kootou pera ma tammaki na profet ia ma na tuku e hihhai ki kkite na mee kootou ni kkite raa, e meia laatou se lavaa te kkite. Na tama raa e hihhai ki llono hea kootou ni llono raa, e meia laatou se lavaa te llono.”

Te tama i Samaria e manava aroha

²⁵ He tama poroporo na tuua e mahike i aruna no vahiri ake te vahiri e hainattaa roo ia Jisas ma ki taaiki Tama raa. Tama raa e vahiri ake ma, “Rabai, hea anau e me ki ppena ki too te ora e ora tahi raa?”

²⁶ Tena kito Jisas ki meake te tama raa, “Te Launiu Tapuraa e tattara maea? Te hakataakoto akoe i te vahi na tuua raa e mee peehee?”

²⁷ Kito te tama raa ki meake, “Laoi Te Ariki Te Atua akoe raa ma te hatu manava akoe, te ora akoe, na mahi ia ma te hakataakoto akoe. Ia hoki, akoe kilaoi alaa tama pera ma akoe elaoi akoe hokkoe raa.”

²⁸ Tena Jisas ki meake, “Akoe e tonu, tautari na tuua naa, tena akoe e me ki ora.”

²⁹ Emeia te tama e poroporo na tuua raa e hihai ki mee pera ma aia e mattonu, tena aia

ki vahiri ake hoki Jisas ma, “Koai te tama anau e me kilaoi naa?”

³⁰ Tena Jisas ki meake, “Eisi te tama e tiaki Jerusalem no haere i Jeriko, tena na tama kailallao raa ki hakaoho ake no too na hekau te tama raa hakaatoa, tena ki taa tama raa no taapiri ki mate.

³¹ Tena he maatua na Jiu raa ku haere atu te mateara naa hoki, e meia te saaita aia ni kite te tama raa, te maatua raa ku taa no haere teeraa vahi te mateara raa.

³² Tena ki oti te tama hehekau te hare lotu raa ku hamai te mateara naa hoki, tena ki haere atu no mmata te tama raa, tena ki hakaraka no haere teeraa vahi te mateara raa hoki.

³³ Emeia he tama i Samaria e haere ake te mateara naa hoki no ttiri te tama raa. Te saaita aia ni kite te tama raa, aia ku aroha haeo roo.

³⁴ Tena aia ki haere ake no nnini na sunu ia ma na wain raa i aruna na saanuku te tama raa, tena ki haihai na saanuku raa. Tena aia ki ssau te tama raa no hakaipiri i aruna te donki aia raa, tena ki too te tama raa no kkave i te hare na tama e moemmoe raa, tena aia ki rorohi te tama raa.

³⁵ Te aho taiao raa, te tama i Samaria raa kukou ake erua na siliva ki sui ake te tama hakamaatua te hare raa, tena aia ki meake, ‘Rorohi ake te tama nei, te saaita anau e vaakai mai peenei raa, anau e me ki sui atu hea hoki akoe ni sui ki tokonaki te tama nei raa.’ ”

³⁶ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “I te hakataakoto akoe, koai te tama na tama e toru nei e huri ake te laoi aia i te tama e taia ria na tama kailallao raa?”

³⁷ Kito te tama e poroporo na tuua raa ki meake, “Te tama e aroha te tanata raa.”

Tena Jisas ki meake te tama raa, “Ia haere, tena akoe ku ppena peeraa hoki.”

Jisas ku haere no mmata Meri laaua ma Marta

³⁸ Tena Jisas ma na disaipol Aia raa ku oo no ttae he matakaina, tena he hine te inoa aia raa ko Marta e hakkoro na tama raa.

³⁹ Marta eisi tetaina e hui ma ko Meri, tena Meri e noho taapiri na vae Jisas raa no hakarono Tama raa e akoako.

⁴⁰ Tena Marta ku mamaanatu tammaki e mee aia etammaki namee eme kippena, tena aia ki haereake no meake, “TeAriki, Akoe se hakataakoto pera ma tetaina anauraa e tiaki mai na uata raa hakaatoa kippena anau hokonnau? Meake aia ki hamai notokonaki anau.”

⁴¹ Kito Jisas ki meake, “Marta, Marta! Akoe e mamaanatu tammaki, tena ku kapitia roo tammaki na mee,

⁴² e meia he mee hokotahi e hakamaatua. Meri e hirihiri kippena te mee e hakamaatua, tena Anau se lavaa te tokea te mee raa i taha ma aia.”

11

Jisas e akoako i te vahi te lotulotu

(Matiu 6.9-13; 7.7-11)

¹ Eisi teaho Jisas enoho hekina nolotu. Tesaaita Aia kuoti telotu, tena he tama na disaipol Aia raa ku meake Tama raa ma, “TeAriki, akoako mai maatou kilotu pera ma Jon ni akoako ake na disaipol aia raa.”

² Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te saaita kootou e lotu raa, tena kootou ku lotu peenei: “Tamana:

Te inoa e tapu Akoe naa ki hakammaha ria;
tiaki te Hakamaatua ana Akoe raa ki hamai.

³ Kou mai ni kai ma maatou te aho ma te aho.

⁴ Ssirihia niaa maatou e ssara,
pera ma maatou e ssirihia niaa na tama e ssara
i maatou raa.

Auu se kou mai na hahaaite e hainattaa
i maatou.’”

⁵ Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma,
“Kame hetama kootou e haere te tuapoo
no meake te soa aia raa ma, ‘Na soa,
kou mai e toru na haraoa, tena imuri anau
ku sui muri atu.

⁶ Anau eisi te soa e horau mai i te kina
e mmao roo no tae mai vahao nei koi i hare,
e meia anau se isi na kai ki kai te tama raa!’

⁷ Tena kame te soa akoe raa e tattara iho
i roto hare ma, ‘Auu se mee hoki anau ki naenae!
Te totoka raa ku oti te hakkapi, tena anau ma
na tamalliki anau raa ku mmoe. Anau ku se lavaa
hoki te mahike no kou atu ni kai.’

⁸ Tena kaa ku mee peehee? Anau e meatu,
niaina ma te soa akoe raa ekkaro te mahike
no kou atu nikai ma e mee koorua essoalaoi,
e meia aia e me ki mahike no kou atu niaa akoe
e kainno akeraa, e mee akoe se napa te kainno
hakatau.

⁹ “Ia tena Anau e meatu kootou: Kainno, tena
akoe e me ki too hea akoe e kainno raa; seseen,
tena akoe e me killave hea akoe e seseen raa;
papaku te totoka, tena te totoka raa e me
ki taaraki atu akoe.

¹⁰ Maitaname na tama e kainno raa e me ki too
hea laatou e kainno raa; na tama e seseen raa e me
killave hea laatou e seseen raa, tena te totoka raa

e me ki taaraki atu kootou na tama tera e papaku te totoka raa.

¹¹ Kame akoe hetamana, eaa akoe eme ki kou ake he laponu kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he ika?

¹² Kaa seai akoe eme ki kou ake he kahana kame te tamariki raa e meatu ma ki kou ake he hua*?

¹³ Niaina ma akoe he tama haeo, e meia akoe e iroa te kou ake na mee taualleka i na tamalliki kootou raa. Kaa e hia hoki te Tamana taatou i te vaelani raa e me ki kou ake TeAnana Tapu raa i na tama e kainno ake Aia raa!”

Jisas ma Belsebul

(Matiu 12.22-30; Mak 3.20-27)

¹⁴ Jisas e hakaise te tipua tera e mee te tama raa no selavaa te tattara raa, tena te saaita te tipua raa ni haere itaha raa, tena te tama raa ku lavaa te tattara. Te kanohenua raa ku mahharo roo,

¹⁵ e meia alaa tama etattara ma, “Teena ko Belsebul, te tipua hakamaatua na tipua raa e kou ake na mahi Tama raa ki hakaise na tipua raa i taha.”

¹⁶ Alaa tama e hihhai kitaaiki Jisas, tena laatou kimeake Tama raa kippena he mirakol ki huri ake pera ma TeAtua ni kauna ria iho Tama raa hakamaoni.

¹⁷ Emeia Jisas e iroa na hakataakoto na tama raa, tena Aia kimeake na tama raa, “Kame na tama he henua e vaevae i na kuturana no ppuhu hokolaatou, te henua naa eme

* **11:12 11.12** “scorpion”: he kahana e mee aia essau pera ma na kahana e hamaumau na katarina

kiselavaa tettae teeraa saaita hoki. Tena kame he haimaatua e vaevae hokolaatou, tena na tama naa e me kinnoho maseuseu.

¹⁸ Tena kame na tipua Satanraa e vaevae ina kuturana no ppuhu hokolaatou, tena kaa te nohorana aia raa e me kitauareka peehee? Kootou etattara pera ma Anau e hakaise na tipua raa, e mee Belsebul e kou mai na mahi Anau ki ppena na mee raa.

¹⁹ Kame Anau e hakaise na tipua raa ina mahi Belsebul, kaa na tama tauttari kootou raa e hakaise na tipua raa i taha peehee? Na tama tauttari kootou raa e huriatu pera ma kootou e ssara.

²⁰ Emeia Anau e hakaise na tipua raa itaha ina mahi TeAtua, tena na mee nei e huriatu pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku oti te tae atu i kootou.

²¹ “Kame he tama e ivi e rorohi te hare aia raa ma na hana aia, tena na hekau aia raa e me ki mmoe taualleka roo.

²² Emeia kame he tama e ivi i aruna te tama raa e haere ake no taa te tama raa, tena kutoo na hana te tama raa e tuunaki raa no haere ma aia, tena ki vaevae na mee aia ni kairarao raa.

²³ “Te tama se tuu i te vahi Anau raa e hakataukaa ma Anau, tena te tama se tokonaki Anau ki hakkutu mai na tama raa e hakatui na tama raa i taha ma Anau.

Na tipua ku vakkai ake

(Matiu 12.43–45)

²⁴ “Kame he tipua e haere itaha ma te tama, te tipua naa e me ki haere vaa aruna na kina pakupaku raa no sесеe he kina ki noho. Emeia kame aia se haikina e lave, aia e me kitattara

hokoia ma, 'Anau e me ki vaakai muri i te hare anau raa.'

²⁵ Tena te tipua naa e me ki vaakai no kite te hare raa ku matahua, ia ku oti hoki te tukutuku hakaraoi.

²⁶ Tena te tipua raa e me ki haere no hakattaki ake e hitu na tipua e sakkino roo i aruna aia, tena laatou e me ki oo no uru i roto te tama raa. Te saaita na tipua raa ku oti te uru hakaatoa, te tama naa e me ki haeo roo, ia ku raka hoki ma te saaita i mua raa."

Te hihia hakamaoni

²⁷ Jisas etattara no oti, tena he hine i roto te kanohenua raa ku meake Jisas ma, "Te hine ni haanau, tena ki rorohi Akoe raa e me ki hakatapu ria roo peehee!"

²⁸ Kito Jisas ki meake, "Kaa na tama e llono na tattara Te Atua raa, tena ki tauttari na tattara raa e me ki hakatapu ria roo peehee?"

Te kanohenua raa e kainno ake Jisas ki huri ake he mirakol

(Matiu 12.38-42)

²⁹ Te kanohenua raa e muimui ake Jisas, tena Jisas ki meake, "Na tama te aho nei raa ni tama roo e haeo! Na tama raa e kainno mai ma Anau ki huri ake he mirakol, e meia Anau selavaa te huri ake he mirakol, te mirakol koi profet Jona raa e me ki akoako ake laatou.

³⁰ E me ki ssau koi, profet Jona ko te hakkatu na tama Ninive, tena te Tamariki te Tama nei ko te hakkatu na tama te aho nei.

³¹ I te Aho te Hakatonutonu raa te tuku hine i Seba raa e me ki tuu i aruna no hai ake na tama te aho nei raa na sara laatou raa, maitaname aia

ni horau mai roo i te kina e mmao ma ki hakarono na tattara mattonu te Tuku Solomon raa. Tena Anau eme kimeatu pera ma eisi temee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Solomon.

³² “I te Aho te Hakatonutonu raa, na tama i Ninive raa eme kimahhike i aruna no haiatu na ssara kootou raa, maitaname laatou nittike itaha ma na haisara laatou raa te saaita laatou ni llono na takutaku Jona raa; ia tena Anau eme atu kootou pera ma eisi temee i te kina nei e hakanaaniu roo i aruna Jona!

*Te maahina te tinotama
(Matiu 5.15; 6.22–23)*

³³ “Se haitama e hakaura telamu, tena ku uhi telamu raa, [ia ma kutuku telamura iraro te kumete]. Emeia te tama raa eme ki hakapiri telamura ite kina telamura etuutuura kikkite na tama hakaatoa te maahina te saaita laatou e uru mai i hare raa.

³⁴ Na karemata kootou naa essau pera ma nilamu inatinotama kootou. Te saaita na karemata kootou raa etaualleka, tena na tinotama kootou raa e maahina hakaatoa; emeia te saaita na karemata kootou raa ku haeo, tena na tinotama kootou raa ku pouri.

³⁵ Lollohi hakamattonu ite maahina iroto akoe naa ki seai ma he pouri.

³⁶ Kame te tinotama akoe naa e maarama hakaatoa se hai kina roo e pouri, tena te tinotama akoe naa eme ki maarama hakaatoa essau pera ma telamura e hakamaahina atu akoe ma te maahina aia raa.”

*Jisas e hai ake na Farisi
(Matiu 23.1–36; Mak 12.38–40)*

37 Te saaita Jisas ku otiroo te tattara, tena he Farisi ku haere ake no hakkoro Jisas ma ki oo laaua no kkai i te hare aia raa, tena Jisas ki haere no noho i raro ma ki kai.

38 Te Farisi raa ku oho te saaita aia nikite ma Jisas e kai se ssoro na rima Aia raa i mua.

39 Tena Jisas ki meake te Farisi raa, “Kootou na Farisi raa essoro koi na vahi i aho na kapu ia ma na parete kootou raa, e mea i roto roo kootou raa e pii roo na tiputipu sakkino ia ma na tiputipu se ttonu.

40 Kootou ni vvare! Aiea TeAtua se pena te tinotama ia ma te anana?

41 Tena kou ake hea i roto na kapu ma na parete kootou raa i na tama hakaalloha raa, tena na ora kootou raa hakaatoa e me ki matahua haka maoni.

42 “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono lihu haeroo! Kootou e hoki ake TeAtua na hua pammee pera ma na mint raa, na rue raa ia ma alaa hua hoki, e mea kootou e ssiri kitauttari, ia kilaoi TeAtua. Kootou ettonu te hoki ake na mee raa i TeAtua, ia tena auu se ssiri kippena na mee raa.

43 “Kootou na Farisi raa e me ki hakalono llihu haeroo, e mee kootou e hihhai kinnoho na sea na tama hakananniu raa e nonnoho i roto na harelotu na Jiura raa ia ma na tama hoki ki hakammaha kootou i na kina ekkapi na tama raa.

44 Kootou e me ki hakalono llihu haeroo! Kootou essau pera ma nitaruma seisi na hakamattino, tena na tama ku haere vaa aruna se illoa ma teeraa nitaruma.”

Jisas e hai ake na tama poroporo na tuaa

⁴⁵ Hetama na tama poroporo na tuaa raa ku meake Jisas ma, “Rabai, te saaita Akoe etattara peenei raa; Akoe e hai hoki na haeo maatou!”

⁴⁶ Kito Jisas ki meake, “Kootou na tama e poroporo na tuaa raa e me ki hakalono lihu hoki! Kootou e haka piri i aruna na panaua na tama raa na mee e mmaha te amo raa, e meia kootou hokkootou selavaa te ssora na rima kootou raa no tokonaki na tama raa.

⁴⁷ Kootou e me ki hakalono lihu haeroo! Kootou e hakatuu na hatu taualleka raa i na taruma na profet TeAtua raa. Teena ko na profet na tipuna kootou raa ni taa no mmate.

⁴⁸ Kootou hokkootou e huri mai pera ma hea na tipuna kootou raa ni ppena raa e hakamaoni; na tama raa e taa na profet raa no mmate, tena vahao nei kootou ku hakatuu na hatu na taruma na tama raa.

⁴⁹ Teenei hea te Atamai TeAtua raa e tattara mai ma, ‘Anau e me ki kauna na profet ia ma na tama hakataetae na tattara raa ki oo i na tama naa, tena na tama naa e me kitaa alaa tama no mmate, tena ku kou ake na hakalono lihu i alaa tama.’

⁵⁰ Tena na tama te saaita nei raa e me ki hakalono lihu i te taaia ria na profet raa hakaatoa no mmate kaamata mai roo te saaita te maarama nei ni tipu ake raa,

⁵¹ tena kaamata mai te mate Abel raa haere no tae te mate Sekaraia te tama tera nitaia ria no mate i lottonu te olta ia ma te Kina e Tapu raa. Hakamaoni na tama te tautama nei raa e me ki hakalono lihu e mee na sara nei hakaatoa.

⁵² “Kootou na tama poroporo na tuaa raa e me ki hakalono lihu haeroo! Kootou se poroporo ake na kanohenua raa ki illoa

na tiputipu TeAtua, tena kootou hokkootou se illoa na tiputipu Tama raa, ia kootou e ppui hoki na tama tera e hai na mahi laatou ma ki illoa raa.”

⁵³ Jisas kutiaki te matakaina raa no haere, tena na tama poroporo na tuaa ia ma na Farisi raa ku kaamata no tamoahao Jisas, tena ki vahihhiri ake Tama raa tammaki na mee,

⁵⁴ ma kilave laatou he mee e sara ina tattara Tama raa, tena ma laatou ku hakapiki Tama raa.

12

Se tauttari na tiputipu na Farisi

(Matiu 10.26–27)

¹ Tammaki roo na simata na tama e muimui ake iaa Jisas, tena na tama raa e haere lakalaka koi na vae alaa tama. Jisas emeake kaamata na disaipol Aia raa ma, “Lollohi hakamatonu ina ist na Farisi raa. Anau e tattara atu ina tattara uhiuhi na tama raa.

² Hea e huunaria eme kihuri ake, tena na hakataakoto na tama e hai hemuura e me kilaavea ria.

³ Ni tattara peehee kootou e tattara hemuu i te poo, tena na tama hakaatoa eme killono na tattara naa i te ao, ia hea kootou e ppisi hemuu i roto na hare kootou te saaita na totoka raa e ppui raa; na tama e me ki tattara iho hakamaroa na tattara naa i aruna na tauhuhu na hare.

Te tama taatou e tau te mattaku

(Matiu 10.28–31)

⁴ “Anau emeatu kootou Aku taina, kootou kise mattaku na tama tera e ta koi te tinotama raa no mate, tena i muri ku selavaa

te ppena teeraa mee e haeoro i aruna ma hea laatou nippena raa.

⁵ Anau e me ki huriatu tetama kootou e me ki mattaku aa: kootou ki mattaku TeAtua, te Tama e lavaa te taa te tama ki mate, tena i muri kulletu te tama raa i roto te ahi e ura tahi. Kootou ki hakattina Anau, teenei ko te Tama kootou e tau te mattaku!

⁶ “Eaa, e rima na rupe kame se lavaa te sui e rua na sileni? Emeia TeAtua se lavaa te ssiri he rupe hokotahi.

⁷ Tena na rouru na pohouru kootou raa hakaatoa kuoti te ppauria. Ia tena kootou ki se mattaku, e mee kootou e hakananniu roo i aruna tammaki na rupe.

*Kootou ki se nnapa i te vahi Jisas
(Matiu 10.32–33; 12.32; 10.19–20)*

⁸ “Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma koai te tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma aia he tama e tautari Anau, tena te Tamariki te Tama nei e me kippena peeraa hoki i mua na ensel TeAtua raa.

⁹ Emeia na tama e tattara i na kina e tammaki na tama ma laatou se hihhai Anau raa; te Tamariki te Tama nei e me ki tattara i te se hihhai Aia i na tama raa hoki i mua na ensel TeAtua raa.

¹⁰ “Te tama e ppehi te tattara haeo i te Tamariki te Tama nei raa, TeAtua e lavaa te ssirihia te sara te tama naa, e meia na tama e hai na haeo TeAnana Tapuraa, tena TeAtua se lavaa roo te ssirihia te sara na tama naa.

¹¹ “Kame nitama etoo kootou nokkave i na harelotu na Jiu raa ma na tama hakananniu ia ma na tama hakamattua raa kilahulahu

kootou, tena kootou ki se mamannatu tammaki ma kootou e me kitattara peehee kitokonaki kootou.

¹² E mee TeAnana Tapuraa e me ki poroporo atu kootou na tattara tera kootou e me ki tattara raa.”

Te tama hai sileni se atamai

¹³ Teeraa hetama iroto te kanohenua raa e meake Jisas ma, “Rabai, meake tetaina anau raa ki vvae ma maaua na hekau te tamana maaua raa.”

¹⁴ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Koai te tama e kou mai na mahi Anau ki vvae i lottonu ma koorua na hekau te tamana koorua raa?”

¹⁵ Kito Jisas ki meake na tama raa hakaatoa ma, “Lollohi hakamattonu, ka oti kootou ku mannako na mee hakaatoa, maitaname na ora hakamaoni kootou raa semmoe iroto na mee kootou e ttino raa, niaina ma kootou e hai hekau peehee.”

¹⁶ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei, “Teeraa hetama e isi tammaki na kerekere tera e hhomo tammaki na kai taualleka.

¹⁷ Tena te tama raa ku noho no mamaanatu hokoia ma, ‘Anau se isi te hare ki hakatau na kai anau nei hakaatoa. Hea anau e me ki ppena?’

¹⁸ Te tama raa e tattara hokoia ma, ‘Anau e iroa hea anau e me ki ppena. Anau e me ki seu na hare pammee e hakatautau na kairaa, tena ku hakatuu ni hare ellahi ki hakatautau na kai ia ma alaa mee hoki.

¹⁹ Tena anau kutattara hokonnau ma anau ku isi na mee hakaatoa! Anau ku isi tammaki na mee tera e me kimmoe tammaki na hetau. Anau e me ki noho koi no kai, unu, tena ku hihia!’

²⁰ Emeia TeAtua e meake te tama raa ma, 'Ako e he vware roo! Te poo nei koi akoe e me ki mate, tena kaa koai tetama e me kitoo na meeroo hakaatoa akoe e hakatautau ma akoe raa?' "

²¹ Tena Jisas ki hakaoti ake ma, "Teenei hea e me ki kapihi ake i te tama e hakatautau ma ki tammaki aia na mee raa, e meia aia e tutuu haeo roo i na karemata TeAtua."

*Too TeAtua ki hakamaatua na ora kootou
(Matiu 6.25–34)*

²² Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa, "Tena Anau e meatu kootou ki se mamannatu tammaki na kai kootou e me kikkai ki ora kootou raa ia ma na hekau kootou e me ki leulleu raa.

²³ Te ora te tama e hakamaatua i aruna na kai, tena te tinotama raa e hakamaatua i aruna na hekau.

²⁴ Kira ake na lakia raa: na manu raa settori na kai, ia se hakatautau na kai, na manu raa se isi na hare hakatautau na kai; TeAtua e haanai na manu raa! Na ora kootou raa e hakananniu roo i aruna na manu raa.

²⁵ E isi te tama e lavaa te hakanuu te ora aia raa no roroa kame aia e mamaanatu tammaki te ora aia?

²⁶ Kootou se lavaa roo te ppena na mee e hainauhie raia, kootou ki mamannatu tammaki alaa mee hoki?

²⁷ Kootou ki kira ake na kaute e h homo huri raa: na kaute raa se uata, ia se ppena na hekau laatou hokolaatou. Emeia Anau e meatu pera ma na hekau te Tuku Solomon raa ia ma na hekau aia raa hakaatoa se isi na hekau e hai lakkei taualleka roo pera ma na kaute nei.

28 TeAtua ko te Tama e hakalaakei na kaute raa. Na kaute raa e hura ake te aho nei koi, tena taiao ku seai, ku vvela ria i roto te ahi. Aiea kaa TeAtua selavaa hoki te kou atu ni hekau ma kootou? Na hakattina kootou raa e pammee roo!

29 “Tena kootou ki se mamannatu tammaki ma hea kootou e me kikkai ia ma hea kootou e me ki unu raa.

30 E mee na tama e nnoho pouri te maarama nei raa e mamannatu tahi na mee nei. Te Tamana kootou raa e iroa pera ma kootou e hihhai na mee nei.

31 Emeia kootou ki mamannatu tahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena Aia e me ki kou atu na mee nei hakaatoa.

*Na mee taualleka i te vaelani.
(Matiu 6.19-21)*

32 “Kootou ki se mattaku, niaina ma kootou e moisi, maitaname TeAtua e hihai ki kou atu te Hakamaatua ana Aia raa ma kootou.

33 Kouake na hekau kootou raa ki ssui alaa tama, tena kutoo na sileni raa no kouake i na tama hakaalloha raa. Too na muri kopu e ponopono na sileni e mmau raa no hakatau na mee hakaatoa e taualleka kootou raa i te vaelani, i te kina na mee raa selavaa roo te haere moisi, e mee na tama kailallao raa selavaa tettae no too na mee raa, tena na lollona raa hoki selavaa te kkai na mee raa.

34 E mee na hakataakoto kootou raa e me kimmo e tahi koi i te kina na hekau kootou raa e mmoe.

Na tama hehekau e tanattana tahi

35 “Kootou kitanattana i namee tera e me ki oo mai raa, ia uruuru hakaoti na hekau

kootou raa ki ppuhu, tena ku hakaura na lamu kootou raa ki ura

³⁶ pera ma na tama hehekau raa e noho no hakattari te tama hakamaatua raa ki vaakai mai i te kai te avana aia ni haere raa. Te tama raa e hamai koi no papaku te totoka raa, tena na tama raa ku taaraki vave koi te totoka raa.

³⁷ Na tama hehekau raa e me ki hihhia roo te saaita te tama hakamaatua raa e vaakai mai no kite ma laatou e ara koi! Anau e meatu te hakamaoni pera ma tetamaraa e me ki ui te kaukahu matoru aia raa, tena ku meake na tama raa ki noho i raro, tena aia ku kou ake na kai na tama raa ki kikai.

³⁸ Na tama raa e me ki hihhia roo kame te tama hakamaatua raa e hamai no kite ma laatou e tanattana, niaina te tama raa e hamai te tuapoo ia ma i muri te tuapoo.

³⁹ Tena kootou e lavaa te illoa pera ma kame te tama hakamaatua te hare raa e iroa te saaita te tama kairarao raa e me ki haere ake, te tama naa e me ki se lavaa te tiaki te tama kairarao raa ki uru ake i te hare aia raa.

⁴⁰ Ia tena kootou ki tanattana peeraa hoki, maitaname te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai te saaita kootou setanattana ma Aia e me ki vaakai mai raa.”

Te tama hakamaoni ia ma te tama se hakamaoni te hehekau (Matiu 24.45-51)

⁴¹ Tena Pita ki meake, “Te Ariki, te tattara huri-huri nei, e tattara koi maatou ma Akoe e tattara na tama roo hakaatoa?”

⁴² Kito Jisas ki meake, “Kaa koai te tama hakamaoni ina hehekau aia tera e atamai naa?”

Teena ko te tama tera te tama hakamaatua raa e tuku ki hakamaatua, kimmata na mee hakaatoa i roto te hare, tena ku vaevae ake na kai na tama hehekau raa na saaita hakaatoa e kkai raa.

⁴³ Te tama hehekau naa e me ki hihia roo kame te tama hakamaatua raa e vaakai mai i hare no kite ma aia e ppena na uata aia raa!

⁴⁴ Hakamaoni roo, Anau e meatu kootou, te tama hakamaatua raa e me ki tuku te tama raa ki hakamaatua na mee roo hakaatoa aia e ttino raa.

⁴⁵ Emeia kame te tama hehekau naa e hakataakoto hokoia pera ma te tama hakamaatua raa e me ki nnahe roo te vaakai mai, tena aia ku kaamata no riki alaa taanata ia ma na hhine hehekau raa, tena ku tauhano te kai, ia e unu tahi no vvare,

⁴⁶ tena te tama hakamaatua raa ku vaakai mai i te aho te tama hehekau raa se iroa ma te tama hakamaatua raa e me ki vaakai mai raa. Tena te tama hakamaatua raa e me ki tuutuu maruu te tinotama te tama raa nolletu i aho ki iroa te tama raa pera ma aia se hakarono na tattara.

⁴⁷ “Te tama hehekau e iroa hea te tama hakamaatua aia raa e hihai aia kippena raa, e meia aia se tanattana ki pena te mee raa, tena te tama naa e me ki riki ria hakahaeo roo.

⁴⁸ Emeia te tama hehekau tera se iroa hea te tama hakamaatua raa e hihai aia kippena raa, e pena te mee e sara tera e tau aia te hakalono lihu, tena te tama naa se lavaa te riki ria hakahaeo roo. Ia na tama e me ki kainno ake tammaki na mee i te tama e too tammaki na mee raa, ia hoki na tama e me ka kainno ake tammaki roo na mee i te tama e too tammaki roo na mee raa.”

*Jisas e kou mai te nohonnoho haeo
(Matiu 10.34–36)*

⁴⁹ Tena Jisas ki meake, “Anau e hamai no hakaura te maarama nei ki ura, tena Anau e hihai roo kame te ahiraa ku oti te kaamata ki ura.

⁵⁰ Anau e isi te hakoukou tapu e me ki too, tena te hakalono llihu i roto Anau nei e me ki moe roo ki oti te mee nei!

⁵¹ “Kootou ekkahu ma Anau e hamai kitokonaki te maarama nei ki nonnoho laoi? Seai, Anau se hamai ma tenoholaoui, e meia Anau e hamai ki vaevae.

⁵² Tokorima na tama i roto te hai matua hokotahi e me ki nonnoho haeo hokolaatou, tena tokotoru na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokorua na tama, tena tokorua na tama e me ki nonnoho haeo ma teeraa tokotoru.

⁵³ Natamana e me ki nonnoho haeo ma na tama tane laatou, tena na tama tane raa e me ki nonnoho haeo ma natamana laatou raa. Natinna e me ki nonnoho haeo ma na tama hhine laatou raa, tena na tama hhine raa e me ki nonnoho haeo ma natinna laatou. Na hinaona hhine e me ki nonnoho haeo ma na hinaona laatou, tena na tama hhine raa e me ki nonnoho haeo ma na hinaona hhine laatou raa.”

*Kootou ki illoa na hakataakoto na mee tera
Jisas ni ppenaraa
(Matiu 16.2–3)*

⁵⁴ Kito Jisas ki tattara ake hoki te kanohenua raa ma, “Te saaita kootou ekkite te pukureurehu e hamai itelaki, tena kootou e me ki tattara ma te mee raa e me killeku, tena te mee raa ku lleku hakamaoni.

⁵⁵ Ia te saaita kootou ekkite ma te matani raa ku aniani mai ite kupu, tena kootou e me kitattara ma te meeraa e me ki vvela, tena te meeraa ku vvela hakamaoni.

⁵⁶ Kootou nitama etattara uhiuhi! Kootou e lavaa te kira ake te vaelani raa, tena ku mannatu ma te meeraa e me kitauareka ma e mee ki haeo. Kaa kootou se illoa peehee na hakkatu na mee e huri atu vahao nei raa?

Nnoho hakaraoi ma natama e haeo ma kootou raa

(Matiu 5.25–26)

⁵⁷ “Aiea kootou se hakatonutonu hokkootou na mee e tonu kootou e tau te ppena raea?

⁵⁸ Kame hetama e ppono akoe ite kot e mee akoe e seu te tuaa, tena akoe ki haere no tattara hakaraoi koorua i mua koorua e oo i te kot. Kame akoe se haere no tattara hakaraoi koorua, tena akoe e me ki huutia ria i mua na tama te kot raa, tena na tama raa e me ki kou ake akoe i na rima na polis raa kippono i roto te hare karapusi.

⁵⁹ Tena Anau e meatu, akoe e me kinoho i roto te hare karapusi raa ki tae roo te saaita akoe e ppehi te paini akoe raa hakaatoa.”

13

Tetama setike itaha ma na haisara aiaraa e me ki mate

¹ Te saaita naa e isi na tama i te kina raa e oo ake no meake Jisas i te vahi na tama i Galili tera Pailat ni taa no mmate te saaita na tama raa ni hoki ake na hoki laatou i TeAtua raa.

² Tena Jisas ki meake na tama raa, “E mee na tama i Galili raa ni taaia ria no mmate peeraa, tena kootou ku mannatu ma te mee raa e huri ake

te hakamaoni pera ma na haisara na tama raa eraka iaruna ma alaa tama i roto Galili?

³ Seai! Tena Anau emeatu pera ma kame kootou settike i taha ma na haisara kootou, tena kootou e me ki mmate peeraa hoki

⁴ Kaa te sanahuru ma varu na tama i Siloam tera ni mmate te saaita te hare palluna raa ni teiho no taaona laatou raa? Kootou e mannatu ma te mmate na tama raa ehuriake pera ma na tama raa epii na haisara eraka iaruna ma na tama ennoho i Jerusalem raa?

⁵ Seai! Tena Anau emeatu, kame kootou settike i taha ma haisara kootou, tena kootou e me ki mmate peeraa hoki.”

Te tattara hurihuri te laakau se hua na hua

⁶ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei, “Teeraa he tama e isi te laakau fik e homo i roto te paupaku aia. Tama raa e haere ake no mmata ma te laakau raa e isi na hua e mmau, e meia aia se hai hua e kite.

⁷ Kito te tama raa ki meake te tama erorohi te paupaku raa, ‘Kira ake! E toru roo na hetau anau e hamai no matamata ma e isi na hua e mmau te laakau nei, e meia anau se hai hua e kite. Tena tuu te laakau nei iraro. Aiea te laakau nei ki tiaki roo ki tuu no kai na kai i roto te kerekere?’

⁸ Tena te tama erorohi te paupaku raa ki meake, “Te tama hakamaatua, tiaki te laakau naa kituu he hetau hokotahi, tena anau e me ki mmuru ni muruna no uhi hakatike te purapura te laakau naa.

⁹ Tena kame te hetau i muri raa te laakau nei kuhua, tena kutauareka, kaa seai, tena akoe ku ttuu te laakau nei ki hina.’”

Jisas e tokonaki te hine i te aho te Sabat

¹⁰ Jisas e akoako i roto te harelotu raa i te aho te Sabat.

¹¹ Tena he hine i roto te matakaina raa eisi te tipua sakkino e mee te hine raa no lalavea i roto sanahuru ma varu na hetau; te hine raa ku hahaere piko roo, ia tena ku selavaa roo te tuu tonu.

¹² Jisas e kite te hine raa, tena Aia ki kanna ake ma, “Taku tama, akoe ku tauareka ma te maahana akoe naa.”

¹³ Kito Jisas ki hakapiri na rima Aia raa i aruna te hine raa, tena te saaita naa koi te hine raa ku hamatakkau hokoia koi no tuu tonu, tena ki hakammaha ake TeAtua.

¹⁴ Tena te tama hakamaatua te harelotu na Jiu raa ku roto e mee Jisas e tokonaki te hine raa no tauareka i te aho te Sabat raa, kito te tama hakamaatua raa ki tattara ake te kanohenua raa ma, “Taatou eisi e ono na aho ki hehekau, tena kootou ki oo mai i roto na aho naa ki tokonaki ria kootou ki taualleka. Kootou se lavaa te oo mai te aho te Sabat.”

¹⁵ Tena TeAriki ki meake, “Kootou e tattara uhiuhi koi. Kootou e nnoho mai naa e me ki vvete koi na manu kootou raa no hakattaki itaha ma na paa hare laatou raa no haunu na vai i te aho te Sabat.

¹⁶ Ia te hine nei he mokopuna Abraham tera Satan ni haihai no karapusi i roto sanahuru ma varu na hetau. Eaa kaa te hine nei ku se lavaa roo te tokonaki ria ki tauareka i te aho te Sabat nei?”

¹⁷ Na tattara Aia raa e mee na tama e kiri llotu Aia raa no nnapa hokolaatou, tena te kanohenua raa ku hihhia roo ina mee taualleka Jisas e ppena raa.

Te hua e paamee roo

(Matiu 13.31-32; Mak 4.30-32)

¹⁸ Tena Jisas ki meake, “Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e tipu peehee? He mee peehee Anau elavaa te hakapaa tera essau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?”

¹⁹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa essau pera ma te hua temastet tetama ettori i roto te paupaku aia raa. Te hua raa e homo no rahi roo, tena na manu raa kuppene na hohana laatou raa i aruna te laakau raa.”

Te tattara hurihuri te ist

(Matiu 13.33)

²⁰ Tena Jisas ki vahiri ake hakaraoi, “He mee peehee Anau elavaa te hakapaa tera essau ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa?”

²¹ Te Hakamaatua ana i te Vaelani raa essau pera ma te ist te hine raa e hilo i roto na haraoa, tena ki hakamoe te haraoa raa no hhuta.”

Te totoka e kkaoro

(Matiu 7.13-14, 21-23)

²² Jisas etuuisara pera i Jerusalem no haere vaa roto na matakaina e llahi ia ma na matakaina pammee raa no takutaku ake na kanohenua raa.

²³ Eisi tetama e vahiri ake Jisas ma, “Te Ariki, na tama e me ki tokonakiria ki ora raa e moisi koi?”

Kito Jisas ki meake na tama raa ma,

²⁴ “Hai na mahi kootou kilavaa kootou te uru i roto te totoka e kkaoro; maitaname tammaki na tama e me ki hahiivi ki uru i roto hare, e meia laatou e me ki selavaa.

²⁵ Te tama hakamaatua te hare raa e me ki mahike no ppui te totoka raa, tena te saaita

kootou e ttuu i aho no papaku te totoka raa, tena ku tattara ake ma, 'TeAriki, taaraki te totoka raa ki uruatu maatou!' Tena te Tamaraa eme kimeatu ma, 'Anau seiroa kootou e oomai i hee!'

²⁶ Tena kootou eme kimeake ma, 'Maatou ekkai, ia e unu ma Akoe. Akoe ni akoako mai maatou i roto na matakaina maatou raa.'

²⁷ Emeia te Tamaraa eme kimeatu hoki ma, 'Anau seiroa kootou e oomai i hee. Oo itaha ma Anau, kootou hakaatoa ni tama e haissara.'

²⁸ "Kootou eme ki tanittani no hakatikkati na niho kootou raa te saaita kootou ekkite Abraham, Aisak, Jekop ia ma na profet hakaatoa tera ennoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa te saaita kootou eme ki lettua ria i aho raa.

²⁹ Natama eme ki oomai ite vahi te anake ia ma telaki, ite vahi tokorau ia ma tekupu. Natamaraa eme kinnoho i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa no kkai.

³⁰ Natama e hakammuri te saaita nei raa eme kituu imua, tena natama ettuu imua te saaita nei raa eme ki hakammuri."

Jisas e me ki mate i Jerusalem

(Matu 23.37-39)

³¹ Te saaita naa hoki eisi na Farisi e ooake no meake Jisas ma, "Akoeki haere itaha ma te kina nei no haere teeraa matakaina, maitaname Herot e hihai ki taa Akoe ki mate."

³² Tena Jisas kimeake na tamaraa, "Oo no meake te manu kai tama naa: 'Anau e hakaise natipua itaha, tena kutokonaki na tama lavvearaa te aho nei ma taiao, tena te aho tana hakatoru raa Anau eme ki hakaoti na uata Anau nei.'

³³ Tena te aho nei, taiao ia ma teeraa aho; Anau e me ki tuui sara peeraa i Jerusalem, maitaname setonu ma na profet raa ki mmate i alaa kina, na tama raa e me ki mmate i Jerusalem koi.

³⁴ “Jerusalem, Jerusalem! Kootou e taa na profet raa no mmate, tena kootou e maka na tama TeAtua nikauna ria atu ma na tattara Aia raa! Ehiaroo navahao Anau e hihai ki hakkutu mai kootou, essau pera ma na manu hine raa e hakkutu mai na pupunua aia raa iraro na pakau aia raa. Emeia kootou se hihai ma Anau ki tokonaki kootou!

³⁵ Tena te harelotu kootou naa e me kituu se haitama. Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma kootou se lavaa te kkite Anau ki tae roo te saaita kootou e tattara ma, “TeAtua e hakatapu te Tama tera ni hamai i te inoa TeAriki raa.”

14

Jisas e tokonaki te tama laavea

¹ He Sabat hokotahi Jisas e haere ma ki haere no kai i te hare te tama hakamaatua na Farisi raa, tena na tama raa ku matamata hemuu iaa Jisas.

² Tena he tama ku haere ake iaa Jisas raa; na vae ia ma na rima aia raa e ssura hakaatoa.

³ Kito Jisas ki meake na Farisi ia ma na tama e poroporo na tuaa raa ma, “Na tuaa taatou raa e hakattana taatou kitokonaki te tama i te aho te Sabat ma seai?”

⁴ Emeia na tama raa ennoho hemuu se hai tattara roo e meake. Tena Jisas ki too te tama raa no tokonaki no tauareka, tena Aia ki kauna te tama raa no haere.

⁵ Kito Jisas ki meake, “Kame he tama kootou eisi tetamariki, seainaa he manu eteiho iroto terua ennoto ite aho te Sabat; eaa akoe kame selavaa te arato ake tetamariki seainaa te manu raa i aruna i te aho te Sabat raa?”

⁶ Tena na tama raa ku selavaa te sui muri ake te vahiri Jisas raa.

Te Atua e hakammaha na tama e pasemmu

⁷ Jisas ekite pera ma na tama e ooake i te kai raa e hirihiri ki noho na kina na tama hakananniu e nonnoho raa, kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei.

⁸ “Kame he tama e aru atu akoe ki haere ake i te kai teavana, tena auu se haere no noho i te kina na tama hakananniu raa e nonnoho raa, kaoti tetama hakamaatua te kai raa eisi hoki te tama ni aru tera e hakanaaniu i aruna akoe,

⁹ tena tetama tera ni aru atu koorua hakaatoa raa ku haere atu no meatu akoe ma, ‘Mahike ki noho tetama nei’, tena akoe e me kinapa no haere no noho i muri roo.

¹⁰ Emeia kame akoe e aruhia ki haere ake i te kai, tena haere koi no noho i te kina i muri raa, tena tetama hakamaatua raa e me ki kite, tena ku haere atu no meatu akoe ma, ‘Na soa, hamai imua no noho he kina tauareka raa.’ Tena na tama hakaatoa i te kina te kai raa e me ki kite pera ma te tama hakamaatua te kai raa e hakammaha akoe.

¹¹ Na tama e mee hokolaatou no hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama e mee hokolaatou no mouraro raa e me ki ssau ria no hakananniu.”

¹² Kito Jisas ki meake te tama ni aru ake Aia raa, “Te saaita akoe e me ki tanattana na kai raa, tena auu se aru na soa akoe raa, na taina akoe raa,

na hareakina akoe raa ia ma na tama tera e hai hekau raa roo, e mee imuri na tama naa e me ki aru atu hoki akoe ki sui muri hea akoe ni ppena raa.

¹³ Te saaita akoe e tanattana te kai, tena ku aru na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama na vae emmate raa ia ma na tama karemata sseni raa;

¹⁴ tena akoe e me ki hakatapur ia, maitaname na tama raa se lavaa te sui muri atu akoe. Te Atua e me ki sui muri atu akoe te saaita na tama e ttonu tahi raa e me ki mahike muri i taha ma te mate.”

Te tattara hurihuri te kai e rahi
(Matu 22.1–10)

¹⁵ Tena he tama e noho i te kina raa no kkai laatou ma Jisas e rono na tattara Jisas raa, tena aia ki meake, “Na tama e me ki kkai te kai e rahi i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hakatapur ia.”

¹⁶ Tena Jisas ki meake te tama raa, “Teeraa he tama e tanattana te kai e rahi, tena aia ki aru tammaki roo na tama.

¹⁷ Te saaita te kai raa ku tanattana, tena te tama raa ku kauna te tama hehekau aia raa ki haere no meake na tama aia ni aru raa ma, ‘Oo mai, na mee hakaatoa ku tanattana!’

¹⁸ Tena na tama raa ku kaamata no tattara hakameeme. Te tama kaamata raa e meake te tama hehekau raa ma, ‘Anau e sui te paupaku vahao nei koi, tena anau e me ki haere no mmata te paupaku raa. Kaaroha, anau e kapitia.’

¹⁹ Tena teeraa tama ki meake, ‘Anau e sui sanahuru nabulmakau, ia tena anau e me ki haere no haate na manu nei. Kaaroha roo, anau e kapitia.’

20 Tena teeraa tama hoki ku meake, 'Anau e avana vahao nei koi tera hea anau ku selavaa te haere atu.'

21 "Tena te tama hehekau raa ki vaakai no meake te tama hakamaatua aia raa. Tena te tama hakamaatua raa ku roto roo, tena ki meake, 'Haere vave vaa roto na mateara te matakaina nei raa, tena ku hakkoro mai na tama hakaalloha raa, na tama tottoro raa, na tama karemata sseni raa ia ma na tama na vae e mmate raa ki oo mai.'

22 Tena te tama hehekau raa ki meake, 'Te tama hakamaatua, anau ku oti te ppena na mee hakaatoa tera akoe nimee mai anau kippena raa, e meia te hare nei koi ttana koi.'

23 Tena kito te tama hakamaatua raa ki meake te tama hehekau raa, 'Haere i na mateara vaa roto raa no meake na tama raa ki oo mai ki kkapi roo te hare anau nei.

24 Anau emeatu kootou hakaatoa pera ma se haitama na tama anau niaru kaamata raa e me ki hakammata na kai anau nei.' "

*Mannatu hakaraoi no tauttari Jisas
(Matu 10.37-38)*

25 Tammaki na tama e hahaere ma Jisas, tena Jisas ki hakatike no tattara ake na tama raa,

26 "Te tama se tau te mee pera ma he disaipol Anau kame telaioi aia inamaatua aia raa, i te avana ia ma na tamalliki aia raa, i na taina ia ma na kaave aia raa ia ma te ora aia raa e raka i aruna ma telaioi aia Anau raa.

27 Na tama se amo na kros laatou no tauttari mai Anau raa selavaa te mee pera ma ni disaipol Anau.

28 “Kame hetama e hihai ki pena he hare palluna, tetama naa e me ki noho kaamata no mamaanatu te kooina te sui te hare naa ki mmata ma na sileni aia raa e lava te sui te hare naa hakaatoa.

29 Kame akoe se noho no maanatu hakaraoi, akoe e me ki hakatuu koi na pouraa, tena ku selavaa hoki te hakaoti te hare naa, tena na tama ekkite te hare se otinaa e me ki tataussua akoe.

30 Na tama raa e me ki meatu, ‘Ako e kaamata no pena te hare raa, tena ku selavaa koi te hakaoti!’

31 “Kame he tuku e haere ma sanahuru na simata na tama ma ki ppuhu ma te tuku tera e hamai ma tipu rua na simata na tama raa, tena te tuku raa e me ki noho kaamata no mamaanatu ma aia e lavaa te ppuhu ma teeraa tuku ma sei.

32 Kame aia e maanatu ma aia setau, tena te tuku raa e me ki kave te tattara i teeraa tuku ma laua ki tattara hakaraoi te saaita te tuku raa koi mmao.”

33 Tena Jisas ki hakaoti ake ma, “Kootou e ssau peeraa hoki. Kootou selavaa te mee pera ma ni disaipol Anau kame kootou setiaki na mee hakaatoa kootou e isi raa.

*Te tattara hurihuri te sol
(Matiu 5.13; Mak 9.50)*

34 “Te sol raa e tauareka, e meia te saaita te sol raa ku se mmara, taatou ku selavaa hoki te mee te sol raa ki mmara hakaraoi.

35 Te sol raa ku haeo, ia selavaa hoki te mee pera ma nimuruna, tena te sol raa kutau koi te peesia. Tena hakallono kame kootou e isi na katarina.”

15

Te sipsip ni rano (*Matiu 18.12-14*)

¹ Teeraa he aho, e tammaki na tama e aoao na takis ia ma na tama haissara e ooake ma ki hakallono na tattara Jisas raa.

² Tena na Farisi ia ma na tama poroporo na tuaraa kutamumu ma, "Tama nei e hihai na tama haissara, ia e kaikkai hoki ma na tama raa."

³ Kito Jisas ki tattara ake na tama raa te tattara hurihuri nei:

⁴ "Kame he tama kootou eisi huitarau na sipsip, tena he sipsip hokotahi ku rano. Hea akoe e me kipena? Akoe e me ki tiaki na sipsip tipu sivo ma sivo raa ki kaikkai, tena akoe e me ki haere no sесе te sipsip hokotahi e rano raa te saaita roo akoe e lave te manu raa.

⁵ Te saaita akoe ku lave te sipsip raa, akoe e me ki hihia roo no hakapiri te sipsip raa i te panaua akoe

⁶ no amo i hare. Tena akoe e me ki kannaa ake na soa akoe ia ma na tama e illoa akoe raa hakaatoa, tena ku tattara ake na tama raa ma, 'Anau e hihia roo e mee anau kulave te sipsip anau ni rano raa. Oo mai taatou ki hihhia hakaatoa!'

⁷ Anau e meatu kootou pera ma e me ki ssau peeraa hoki, kame he tama hokotahi e tike i taha ma na hai sara aia, na ensel i te vaelani raa e me ki hihhia roo, e raka i aruna ma te tipu sivo ma sivo na tama e ttonu tahi tera se tau te ttike i taha ma na hai sara laatou raa.

Te sileni ni rano

⁸ “Kame he hine e isi sanahuru na siliva, tena he siliva hokotahi kurano. Hea te hineraa eme kipena? Te hineraa eme ki hakaaura te lamu raa no verevere te hare raa, tena ku sesee hakaraoi roo na kina hakaatoa kilave roo aia te siliva raa.

⁹ Te saaita aia e lave te siliva raa, te hineraa eme ki kanna ake na soa ia ma na tama e illoa aia raa hakaatoa, tena ku meake, ‘Anau e hihia roo emee anau kulave te siliva anau ni rano raa. Taatou ki hihhia hakaatoa!’

¹⁰ Anau e meatu kootou pera ma eme ki ssau peeraa hoki, na ensel i te vaelani raa eme ki hihhia roo kame he tama haisara hokotahi e tike i taha ma na haisara aia.”

Te haanau ni llano

¹¹ Tena Jisas ki tattara ake hoki, “Teeraa he tama e isi e rua na taupeara.

¹² Taupeara paameeraa emeake tetamana aia raa ma, ‘Kou mai tetuhana anau raa vahao nei.’ Kito tetamana tokoru raa ki vvae ilottonu na hekaura ma na taupeara erua aia raa.

¹³ Tena na aho i muri raa koi, te taupeara raa ku kou ake na hekau aia raa hakaatoa ki sui alaa tama, tena ki too na sileni raa no haere i taha. Aia e haere te henua emmao roo, tena ki kaamata no tatahao puamu na sileni aia raa i na tiputipu sakkino.

¹⁴ Te taupeara raa e suisui na sileni aia raa no oti roo hakaatoa, tena te one raa ku tae ake i te henua raa, tena te taupeara raa ku se hai sileni roo e ttoe.

15 Tena aia ki haere no hehekau ma he tama i te henua raa. Kito te tama raa ki kauna te taupeara raa ki haere no rorohi na piki aia raa.

16 Te taupeara raa ku maanatu ma ki kai koi na kai na piki raa ekkai raa, e mee se hai tama e kou ake ni kai ki kai aia.

17 Tena te hakataakoto raa ku tere ake i te taupeara raa ma, 'Na tama hehekau te tamana anau raa hakaatoa ekkai roo no ppoahu, ia eisi koi na kai ettoe, e meia anau kutaapiri koi ki mate taku hikai.

18 Anau e me ki mahike no haere te tamana anau raa no meake ma, "Tamana, anau ku sara roo imua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe.

19 Anau ku se tau te mee pera ma he tama akoe, too anau mo tama koi hehekau akoe."'

20 Tena te taupeara raa ku mahike no vaakai muri i te tamana aia raa.

"Te taupeara raa koi mmao roo itaha ma te hare raa te saaita te tamana aia raa ni kite aia, tena aia ku aroha roo i te taupeara aia raa, kito aia ki tere atu no avei te taupeara raa no mohoni.

21 Tena te taupeara raa ki meake, 'Taku tamana, anau ku sara roo i mua na karemata TeAtua ia ma na karemata akoe. Anau ku se tau hoki te mee pera ma he tamariki akoe.'

22 Emeia te tamana aia raa e kanna ake na tama hehekau aia raa ma, 'Vave! Kou mai na hekau taualleka raa no hakauru ake te tama nei. Taro ake he ring te matarima aia raa, tena ku hakauru ake ni taka i na vae aia raa.

23 Tena kootou ku oo no taa te pupunua bulmakau erahi raa, tena taatou kupena he kai e rahi ki hihhia taatou ma te tama nei!

24 Maitaname te tamariki anau nei ni mee raa ku mate, tena vahaonei aia ku ora muri; aia nimee raa erano, tena vahaonei aia ku vaakai mai.' Tena na tama raa ku kaamata no kkai te kai raa.

25 "Ia te saaita naa te taupeara matua raa e noho i roto te paupaku. Tena te taupeara matua raa ku vaakai mai i hare, tena te saaita aia ku taapiri i hare raa, aia ku rono te rue ia ma na tama e llue.

26 Kito aia ki kanna ake te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, 'Hea na tama raa e hai raa?'

27 Kito te tama hehekau raa ki meake, 'Te taina akoe raa kutae mai, tena tetamana akoe raa kitaa te pupunua bulmakau erahiraa kikkai taatou, e mee te taina akoe raa ku tae laoi mai.'

28 "Te taupeara matua raa ku roto roo, tena aia kuse hihai ki haere i roto hare; kito te tamana aia raa ki hamai i aho no hakorokoro te taupeara matua raa ki haere ake i hare.

29 Tena te taupeara raa ki meake te tamana aia raa ma, 'Kira ake, na hetau nei hakaatoa anau e hehekau ma akoe pera ma he tama hehekau, tena anau se hai vaha roo e tattara sui na tattara akoe raa. Kaa hea akoe nikou mai anau? Akoe se hai mee nikou mai anau ma ki pena he kai ma na soa anau raa.

30 Emeia akoe etaa te pupunua bulmakau erahiraa, te saaita tetama akoe ekanna ma he tamariki akoe raa ni tae mai, niaina roo ma te tama raa nitahao puamu na sileni akoe raa i na hhine.'

31 Tena te tamana aia raa ki meake, 'Taku tama, akoe e noho tahi ma anau, tena na mee hakaatoa anau e ttino raa ni mee akoe.

³² Emeia taatou e tau tekkai no hihhia, maitaname tetaina akoeraa ni mee raa kumate, e meia vahao nei aia ku ora muri; aia ni mee raa e rano, tena vahao nei aia ku vaakai mai.' ”

16

Te tama hakamaatua e haeo

¹ Kito Jisas kimeake na disaipol Aia raa, “Teeraa hetama haisileni, tena aia eisi te tama hehekau tera erorohi na hekau aia raa hakaatoa. Tetama haisileni raa erono pera ma te tama hehekau aia raa e tatahao puamu na sileni aia raa.

² Tena te tama haisileni raa kikanna ake te tama hehekau aia raa no vahiri ake ma, ‘Aanei nitattara peehee anau erono nei? Taataa mai helauniu kiiroa anau te rorohi akoe na hekau anau raa hakaatoa, maitaname akoe kumee kihakaotiria.’

³ Tena te tama hehekau raa kitattara hokoia ma, “Te tama hakamaatua raa kumee kihakaotiria anau. Kaa hea anau eme kipena? Anau kuseivi tekeri na rua, tena anau enapa hoki te kainno huri.

⁴ Te saaita nei anau e iroa hea anau eme kipena! Te saaita anau kuhakaotiria ma te uata anau raa, na soa anau raa eme kihakkoro anau ki oo maatou i na hare laatou raa.’

⁵ “Tena kito te tama raa kikanna ake na tama eisi nataoni ite tama haisileni raa. Tama raa e vahiri ake te tama kaamata raa ma, ‘Ehia na taoni akoe ite tama hakamaatua anau raa?’

⁶ Kito te tama raa kimeake, ‘Evaru huitarau na galon na sunu.’ Tena kito te tama hehekau raa kimeake te tama raa, ‘Teenei telauniu na taoni

akoe, too tena akoe kutaataa haa huitarau na galon na sunu.'

⁷ Tena aia kivahiriake teeraa tama, 'Kaa e hia tetaoni akoe raa?' Tena tetama raa ki meake ma, 'Simata na kopu haraoa.' Tena tetama hehekau raa ki meake, 'Teenei te taoni akoe, too tena akoe kutaataa varu huitarau na kopu haraoa.'

⁸ "Ia niaina ma te tama hehekau raa e hailaavaka, e meia te tama hakamaatua raa e hakammaha koi te tama hehekau aia raa, maitaname na tama te maarama nei raa ni tama roo e illoa te hailavvaka na mee, e kkee roo ma na tama i te maahina raa."

⁹ Kito Jisas kitattara ake hoki ma, "Ia tena Anau e meatu kootou: tokonaki na tama e tutuu haeo raa ma na mee taualleka i te maarama nei raa, tena te saaita na mee hakaatoa e oti raa, akoe e me ki iroa ria i te kina te ora se isi te hakaoti raa.

¹⁰ Te tama e rorohi hakatauareka na mee pammeeraa elavaa hoki te rorohi hakatauareka na mee ellahi, tena tetama selavaa te rorohi na mee pammeeraa selavaa hoki te rorohi na mee ellahi.

¹¹ Ia tena, kame akoe selavaa te rorohi hakatauareka na mee i te maarama nei raa, tena kaa akoe e me kilavaa peehee te rorohi na mee hakamaoni e sui mmaha raa?

¹² Kame akoe selavaa te rorohi hakatauareka hea teeraa tama e ttino raa, tena kaa koai te tama e me ki kou atu hea akoe e ttino raa?

¹³ "Se hai tama e me ki hehekau i raro na mahi tokorua na tama hakamattua; na tama hehekau peenei raa e me ki haeo teeraa tama, tena ku laoi teeraa tama. Tetama naa e me ki hakarono

teeraa tama, tena ku selavaa te hakarono teeraa tama. Akoe selavaa te hehekau hakamaoni TeAtua kame akoe e manako sileni.”

Na tattara Jisas

(Matiu 11.12-13; 5.31-32; Mak 10.11-12)

¹⁴ Te saaita na Farisi raa ni llono na tattara Jisas raa, na tama raa kutataussua Tama raa, e mee laatou ni tama e hihhai sileni.

¹⁵ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou ko na tama e hihhai ki mee pera ma kootou ettonu imua na karemata na tama hakaatoa, e meia TeAtua e iroa na hatumanava kootou. Maitaname na mee na tama e hakataakoto ma ni mee hakamaoni raa ko na mee TeAtua e mee ma ni mee vare i na karemata Aia.

¹⁶ “Na tuua Moses ia ma na tattara na profet raa e hai mmahi roo haere no tae te saaita Jon Baptis raa, tena kaamata te saaita naa maatou kutattara tahi atu te Rono Tauareka i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa, tena na tama hakaatoa kuhai na mahi laatou ma ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

¹⁷ Emeia e hainauhie roo ma te vaelani ia ma te maarama nei te oti, ia selavaa he paa tattara tera e tattara i te vahi na tuua TeAtua raa e lavaa te oti.

¹⁸ “Kame hetanata etiaki te hine aia raa no avana teeraa hine, te tama naa kusara ma te tuua i te vahi te avvana huri, tena te tanata e avana te hine e peesia raa e sara hoki ma te tuua te avvana huri raa.”

Te tanata hai sileni laaua ma Lasarus

¹⁹ Tena Jisas ki meake, “Teeraa he tama hai sileni e uruuru na hekau e sui mmahi roo, tena aia e noho hihia tahi na aho hakaatoa.

²⁰ Ia eisi hoki tetama hakaalloha, teinoa aia raa ko Lasarus. Te tinotama te tama raa e uhia na saanuku hakaatoa, tena na vahao hakaatoa tetama raa e nonoho ite totoka te hare tetama haisileni raa,

²¹ ma kikai na maanunu na kai e tteiho itaha ma te tebol tetama raa. Napoi raa hoki kame e oo ake no ariari na saanuku Lasarus raa.

²² “Tena kioti Lasarus kumate, tena na ensel raa kissau tetama raa no hakanoho ite vahi Abraham ite kai e rahi ite vaelani raa. Tena kioti tetama haisileni raa kumate hoki no tanu ria.

²³ Tetama raa ku noho ite kina tera aia e me ki hakalono llihu haeo roo, tena aia kukira no kite Abraham e mmao roo itaha, tena Lasarus e noho ite vahi tama raa.

²⁴ Kito tetama haisileni raa ki kanna ake, ‘Abraham taku tamana! Hai aroha mai anau, tena kukaunaria mai Lasarus kittoki te matarima aia iroto te vai, tena aia ku hamai no hakamaariki te arero anau nei.’

²⁵ “Tena Abraham kimeake, ‘Taku tama, akoe e maanatu! Te saaita akoe ni noho ite maarama iraroraa, akoe eisi roo namee hakaatoa taualleka, tena Lasarus se hai mee taualleka ni too. Tena te saaita nei Lasarus ku noho hihia ite kina nei, tena akoe ia ku hakalono llihu.

²⁶ Teeraa mee hoki, eisi terua ennoto e moe ilottonu taaua ma kiselavaa hetama maatou e hakahiti atu ite vahinaa, ia kiselavaa hoki he tama kootou e hakahiti mai ite vahi nei.’

²⁷ Tena kito tetama haisileni raa kimeake, ‘Anau e kainno atu akoe, Abraham taku tamana! Kaunaria Lasarus ki haere ite hare tetamana anau raa

28 no tattara ake e rima na taina anau raa ki se lavaa na tama raa te oo mai i te kina e hakalono llihu nei.'

29 "Kito Abraham ki meake, 'Na taina akoe raa ku oti tellono na tattara na tuua Moses ia ma na launiu na profet raa, tena na taina akoe raa e tau te hakallono na tattara na tama raa.'

30 Kito te tama hai sileni raa ki meake, 'Abraham, taku tamana! Na tattara naa se tau, e meia kame he tama e mahike muri itaha ma te mate no haere no tattara ake na tama naa, tena na tama naa e me kittike itaha ma na hai sara laaou raa.'

31 Tena Abraham ki meake, 'Kame na taina akoe raa se hakallono na tuua Moses ia ma na profet raa, na tama naa e me ki se lavaa hoki te hakallono te tama e me ki mahike muri itaha ma te mate raa.' "

17

Na Hai sara

(Matiu 18.6-7; 18.21-22; Mak 9.42)

1 Tena Jisas ki meake na disaipol Aia raa ma, "Na mee tera e me ki mee na tama ki hai sara raa e me kittae mai, tena na tama e tauttari na mee raa e me ki hakalono llihu hao roo.

2 E me kitau areka roo kame he tama ennoa he hatu erahiroo ite uaa te tama naa, tena kulletu te tama naa i te lottai, ka oti te tama naa ku tatakore alaa tama ki hai sara hoki.

3 Tena kootou ki hakamattonu hea kootou e ppena raa!

"Kame te taina akoe raa e sara, akoe ku hai ake te tama naa, tena kame aia etike itaha ma na hai sara aia raa, tena akoe ku hai aroha atu te tama naa.

⁴ Kame te taina akoe raa e sara ma akoe e hitu na vahao i roto te aho hokotahi, tena na vahao hakaatoa aia e haere atu no meatu akoe pera ma, 'Anau ku aroha,' tena akoe ki hai aroha te tama naa."

Te tiputipu te hakatina

⁵ Kito na aposol raa ki meake TeAriki ma, "Mee na hakattina maatou raa ki hai mmahi."

⁶ Tena Jisas ki meake, "Kame kootou eisi na hakattina e llahi pera ma na hua te mastet raa, tena akoe e me kilavaa te meake telaakau e homonei ma, 'Llana ma na patiaka akoe raa no haere no tuu i te moana!' tena telaakau naa e me ki hakarono akoe.

Na uata te tama hehekau

⁷ "Ia kame he tama e hehekau ma kootou tera e tuei seai naa e rorohi na sipsip. Tena te saaita te tama hehekau raa e hamai i hare raa, eaa akoe e me ki meake te tama hehekau raa ki hakavave no kai na kai aia raa?

⁸ Seai! Emeia akoe e me ki meake te tama hehekau raa ma, 'Tanattana na kai anau raa, tena akoe ku uru na hekau akoe raa no pare mai na kai anau raa kikai, tena te saaita roo anau ku oti te kai, ia ku oti te unu raa, tena akoe ku lavaa te kai.'

⁹ Akoe se lavaa te hakammaha te tama hehekau akoe raa, niaina roo ma te tama raa e hakarono na tattara akoe.

¹⁰ E ssau peenaa ma kootou naa hoki, te saaita kootou ku oti te ppena na mee TeAtua e hihai ma kootou ki ppena raa, kootou e me ki mee ma, 'Maatou ni tama hehekau vare koi, tena maatou e ppena koi niaa maatou e me ki ppena raa.' "

Sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo

¹¹ Tesaaita Jisas ni haere peeraa i Jerusalem raa, Aia e haere tautari te kooina e tere vaa lottonu Samaria laaua ma Galili raa.

¹² Aia e haere i roto te matakaina raa, tena sanahuru na tama e kaina te manumanu haeo ku ttiri Aia. Na tama raa e ttuu hakammao,

¹³ tena ki kanna ake hakamaroa ma, “Jisas! TeAriki! Hai aroha mai maatou.”

¹⁴ Jisas e kite na tama raa, tena aia ki meake, “Oo no huri ake na tinotama kootou raa ki mmata na maatua te lotu raa.”

Na tama raa koi oo koi, tena na tinotama laa-tou raa ku taualleka.

¹⁵ Tena he tama hokotahi e kite pera ma te tinotama aia raa ku tauareka, tena aia ki vaakai ake no haere hakammaha TeAtua hakamaroa roo.

¹⁶ Aia e teiho no tuturi i mua na vae Jisas raa, tena ki hakammaha Tama raa. Te tama raa he tama i Samaria.

¹⁷ Kito Jisas ki meake, “Anau e tokonaki sanahuru na tama no taualleka, kaa teehee teeraa tokosivo?

¹⁸ Aiea te manu siri nei e vaakai mai hokoia no hakammaha TeAtua naea?”

¹⁹ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Mahike i aruna no haere; te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.”

Jisas e me ki vaakai mai i muri

(Matiu 24.23–28; 24.37–41)

²⁰ E isi na Farisi e vahiri ake ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hamai vahao hee. Tena Jisas ki meake, “Te hamai te Hakamaatua ana i te Vaelani raa se isi na hакkatu taatou e lavaa te kkite.

21 Se hai tama e lavaa te mee ma, 'Kira ake, teenei te Hakamaatua ana nei!' ia se hai tama e lavaa te mee ma, 'Teeraa te Hakamaatua ana raa!'; maitaname te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ennoho ma kootou."

22 Tena Jisas kimeake na disaipol Aiaraa ma, "Eisi te saaita koi hamai imuri tera kootou e me ki hihhai kikkite he aho i na aho te Tamariki te Tama nei ni hehekau raa, e meia kootou se lavaa te kkite he aho na aho naa.

23 E me ki isi na tama e me ki meatu ma, "Teenei te Tamariki te Tama nei!' ia ku meatu ma, 'Kira ake, te Tama raa i te kina raa.' Emeia auu se oo no sesee.

24 Te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai imuri raa essau pera ma he uila tera etaaraki no hakamaarama te vaelani raa hakaatoa.

25 Emeia te Tamariki te Tama nei e me ki hakalono lihu haeo roo i mua, tena te aho naa, na tama e me ki se hihhai te Tama naa.

26 Na tiputipu na tama raa nippena te saaita Noa raa e me kissau pera ma na tiputipu na tama raa e me kippena te saaita te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa.

27 Na tama hakaatoa ekkai, ia e unu, tena na taanata e avvana na hhine haere roo nottae te saaita Noa ni haere i roto te vakaraa, tena te tai uu raa ku haere ake no loohia te henua raa no mmate na tama raa hakaatoa.

28 Na tiputipu na tama nei essau pera ma na tiputipu na tama te saaita Lot raa. Na tama raa ekkai, ia e unu, tena na tama raa e suisui na mee, tena alaa tama esui na hekau alaa tama, tena na tama ettori nakai, tena alaa tama eppena

na hare.

²⁹ Te aho Lot ni haere itaha ma Sodom raa, te ahi ia ma na hatu na salfaraa kutteiho mai itaha ma te vaelani no ttuni na tama raa hakaatoa no mmate.

³⁰ Na mee ni kapihi mai te saaita Lot raa e me ki kapihi mai hoki te aho te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai raa.

³¹ “Te aho naa kame hetama enoho iaruna tetauhuhu te hare, tetama naa selavaa tetiho iroto te hare raa ma kitoo niaa aia ettinora, ia essau hoki pera ma tetama enoho iroto te paupaku raa, tetama naa selavaa te vaakai hoki i hare.

³² Kootou ki mannatu te mate te avana Lot raa.

³³ Te tama e manako te ora aia ite maarama nei raa selavaa tetoo te ora e ora tahi, ia tetama se manako te ora aia ite maarama nei raa e me ki too te ora e ora tahi.

³⁴ Anau emeatu kootou, tepoonaa erua na tama e me kimmo e iaruna telomoena hokotahi, tena TeAtua e me ki too teeraa tama itaha, tena ku tiaki teeraa tama.

³⁵ Erua nahhine e me kinnoho hakaatoa no tukituki na hakapopu, tena TeAtua e me ki too teeraa hine itaha, tena ku tiaki teeraa hine.

³⁶ [Erua nataanata eme kiuata iroto te paupaku hokotahi, tena TeAtua eme ki too teeraa tama itaha, tena ku tiaki teeraa tama.”]

³⁷ Kito na disaipol raa ki vahiri ake Jisas ma, “TeAriki! Na mee nei e me ki kapihi mai ite kina hee?”

Tena Jisas ki meake, “He kina peehee e moe te mee e mate, na manu kai ttama lellee raa e me ki muimui atu i te kina naa.”

18

Te tautukaha hine ia ma te tama hakatonutonu

¹ Tena Jisas ki tattara ake na disaipol Aia raa te tattara hurihuri nei ma ki poroporo ake na tama raa ki se mamannatu tammaki no lotu tahi.

² “He tama hakatonutonu e noho i te matakaina raa. Te tama raa se matak TeAtua, ia se hakammaha hoki alaa tama.

³ Tena i roto te matakaina naa e isi hoki te tautukaha hine e noho, tena te hine raa e haere tahi ake no kainno ake te tama hakatonutonu raa ma, ‘Tokonaki no hakatonu anau ma te tama e hakatauttau ma anau raa.’

⁴ Saaita roroa roo te tama hakatonutonu raa se hihai ki tokonaki te tautukaha hine raa, tena ki oti roo aia kutattara hokoia ma, ‘Niaina ma anau se matak TeAtua, ia se hakammaha alaa tama,

⁵ e meia anau kukkaro e mee te tautukaha hine nei e hamai tahi no kainno mai anau ki tokonaki aia. Anau eme kimee te hakataakoto te hine nei ki tauareka, kaa sei te hine nei e me ki hahamai tahi no mee tetino anau raa ki tahi aia.’”

⁶ Tena TeAriki kimeake, “Hakallono atu hea te tama hakatonutonu haeo raa e tattara raa.

⁷ Eaa! TeAtua selavaa te tokonaki no hakatonutonu na tama ettani tahi ake Aia te ao ma te poo ma ki tokonaki laatou raa? Eaa! Tama raa e me ki nnahe te tokonaki na tama raa?

⁸ Anau emeatu kootou, TeAtua eme ki vave no tokonaki na tama Aia raa. Emeia, kaa te Tamariki te Tama nei e lavaa te kite na hakattina peenei te saaita Aia e vaakai mai raa?”

Tetattara hurihuri te Farisi ia ma tetama e aoao na takis

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei i na tama e hakataakoto ma laatou ettonu tahi, tena ki se hihhai alaa tama raa.

¹⁰ “Tokorua na tama e oo i te Hare Tapu ma kilotu, teeraa tama he Farisi, tena teeraa tama he tama e aoao na takis.

¹¹ “Te Farisi raa etuu hakammao hokoia no lotu peenei, ‘Anau e hakammaha atu Akoe TeAtua, maitaname anau semanako, anau sekairarao, anau sekaremat kairarao pera ma alaa tama. Anau e hakammaha Akoe, emee anau sessau pera ma tetama e aoao na takis etuu i te kina raa.

¹² Anau e hakamaatapu erua na aho i roto telatapu hokotahi, ia tena anau ehoki atu te hakasehui na mee hakaatoa anau e too raa.’

¹³ “Emeia tetama e aoao na takis raa etuu hakammao nokkira iraro no tukituki te hatahata aia, tena kilotu ake peenei, ‘TeAtua, hai aroha mai anau, emee anau he tama hai sara.’”

¹⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Anau e meatu kootou, te tama e aoao na takis raa e tonu imua na karemata TeAtua te saaita telotu raa ni oti, sei ma ko te Farisi raa. Na tama emee hokolaatou ki hakananniu raa, e me ki tuku iho no mouraro, tena na tama emee hokolaatou ki mouraro raa e me ki ssau ria no hakananniu.”

*Jisas e hakatapu na tamalliki pamme
(Matiu 19.13–15; Mak 10.13–16)*

¹⁵ Eisi na tama ekouake na tamalliki laa-tou raa ia Jisas ma Tama raa ki hakatapu

na tamalliki raa. Na disaipol raa e kkite, tena ki hai ake na tama raa ma ki se mee peeraa,

16 e meia Jisas e kanna ake na tamalliki raa ki oo ake Aia, tena ki meake, “Tiaki na tamalliki naa ki oo mai Anau, tena kootou ki se ppui na tamalliki naa, e mee te Hakamaatua ana i te Vaelani raa he kina na tama peenei.

17 Anau e meatu te hakamaoni! Te tama se hihai ki too te Hakamaatua ana i te Vaelani raa pera ma na tamalliki peenei raa e me ki se lavaa roo te uru i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

*Te vahiri te tama hai hekau
(Matiu 19.16-30; Mak 10.17-31)*

18 He tama hakamaatua na Jiu raa e vahiri ake Jisas ma, “Te Rabai e tauareka! Hea anau e me ki pena ki lavaa anau te too te ora e ora tahi raa?”

19 Kito Jisas ki meake te tama raa, “Aiea akoe e mee ma Anau e tauareka naea? Se hai tama e tauareka, Te Atua Hokoia koi e tauareka.

20 Akoe e iroa na tuua nei: ‘Auu se avvana huri, auu se taa tama, auu se kailallao, auu se tattara malliu alaa tama, tena ku hakammaha te tamana ia ma te tinna akoe raa.’ ”

21 Tena te tama hakamaatua raa ki meake, “Anau e tautari roo na tuua naa hakaatoa, kaamata roo te saaita anau ni paamee raa.”

22 Jisas e rono na tattara te tama raa, tena Aia ki meake, “He mee hokotahi koi akoe e tau te ppena. Kou ake na mee hakaatoa akoe ettino raa kisui alaa tama, tena ku too na sileni raa no kou ake na tama hakaalloha raa,

tena akoe e me ki isi na mee taualleka i te vaelani, tena ki oti akoe ku hamai no tautari Anau.”

²³ Emeia te saaita te tama raa ni rono na tattara raa, aia ku se hihia roo, e mee aia he tama e hai hekau roo.

²⁴ Jisas e kite pera ma te maanatu te tama raa ku haeo roo, tena Aia ki meake, “E me ki hainattaa roo ma na tama hai sileni raa te ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.

²⁵ Te hainattaa te tama hai sileni ki ttae i te Hakamaatua ana i te Vaelani raa e me ki hainattaa roo i aruna ma te kamel e uru i roto te rua te rina e ttui paamaro raa.”

²⁶ Tena na tama ellono Jisas e tattara raa ku vahiri ake ma, “Kaa koai na tama e me ki ora naa?”

²⁷ Kito Jisas ki meake, “Na mee tera e hainattaa roo ma taatou na tama te ppena raa, e hainauhie roo ma TeAtua.”

²⁸ Kito Pita ki meake, “Kira ake! Maatou e tiaki na mee hakaatoa maatou e ttino raa no tauttari Akoe.”

²⁹ Tena Jisas ki meake, “Hakamaoni! Anau e meatu kootou te hakamaoni pera ma he tama peehee e tiaki te hare aia, te avana aia, na taina aia, na maatua aia ia ma na tamalliki aia raa no tautari na tiputipu te Hakamaatua ana i te Vaelani raa

³⁰ e me ki too tammaki roo na mee te saaita nei ia ma te ora e ora tahi tera e hamai i muri raa.”

*Jisas e tattara tana hakatoru i te mate Aia
(Matiu 20.17–19; Mak 10.32–34)*

³¹ Tena Jisas kitoo te sanahuru ma rua na disaipol Aia raa i te vahi, tena ki meake, “Hakallono! Taatou e me ki oo i Jerusalem

ki mee na tattara na profet raa ni tattaa i te vahi te Tamariki te Tama nei raa ki hakamaoni.

³² Na tama i Jerusalem raa e me kikou ake te Tama raa i na rima na tama seai ma ni Jiu raa, tena na tama raa e me kitataussua Tama raa, tena ku hai na haeo Tama raa, tena ku sasavare Tama raa.

³³ Na tama raa e me ki riki Tama raa, tena ku taa Tama raa no mate, e meia i te aho tana hakatoru raa, Tama raa e me ki mahike muri no ora.”

³⁴ Emeia na disaipol raa se hai mee e illoa i na tattara Jisas raa. Na hakataakoto na tattara raa e huuna ria tera hea na tama raa se illoa hea Jisas ni tattara ake raa.

*Jisas e tokonaki te tama karemata sseni
(Matiu 20.29–34; Mak 10.46–52)*

³⁵ E isi te tama karemata sseni e noho i te vahi te mateara raa no kainonno te saaita Jisas ni haere no taapiri i Jeriko.

³⁶ Te tama raa ku rono te kanohenua raa e hakallaka vaa mua, tena aia ki vahiri ake, “Hea kootou e mee naa?”

³⁷ Kito na tama raa ki meake te tama raa ma, “Jisas te Tama i Nasaret raa ku hamai.”

³⁸ Tena te tama karemata sseni raa ki kannaa ake ma, “Jisas! Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

³⁹ Kito na tama ettuu i mua te tama raa ku hai ake te tama raa ma ki noho hemuu. Emeia te tama raa e kannaa ake hakamaroa roo ma, “Te Mokopuna Devit! Hai aroha mai anau!”

⁴⁰ Tena Jisas kituu no meake na tama raa kikou ake te tama karemata sseni raa i Aia.

Te tama raa ku taapiri ake, kito Jisas ki vahiri ake te tama raa ma,

⁴¹ “Hea akoe e hihai ma Anau kippena ma akoe naa?”

Kito te tama raa ki meake, “TeAriki, anau e hihai ma anau ki kite.”

⁴² Tena Jisas ki meake te tama raa ma, “Tena akoe ku kite naa! Te hakatina akoe raa e mee akoe no tauareka.”

⁴³ Te saaita naa koi te tama raa kulavaa te kite, tena aia ki haere tautari atu vaa muri Jisas, tena ki hakammaha TeAtua. Te saaita te kanohenua raa ni k kite ma te tama raa ku kite, na tama raa hakaatoa ku hakammaha ake TeAtua.

19

Jisas laaua ma Sakius

¹ Jisas e haere peeraa i Jeriko, tena ki haere hakaraka.

² Teeraa he tama hakamaatua na tama e aoao na takis raa, te inoa aia raa ko Sakius, tena aia he tama hai sileni hoki.

³ Tama raa e hakahikkahi ma ki kite ma Jisas koai, e meia aia he tama e popoto roo, tena aia ku selavaa te kite Jisas e mee te kanohenua raa e tammaki roo.

⁴ Tena kito Sakius kitere i mua te kanohenua raa no kake i aruna telaakau erahi roo ma kilavaa aia te kite Jisas, e mee Jisas e haere atu hoki te ara naa. ⁵ Jisas ku tae i te kina telaakau raa, tena Aia ki k k i ra na no meake Sakius ma, “Tiho mai vave i raro, e mee Anau e me ki noho i te hare akoe raa te aho nei.”

⁶ Sakius ku hihia roo no tiho vave iraro, tena aia ki too Jisas no oo laaua i te hare aia raa.

⁷ Natama hakaatoa nikkite raa kukaamata no tamumu ma, "Jisas e haere i te hare te tama hai sara!"

⁸ Tena Sakius kituu iaruna no meake Jisas ma, "Te Ariki! Hakarono mai, anau e me ki vvae hea anau ettinoraa ilottonu, tena kukouake i na tama hakaalloha raa, tena kame anau ni hai laavaka he tama anau e me ki kou ake e haa na tuhana kiraka ma hea anau ni hai laavaka no too i te tama raa."

⁹ Tena Jisas ki meake, "Te aho nei Te Atua ku tokonaki na tama i roto te hare nei raa no ora, maitaname te nei he mokopuna Abraham hoki.

¹⁰ Te Tamariki te Tama nei e hamai ma ki sesee na tama e llano raa, tena ku tokonaki na tama raa ki too te ora hakamaoni."

*Tattara hurihuri te sanahuru na siliva
(Matu 25.14-30)*

¹¹ Na tama raa koi hakalollono koi na tattara raa, tena Jisas ku tattara ake te tattara hurihuri nei. Aia ku taapiri roo i Jerusalem, tena na tama raa e kkaahu ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri koi ki hakahura ake.

¹² Kito Jisas ki meake, "Teeraa he tama e hakamaatua roo, tena aia e horau i te henua e mmao roo i taha ma ki tuku te henua raa, tena i muri aia ku vaakai ake i te henua aia raa.

¹³ Imua aia ni horau raa, aia e kanna ake te sanahuru na tama hehekau aia raa, tena ki kou ake na tama raa na siliva taki ttahi, tena ki meake na tama raa, 'Kootou ki mmata ma e hia kootou elavaa te hakapiri ake iaruna te siliva hokotahi nei te saaita anau e haere raa.'

14 Emeia te saaita naa hoki na tama roo te henua aia raa ku se hihhai te tama raa, tena laatou ki kauna ria atu na tama i muri te tama raa ma ki meake na tama te henua te tama raa e haere raa ma, 'Maatou ku se hihhai te tama nei ki mee pera ma he tuku maatou.'

15 "Te tama raa e haere no tuku, tena ki vaakai mai i muri. Te tama raa e tae ake koi, tena ki kanna ake na tama hehekau aia raa ki oo ake no ttuu i mua aia kimmata ma e hia na sileni laatou ni lavaa te too raa.

16 Te tama kaamata raa e haere ake, tena ki meake, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too sanahuru na siliva iaruna ma hea akoe ni kou mai raa.'

17 Tena te tuku raa ki meake, 'Tauareka roo, akoe he tama hehekau tauareka! Anau e me kituku akoe kirorohi sanahuru na matakaina ellahi.'

18 Tena te tama hakarua raa ki haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Anau e hehekau no too erima na siliva iaruna ma hea akoe ni kou mai anau raa.'

19 Tena te tama hakamaatua raa ki meake te tama raa, 'Ako e me kirorohi erima na matakaina ellahi.'

20 "Tena teeraa tama ku haere ake no meake ma, 'Tama hakamaatua! Teenei te siliva akoe; anau e huu i roto te paamaro.

21 Anau e matakau akoe, e mee akoe he tama e hakamataku. Akoe e too na mee tera sei ma ni mee akoeraa, tena akoe ekkope na kai tera akoe ni se ttori.'

22 Tena te tuku raa ki meake, 'Ako e he tama hehekau hao! Anau e me ki too na tattara akoe naa ki hakatonutonu akoe! Akoe e iroa pera ma anau he tama hakamataku, tena

anau e too na mee tera seai ma ni mee anau raa, tena ki too hoki na kai tera anau ni settori raa.

²³ Aiea kaa akoe sepono te siliva nei i roto te benk raea? Tena anau e me ki too muri te siliva nei ma na siliva laatou e hakapiri ake i aruna raa.'

²⁴ "Tena te tuku raa ki meake na tama ettuu vaa raa, 'Too te siliva naa itaha ma te tama raa, tena kukou ake te tama e isi sanahuru na siliva raa.'

²⁵ Kito na tama raa ki meake te tuku raa ma, 'Tama hakamaatua! Tama raa e isi sanahuru na siliva!'

²⁶ Tena te tuku raa ki meake, 'Anau e meatu kootou pera ma na tama e isi tammaki na mee raa e me ki too alaa mee e hakapiri ake hoki i aruna, tena na tama se isi na mee raa niaina ma na mee raa emoisi, emeia na mee raa e me ki too ria itaha ma laatou.

²⁷ Tena kou mai na tama ni se hihhai ma anau ki tuku laatou raa i te kina nei vahao nei, tena ku taa na tama raa ki mmate i mua na karemata anau! "

*Jisas ku haere i Jerusalem pera ma he Tuku
(Matiu 21.1-11; Mak 11.1-11; Jon 12.12-19)*

²⁸ Jisas etattara ake tetattara hurihuri raa nooti, tena Aia ki haere imua na tamaraa i Jerusalem.

²⁹ Jisas kutaapiri i Betfage laaua ma Betani i te kina te Mouna e hhomo na Oliv raa, tena Jisas ki kauna tokorua na disaipol Aia raa ki oo i mua

³⁰ ma na tattara nei, "Oo i te matakaina etuu mai imua raa, tena te saaita koorua e uru atu i te matakaina naa, koorua e me ki kkite te donki e noa tera se haitama ni kake i aruna

no tere, tena koorua ku vvete te donki naa no hakattaki mai. ³¹ Kame he tama e vahiri atu ma, 'Koorua e vvete te donki naa k'aa,' tena koorua ku meake pera ma, 'TeAriki e hihai te manu nei.' "

³² Tokorua raa e oo nokkite pera ma na mee laaua ekkite raa e ssau roo pera ma hea Jisas ni tattara ake laaua raa.

³³ Tokorua raa ku vvete te donki raa, tena te tama te manu raa ki vahiri ake tokorua raa ma, "Koorua e vvete te donki naa k'aa?"

³⁴ Kito tokorua ki meake ma, "TeAriki e hihai te manu nei."

³⁵ Tena tokorua raa ki hakattaki ake te donki raa iaa Jisas. Tena na disaipol raa ki hakapiri na kaukahu laatou raa iaruna te donki raa, tena laatou ki hakkake Jisas i aruna.

³⁶ Jisas etere iaruna te donki raa, tena te kanohenua raa ku sosora na kaukahu lolloa laatou raa vaa aruna te mateara.

³⁷ Jisas ku taapiri i Jerusalem i te kina te mateara e haere iraro te Mouna e hhomo na Oliv raa, tena tammaki roo na disaipol Aia raa ku kaamata no hakammaha TeAtua, tena ki hakammaha ake TeAtua hakamaroa roo, e mee laatou ku kkite na mee e llahi roo.

³⁸ "TeAtua e hakatapu te Tuku tera e hamai i te inoa TeAriki raa!*

Na mahi TeAtua ia ma te Noho Laoi i te vaelani!"

³⁹ E isi na Farisi i roto te kanohenua raa e hai ake Jisas ma, "Rabai! Meake na disaipol Akoe raa ki se vaa!"

* **19:38 19:38** TeAriki: Na tattara nei e mmau i roto Psalm 118.26. I roto te Old Testament se isi TeAriki i te kina nei e meia e isi koi Jihova

⁴⁰ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou, kame na tama nei e ttuu hemuu, tena na hatu nei hokolaatou e me ki kaamata no vaa.”

Jisas e tani i te aroha Aia i Jerusalem

⁴¹ Jisas ku taapiri roo i Jerusalem, tena te saaita Aia ni kite te matakaina raa, Aia ku tani roo Tana aroha,

⁴² tena ki meake, “Kame kootou e illoa haka-maoni hea e me ki kou atu te noho laoi! Emeia kootou selavaa te kkite te noho laoi raa.

⁴³ E isi te saaita e me ki hamai, tena na tama e haeo kootou raa e me ki oo atu no hakkutu na kerekere raa ki palluna, tena kullepo areha kootou i na vahi hakaatoa.

⁴⁴ Na tama raa e me kiseu te matakaina e rahi kootou naa, tena kutaa kootou ki mmate; na tama raa selavaa tetiaki he hatu ki mmau itekina aia nimmau raa, maitaname kootou nise illoa te saaita TeAtua e me kitokonaki kootou raa.”

Jisas ku haere i te Hare Tapu

(Matu 21.12–17; Mak 11.15–19; Jon 2.13–22)

⁴⁵ Tena Jisas ki haere i roto te Hare Tapu raa no hakaise na tama e suisui na mee vaa hare raa,

⁴⁶ kito Jisas ki meake na tama raa, “Na tattara nei e mmau i roto te Launiu Tapu TeAtua raa pera ma,

‘Te Hare Tapu Anau nei he hare e me ki lotulotu.’ Emeia kootou ku huri te hare nei ki mee mo he hare na tama kailallao.”

⁴⁷ Jisas e akoako i roto te Hare Tapu raa na aho hakaatoa. Na maatua hakananniu raa, na tama e poroporo na tuua raa ia ma na tama hakamatua na Jiu raa e hihhai ma ki taa Jisas ki mate,

48 e meia na tama raa se hai ara e lave kitaa Tama raa, maitaname te kanohenua raa e hihhai ki hakallono na tattara Tama raa, tena na tama raa hoki se hihhai ma laatou ki se llono he tattara hokotahi.

20

Na mahi Jisas

(Matiu 21.23–27; Mak 11.27–33)

1 Teeraa he aho Jisas e akoako ake te kanohenua raa i te vahi te Rono Tauareka raa i roto te Hare Tapu, tena na maatua hakananniu raa, na tama poroporo na tuua raa, hakapaa ma na tama hakamattua na Jiu raa ku oo ake

2 no meake Jisas ma, “Ako e ki mee mai maatou ma nimahi peehee akoe eisi kippena na mee nei?”

3 Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e me ki vahiri atu he vahiri hokotahi. Kootou ki mee mai Anau,

4 na mahi Jon e isi ki hakoukou tapu na tama raa ni mahi e oo mai TeAtua ma ni mahi e oo mai koi te tama?”

5 Tena na tama raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma, “Taatou e me ki meake peehee? Kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi TeAtua’, tena Aia e me ki mee mai ma, ‘Kaa kootou se hakattina Jon naea?’

6 Tena kame taatou e meake ma, ‘Na mahi Jon e isi raa ni mahi koi te tama,’ tena te kanohenua nei e me ki maka taatou na hatu, maitaname na tama raa e hakattina pera ma Jon he profet.”

⁷ Kito na tama raa ki meake ma, “Maatou se illoa ma na mahi Jon e isi raa ni mahi e oo mai i hee.”

⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Tena Anau hoki se lavaa te meatu ma ni mahi peehee Anau e isi kippena na mee nei.”

Te tattara hurihuri na tama e lollohi te paupaku

(Matiu 21.33–46; Mak 12.1–12)

⁹ Tena Jisas ki tattara ake te tattara hurihuri nei: “Teeraa he tama e ttori na hua na grep i roto te paupaku aia, tena aia ki kou ake te paupaku raa ki lollohi alaa tama, tena te tama raa ki tiaki te henua aia raa no haere no noho i taha ma te henua raa saaita roroa roo.

¹⁰ Te saaita na hua na laakau raa kulleu, tena te tama hakamaatua te paupaku raa kukauna te tama hehekau aia raa ki haere no mmata na tama e lollohi te paupaku aia raa, tena kutoo tetuhana aia raa. Emeia na tama e lollohi te paupaku raa etaa te tama raa, tena kikauna muri te tama raa ki vaakai se hai mee e kou ake.

¹¹ Tena kito te tama hakamaatua raa kikauna teeraa tama; emeia na tama e lollohi te paupaku raa etaa te tama raa hoki, tena kippena hakahao roo i te tama raa, tena kikauna muri te tama raa ki haere se hai mee hoki e kou ake.

¹² Tena aia kikauna te tama tana haka-toru raa, tena na tama lollohi te paupaku raa kitaa te tama raa no masessere hao roo, tena kippehi te tama raa i aho.

¹³ Tena te tama hakamaatua te paupaku raa ki tattara ma, ‘Hea anau e me kippena? Anau

e me ki kauna te taupeara hokotahi anau e hakasessere mahi nei. Na tama naa kame e me ki hakammaha hakamaoni taku tama nei.'

¹⁴ Emeia, te saaita na tama e lollohi te paupaku raa nikkite te taupeara raa, na tama raa ku tattara hokolaatou ma, 'Teenei te taupeara te tama hakamaatua te paupaku nei. Taatou kitaa tetama nei ki mate, tena taatou kutoo na mee hakaatoa aia ettinoraa ma taatou!'

¹⁵ Kito na tama raa killetu te taupeara raa i taha ma te paupaku raa, tena ki taa te tama raa no mate."

Kito Jisas ki vahiri ake, "Kaa hea te tama hakamaatua te paupaku raa e me kippena i na tama e lollohi raa?"

¹⁶ Te tama hakamaatua raa e me ki hamai no taa na tama raa kimmate, tena kutoo te paupaku raa no kou ake alaa tama ki lollohi."

Te kanohenua raa ellono na tattara nei, tena na tama raa ki meake ma, "Te mee naa se tonu!"

¹⁷ Kito Jisas ki kira ake na tama raa, tena ki meake, "Kaa te hakataakoto na tattara te Launiu Tapu raa e mee maea?"

'Te hatu na tama e hakatuutuu na hare raa ni hakahekeheke ma e haeroa ko te hatu roo emmau hokoia i na hatu hakaatoa.'

¹⁸ Na tama e hhina i aruna te hatu nei raa e me ki motumotu matalliki roo, tena kame te hatu naa etteiho i aruna he tama, te hatu naa e me ki hakappela te tama naa ki mee mo rehu."

*Te vahiri i te suisui na takis
(Matiu 22.15-22; Mak 12.13-17)*

19 Na tama poroporo na tuua ia ma na maatua hakananniu raa e hahaivi ma ki hakapiki Jisas i te kina raa, e mee laatou e illoa ma Jisas e tattara te tattara hurihuri raa ilaato; e meia laatou e mattaku hoki i te kanohenua raa.

20 Tena na tama raa ku kirakira he saaita ettana. Na tama raa esui na tama ki oo no malliu ma laatou ni tama ettonu, tena ku oo no vahihhiri ake Jisas ma ki taaiki Tama raa ma na vahiri, ki lavaa laatou te too Jisas no kou ake i na tama hakamattua te taumani i Rom raa.

21 Tena na tama haeo raa ki meake Jisas, “Rabai, maatou e illoa pera ma na tattara ia ma na akoako Akoe raa ettonu. Maatou e illoa pera ma Akoe se maanatu ma he kakkae peehee te tama e isi, e meia Akoe e akoako ake te hakamaoni TeAtua raa i na tama hakaatoa.

22 Akoe ki mee mai maatou ma esara ma na tuua taatou raa ki sui ake na takis raa i te tuku i Rom ma seai?”

23 Emeia Jisas e iroa ma na tama raa e malliu, tena Aia ki meake na tama raa,

24 “Huri mai he sileni. Teenei he pohouru, ia he inoa aai e mmau te sileni nei raa?”

Kito na tama raa ki meake, “He pohouru, ia he inoa te tuku i Rom.”

25 Tena kito Jisas ki meake, “Tena kootou ku sui ake te tuku raa hea aia ettino, tena ku sui ake TeAtua hea TeAtua ettino.”

26 Tena na tama raa ku se hai mee roo e lavaa ma ki taaiki Jisas i mua te kanohenua raa hakaatoa, kito na tama raa kinnoho hemuu, e meia laatou e mamahharo roo i na tattara Tama raa.

*Te vahiri i te ora muri
(Matu 22.23–33; Mak 12.18–27)*

²⁷ Na Sadyusi raa ko na tama e mee ma na tama e mmate selavaa te ora muri, tena na tama raa ki oo ake no meake Jisas ma,

²⁸ “Rabai, Moses e taataa mai na tuua nei itaatou ma: ‘Kame hetanata e mate se hai tamalliki i te avana aia raa, tena te taina aia raa e me ki avana te tautukaha hine raa kilavaa lauaa te hura tama, tena na tamalliki raa e me ki mee pera ma nitamalliki te tanata ku mate raa.’

²⁹ Tena teeraa he tokohitu na haanau; te taina matua raa e avana no mate se hai tamalliki.

³⁰ Tena te tama pare ake raa ku avana te hine raa no mate hoki se hai tamalliki,

³¹ tena te tama hakatoruraa ku avana hoki te hine raa no mmate se hai tamalliki. Tena te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa no mmate se hai tamalliki.

³² Tena ki oti roo te hine raa ku mate.

³³ Ia tena, i te aho na tama e mmate raa e me ki ora muri itaha ma te mate raa, koai te tama na tama nei e me ki avana te hine raa? E mee te tokohitu na haanau raa hakaatoa ni avvana te hine raa.”

³⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na taanata ia ma na hhine te maarama nei raa e avvana,

³⁵ emeia nataanata ia ma na hhine tera e me ki ora muri itaha ma te mate no noho i te maarama i muri raa selavaa te avvana.

³⁶ Natama raa e me ki mee pera ma ni ensel, tena natama raa hoki selavaa te mmate. Natama raa nitamalliki TeAtua, e mee laatou ni ora muri itaha ma te mate.

³⁷ Ia tena Moses ni hakamatahua mai pera ma na tama e mmate raa e me ki mahhike muri no ora. Ina tattara i te vahi te pupuu e ura raa,

Moses e tattara pera ma TeAriki ko 'TeAtua tera Abraham, TeAtua tera Aisak, tena TeAtua tera Jekop.'

³⁸ Aia he atua na tama e ora, seai ma he atua na tama e mmate, maitaname na tama hakaatoa e ora koi i Aia."

³⁹ Kito na tama e poroporo na tuua raa ki meake, "Rabai, na tattara Akoe naa e ttonu!"

⁴⁰ Tena na tama raa ku mattaku te vahiri ake alaa vahiri hoki.

Te vahiri te Mesaia
(*Matiu 22.41-46; Mak 12.35-37*)

⁴¹ Tena Jisas ki vahiri ake na tama raa, "Aiea na tama raa e tattara ma te Mesaia raa he Mokopuna Devit raea?"

⁴² E mee Devit hokoia ni tattara mai i roto te launiu na Rue raa pera ma, 'TeAtua e meake TeAriki anau raa ma, Noho i te vahi laaua Anau nei,

⁴³ kitae roo te saaita Anau e tuku na tama e kiri llotto Akoe raa i raro na vae Akoe raa pera ma he tuai.'

⁴⁴ Devit e kanna te Mesaia raa ma, 'TeAriki'; kaa te Mesaia raa elavaa te mee pera ma he Mokopuna Devit peehee?"

Lollohi hakamattonu inatama e poroporo na tuua

(*Matiu 23.1-36; Mak 12.38-40*)

⁴⁵ Te kanohenua raa e nnoho no hakallono Jisas e tattara raa, tena Aia ki meake na disaipol aia raa ma,

⁴⁶ "Lollohi hakamattonu inatama poroporo na tuua raa. Na tama raa e hihhai ki uru na kaukahu lolloa, tena e hihhai hoki ma na tama

ki hakammaha laatou i na kina na maket, tena na tama raa e hihhai hoki ki nnoho i na kina na tama hakamattua e nohonnoho raa, tena e hihhai hoki ki nnoho i na kina taualleka i te kina na kai e llahi raa.

⁴⁷ Na tama raa e hihhai ki hai lavvaka no kailallao na hare na tautukaha hhine raa, tena ki hakatannata ma laatou etoo nalotu elolloa! Emeia na hakalono llihu laatou e me ki too raa e me ki haeo roo.”

21

Te hoki te tautukaha hine e hakaalloha (Mak 12.41-44)

¹ Jisas ekkira hakataka no kite na tama hai sileni raa e ponopono na hoki laatou raa i roto te papa na sileni i te Hare Tapu raa,

² tena Aia e kite te tautukaha hine hakaalloha epono erua na peni i roto te papa raa hoki.

³ Kito Jisas ki meake, “Anau e meatu kootou pera ma te hoki te tautukaha hine nei ni ppono raa e raka roo i aruna ma na hoki na tama hakaatoa.

⁴ Maitaname na tama epono tammaki na sileni raa eisi hoki na sileni ettoe; e meia te hine nei he tama hakaalloha, tena aia e hoki ake na peeni hakaoti aia e isi raa hakaatoa, tena aia kuse hai sileni hoki ettoe ki tokonaki aia.”

Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e me ki maseu

(Matiu 24.1-2; Mak 13.1-2)

⁵ Eisi na disaipol Jisas e tattara ma te Hare Tapu raa e tiputipulaoi roo ma na hatu emmau i te hare raa ia ma na hoki na tama raa e hoki ake Te Atua raa. Tena Jisas ki meake,

⁶ “Eisi te saaita e me ki tae mai tera na mee taualleka hakaatoa kootou ekkite emmau i te Hare Tapu nei raa e me ki maoha i raro.”

*Na hakalono lihu e me ki ttae mai
(Matiu 24.3-14; Mak 13.3-13)*

⁷ Kito na tama raa ki vahiri ake, “Rabai, na mee nei e me ki kapihi mai vahao hee? Kaa hea e me ki huri mai ki illoa maatou te saaita na mee nei e me ki kapihi mai raa?”

⁸ Tena Jisas ki meake, “Lollohi hakamat-tonu, tena kootou ki se hakapanimu. Tammaki na tama e me ki malliu ma laatou e tattara te vahi Anau, tena na tama naa e me ki oo atu no meatu ma, ‘Anau ko te Mesaia!’ ia ma, ‘Te hakaoti raa ku mee ki tae mai i te maarama nei!’ Emeia kootou ki se tauttari na tama naa.

⁹ Kootou ki se mattaku te saaita kootou ellono na taua na henua ellahi ia ma na taua i roto koi na henua raa; na mee nei e me ki kapihi atu i mua, e meia na mee nei se huri atu pera ma te hakaoti te maarama nei raa ku taapiri.”

¹⁰ Tena Jisas ki meake hoki ma, “Na henua e me ki ppuhu hokolaatou, tena na nohorana e me ki ppuhu hokolaatou hoki.

¹¹ Tammaki na henua e me ki ttiri na ruru henua hai mmahi, te one ia ma na maahana hao e me ki ttiri na kina hakaatoa, tena e me ki isi na mee hakamattaku kootou ni sekkite i mua raa e me ki oo mai peeraa i te vaelani,

¹² e meia i mua na mee nei e kapihi atu, kootou e me ki hakapiki ria, tena na tama raa e me ki kou atu na hakalono lihu i kootou; na tama raa e me ki too kootou no kkave i te hare lotu raa ki hakatonutonu ria, tena ku too kootou no ppono

ite hare karapusi; kootou eme kittuu imua na tuku ia ma na tama hakamattua raa emee kootou e tauttari Anau.

¹³ Teenaa te saaita tauareka kootou te tattara ake te Rono Tauareka raa.

¹⁴ Kootou kimmoe koi te maanatu hokotahi, ia kisse mamannatu tammaki hea kootou eme ki tattarama ki tokonaki kootou raa,

¹⁵ maitaname Anau eme kikouatu kootou na tattara ia ma te atamai tera natama e haeo kootou raa eme kiselavaa te mee ma kootou e ssara.

¹⁶ Na maatua kootou raa, na taina kootou raa, na hareakina kootou raa, na soa kootou raa eme kitoo kootou nokkave inatama ekirilloto kootou raa, tena natamaraa eme kitaa alaa tama kootou nommate.

¹⁷ Natama hakaatoa eme kikirilloto kootou emee kootou e tauttari Anau.

¹⁸ Emeia selavaa roo herouru iaruna na pohouru kootou raa eme kihopo.

¹⁹ Tuu mmau, tena kootou eme kitoo te ora hakamaoni.

*Te saaita na hakalono lihu
(Matiu 24.15-21; Mak 13.14-19)*

²⁰ “Kootou eme kiilloa pera ma Jerusalem ku mee kisseuaria, te saaita kootou ekkite na tama na taua raa ku alleha Jerusalem.

²¹ Tena na tama i Judia raa eme kihuro peeraa ina mouna raa, tena natama ennoho i roto te matakaina e rahira raa eme kihuro itaha, tena natama ennoho immao ma te matakaina raa eme kiselavaa te oo i roto te matakaina raa.

²² E mee teenaa ko ‘Na aho na hakalono lihu Te Atua raa’, ki mee na tattara hakaatoa te Launiu Tapu raa ki hakamaoni.

23 Te aho naa, na hhine hai ttama ia ma na hhine e mee na tamalliki pammee raa e me ki hakalonollihu haeo roo. Na mee sakkino roo e me kittae ake te henua naa, tena Te Atua e me ki kou ake na hakalonollihu Aia raa ina tama te henua naa.

24 Eisi na tama e me kitaaiaria no mmate ma na paraamo, tena alaa tama e me ki tooria no kkave ialaa henua pera ma ni tama karapusi, tena na tama e nnoho pouri raa e me ki hakananniu i roto Jerusalem kittae te saaita Te Atua e tuku ake laatou raa e oti.

*Te Tamariki te Tama nei e me ki vaakai mai
(Matiu 24.29–31; Mak 13.24–27)*

25 “Eisi na mee kootou nisekkite imua raa e me ki kapihi ake itelaa, te maremo ia ma na hetuu. Na henua hakaatoa i roto te maarama nei raa e me ki mamannatu tammaki, ia e me ki mattaku te mmuu te peau ia ma te ttahe te moana.

26 Te mattaku na tama raa e me ki mee na karemata laatou raa no pouri te saaita laatou ni nnoho nottari hea e me ki kapihi mai i roto te maarama nei raa, tena na mee ite vaelani raa e me kiselavaa te oo tonu ina ara laatou e hahaere raa.

27 Te Tamariki te Tama nei e me ki hamai i roto te pukureurehu ma na mahi hai mmahi ia ma te maahina.

28 Te saaita na mee nei e me kittae atu raa, kootou e me kittuu no kkira iaruna, e mee Te Atua kutaapiri ki hamai no tokonaki kootou ki ora.”

*Te tattara hurihuri te laakau fik
(Matiu 24.32–35; Mak 13.28–31)*

29 Tena Jisas ki tattara ake te tattara huri-huri nei, “Kootou ki mannatu telaakau fikraa ia ma alaa laakau hoki.

30 Te saaita kootou ekkite na laumea na laakau raa ku hura ake, kootou ku illoa koi pera ma te saaita na reurehu raa ku taapiri.

31 E ssau hoki, te saaita kootou e kite na mee nei e kapihi atu raa, tena kootou e me ki illoa pera ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ku taapiri atu.

32 “Mannatu pera ma na mee nei e me ki kapihi mai imua na tama ennoho vahao nei raa e mmate hakaatoa.

33 Te vaelani ia ma te maarama nei e me ki oo no oti, e meia na tattara Anau raa selavaa te oo no oti.

Tanattana tahi i te hamai TeAriki

34 “Kootou ki hakamattonu ki selavaa kootou te kapitia hai mahi i na kai ellahi ia ma te unu tahi, tena ki se mamannatu tammaki na ora i te maarama nei raa, ka oti te aho naa ku hakateki no tae atu no ttaohi kootou

35 pera ma hetaaiki. Te aho Anau e me ki vaakai mai raa e me kittae na tama hakaatoa i roto te maarama nei.

36 Kootou ki hakamattonu, tena kulotu tahi kilavaa kootou te isi namahi te uru atu ma na hakalono llihu tera e me kittae atu raa, ia kilavaa hoki kootou tettuu imua te Tamariki te Tama nei.”

37 Jisas e akoako na aho hakaatoa i roto te Hare Tapu, tena te hiahi Aia ku haere no noho te poo naa i aruna te Mouna e hhomo na Oliv raa.

38 Te tahata roo na aho hakaatoa na tama raa e oo ake i te Hare Tapu raa no hakallono Jisas e tattara.

22

Natama hakamattuarāa kusese te ara ma ki taa Jisas ki mate

(Matiu 26.1–5; Mak 14.1–2; Jon 11.45–53)

¹ Te saaita te Kai te Haraoa Mannihi tera laatou e kanna hoki ma te Pasova raa ku taapiri.

² Na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuaa raa e mattaku i te kanohenua raa, tena laatou ki sese he ara ma ki taa hemuu Jisas ki mate.

Judas ehakari ake Jisas inatama hakamattuarāa

(Matiu 26.14–16; Mak 14.10–11)

³ Tena Satan kutau iroto Judas Iskariot, he tama iroto tesanahuru ma rua na disaipol Jisas raa.

⁴ Kito Judas ki haere no tattara ake na maatua hakananniu raa laatou ma na soldia ellohī te Hare Tapu raa ki illoa na tama raa te ara aia e me ki hakari ake Jisas i na tama raa.

⁵ Na tama raa ku hihhia roo, tena ki meake ma laatou e me ki sui Judas na sileni.

⁶ Judas e hihai te hakataakoto na tama raa, tena aia ku kaamata no matamata hemuu he saaita e tauareka tera aia e me ki kou ake Jisas i na tama hakamattua raa ki se illoa te kanohenua raa.

Jisas ku tanattana ki kai te Kai te Pasova

(Matiu 26.17–25; Mak 14.12–21; Jon 13.21–30)

⁷ Te saaita ki taa na punua sipsip raa e teiho mai i te aho te Kai te Haraoa Mannihi raa.

⁸ Jisas e kauna Pita laaua ma Jon ma na tattara nei, “Oo no tanattana mai te Kai te Pasova raa ki kkai taatou.”

9 Tena tokorua raa ki vahiri ake ma, “Ako e hihai ma maaua kioo no tanattana te kairaa i hee?”

10 Kito Jisas ki meake, “He tanata e amo te lloo vaitea e me kittiri koorua te saaita koorua e uru atu i roto te matakaina naa, tena koorua ku tauttari te tanata naa i roto te hare aia e haere no uru raa,

11 tena koorua ku meake te tama hakamaatua te hare naa pera ma, “Te Rabai raa e mee mai maaua ki meatu akoe ma teehee te rum Aia e me kikai te Kai te Pasova raa ma na disaipol Aia naa?”

12 Te tama naa e me kihuri atu te rum e rahi ia runa, tena koorua kutanattana mai na mee hakaatoa ki kkai taatou i te kina naa.”

13 Tena tokorua raa kioo no kkite pera ma na meeraa essauroo pera ma hea Jisas ni tattara ake laua raa, tena laua ki tanattana na kai te Pasova raa.

Te Kai Te Ariki

(Matiu 26.26-30; Mak 14.22-26; 1 Korin 11.23-25)

14 Te saaita ki kkai te kai raa kuttae, tena Jisas ma na aposol Aia raa ku nnoho ma ki kkai.

15 Kito Jisas ki meake na tama raa, “Anau e hihai roo ma kikai te kai te Pasova nei ma kootou i mua Anau e hakalono llihu.

16 Ia tena Anau e meatu kootou pera ma Anau selavaa hoki te kai te kai nei kittae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

17 Jisas e too te kapu raa nolotu ake Te Atua, tena ki meake, “Too te kapu nei no unu, tena ku hakataka atu ki unu kootou hakaatoa.

18 Anau e meatu kootou pera ma Anau se lavaa hoki te unu te wain nei ki tae roo te saaita te mee nei e huri mai te hakamaoni aia i roto te Hakamaatua ana i te Vaelani raa.”

19 Tena Jisas ki too te muri haraoa raa no lotu ake TeAtua, tena kittohi te haraoa raa no kou ake na tama raa, tena Aia ki meake, “Te nei ko te tinotama Anau tera Anau e kou atu kootou. Ppena te mee nei ki mannatu kootou Anau.”

20 Tena te saaita te kai raa ku oti Aia ku too hoki te kapu raa, tena ki meake, “Te nei ko te kapu te tattara e ivi TeAtua e mmoe i roto te toto Anau tera e me ki nnini atu ki tokonaki kootou raa.”

21 “E meia kkira mai! Tetama e me ki hakari ake Anau i na tama hao raa e noho i te tebol nei ma Anau!

22 Te Tamariki te Tama nei e me ki mate ki tautari hea TeAtua ni hakamoeraa, e meia te tama tera e me ki hakari ake Anau i na tama hao raa e me ki hakalono lihu hao roo.”

23 Tena na disaipol raa ku vahihhiri hokolaatou ma koai roo te tama laatou e me ki hakari ake Jisas i na tama hao raa.

*Te tiputipu na tama e hihhai ki hakananniu
(Matiu 18.1; Mak 9.34; Luk 9.46)*

24 Tena na disaipol raa ku kaamata no hakatauttau hokolaatou ma koai te tama laatou e me ki hakanaaniu.

25 Tena Jisas ki meake na tama raa, “Na tuku na tama ennoho pouri raa e isi na mahi i aruna na kanohenua laatou raa, tena na tama hakananniu raa kuttaparia pera ma, ‘Na Soa te Kanohenua.’

26 Tena kootou ki se mee peeraa, e meia te tama hakanaaniu kootou raa e me ki mee pera ma

he tama mouraro, tena te tama hakamaatua raa e me ki mee pera ma he tama hehekau.

²⁷ Koai te tama e hakanaaniu, te tama enoho ma kikairaa ma te tama ekouake na kairaa? Hakamaoni te tama enoho iraroraa e hakanaaniu. Emeia Anau enoho ma kootou pera ma he tama hehekau.

²⁸ “Kootou enoho roo ma Anau te saaita Anau ni hahaaite ria raa;

²⁹ tena Anau e me kikou atu kootou na mahi kimee pera ma nituku, essau pera ma te Tamana Anau raa nikou mai na mahi Anau ki hakamaatua raa.

³⁰ Kootou eme kikkai, ia eme kiunu ma Anau iroto te Hakamaatua ana Anauraa, tena kootou eme kinnoho iaruna nanohorana no hakamattua nakaha sanahauru ma rua Israel raa.

Pita e kore ma aia se iroa Jisas

(Matiu 26.31-35; Mak 14.27-31; Jon 13.36-38)

³¹ “Saimon, Saimon! Hakarono! Satan ku oti te too te tattara TeAtua ki hahaaite kootou hakaatoa, ki vvae na tama taualleka raa i taha ma na tama haeo pera ma te tama ettori na kairaa e vvae na hua na wit raa i taha ma na penu.

³² Emeia Anau elotu ma akoe Saimon, ki hai mahi te hakatina akoe raa ki selavaa akoe tetteiho. Tesaita akoe evaakai muri mai Anauraa, akoe kutokonaki hoki naitaina akoe raa ki hai mmahi na hakattina laitou.”

³³ Kito Pita kimeake, “TeAriki, anau e tanattana ki haere no karapusi, ia ki mate ma Akoe!”

³⁴ Tena Jisas kimeake, “Pita, Anau emeatu akoe, imua te manutaneraa etani tepoo nei,

akoe e me ki kore e toru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

Na mee e hainattaa e me ki kapihi mai i muri

³⁵ Tena Jisas ki vahiri ake na disaipol Aia raa ma, “Te saaita Anau nikauna kootou ki oo notakutaku se hai sileni ni too, ia se hai muri kopu ni too raa, tena se hai taka e uru raa, kootou e isi na mee kootou e hihhai tera kootou se isi?”

Kito na tama raa ki meake, “Seai!”

³⁶ Tena Jisas ki meake, “E meia te saaita nei, te tama e isi te muri kopu na sileni raa ku too, tena te tama se isi te paraamo a raa ku kou ake te kaukahu matoru aia raa ki sui teeraa tama, tena aia ku too na sileni raa no sui he paraamo a ma aia.

³⁷ Anau e meatu maitaname te kina e mmau i roto te Launiu Tapu e tattara ma, “Te Tama raa e hukui ma na tama kailallao raa,’ ku hakamaoni i Anau te aho nei, e mee hea na tama ni tattaa i te vahi Anau raa e me ki hakamaoni.”

³⁸ Kito na disaipol raa ki meake, “Te Ariki! Kira mai! E isi e rua na paraamo a.”

Tena Jisas ki meake, “Ku tau peenaa na tattara naa!”

*Jisas e lotu i roto Getsemani
(Matiu 26.36–46; Mak 14.32–42)*

³⁹ Jisas ku tiaki te matakaina raa, tena ki haere ma na disaipol Aia raa i te Mouna e h homo na Oliv raa pera ma Aia ni hahahaere i mua raa.

⁴⁰ Jisas ku tae i te kina raa, tena Aia ki meake na disaipol Aia raa ma, “Kootou ki lotu ki se lavaa kootou te tteiho i na hahahaite.”

⁴¹ Jisas e haere no mmao hakamarie i taha ma na tama raa, tena Aia ki tuturi i raro no lotu.

⁴² Aia e lotu ma, “Tamana, kame Akoe e hihai, Akoe ku too te kapu te hakalono lihu nei i taha ma Anau. Teenei seai ma he hihai Anau, e meia teenei he hihai Akoe e hihai ma Anau kippena.”

⁴³ Tena te ensel i te vaelani raa ku tuu ake no tokonaki Tama raa.

⁴⁴ Jisas ku tipuaina haeo roo, tena Aia ki loturoo ma na mahi Aia, tena na kahota Aia raa kunnini i aruna te kerekere raa pera ma ni toto e kkoo.

⁴⁵ Te saaita Jisas ni lotu no oti, Aia ku mahike i aruna no vaakai atu no kite na disaipol raa ku mmoe se llono roo, e mee na alloha laatou raa e mee roo laatou no matanaenna.

⁴⁶ Kito Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e mmoe naea? Mahike i aruna no lotu ki se lavaa kootou te ttiri na hahaaite.”

Jisas ku hakapiki ria

(Matiu 26.47-56; Mak 14.43-50; Jon 18.3-11)

⁴⁷ Jisas koi tattara koi te saaita te kanohenua raa ni ttae ake, tena Judas he tama i roto te sanahuru ma rua na disaipol raa ku hakattaki ake na tama raa. Judas e haere ake iaa Jisas raa ma ki mohoni Tama raa.

⁴⁸ Tena Jisas ki meake, “Judas, te mohoni akoe naa e me ki hakari ake te Tamariki te Tama nei i te kanohenua raa?”

⁴⁹ Na disaipol ni nnoho ma Jisas raa ku kkite hea e me ki kapihi ake raa, tena na tama raa ku vahiri ake Jisas ma, “Te Ariki! Eaa, maatou e me ki ppuhu ma na paraamo a maatou nei?”

⁵⁰ Tena he tama na tama raa ku ttuu te katarina te vahi laua te tama hehekau te pohouru hakanaaniu na maatua raa no hopo.

⁵¹ Tena Jisas ki meake, “Kutau peenaa.” Tena Aia ki taohi te katarina te tama raa no hakammau ake no tauareka.

⁵² Kito Jisas ki meake na maatua hakananiu raa, tena na soldia e lollohi te Hare Tapu raa ia ma na tama hakamattua tera ni oo ake ma ki taohi Aia raa ma, “Eaa, kootou e oo mai roo ma na paraamoia ia ma na hika ki taohi Anau pera ma Anau he tama tahao haeo?”

⁵³ Anau ennoho ma kootou na aho hakaa-toa i roto te Hare Tapu, tena kootou se mee ma ki taohi Anau. Emeia te nei te saaita kootou ki hehekau, te saaita na mahi te pouri raa ku hakamaatua i roto kootou.”

Pita ku kore ma aia se iroa Jisas

(Matu 26.57-58; 26.69-75; Mak 14.53-54; 14.66-72; Jon 18.12-18; 18.25-27)

⁵⁴ Na tama raa ku hakaipiki Jisas, tena ki too Tama raa no kkave i te hare te pohouru hakanaaniu na maatua raa, tena Pita ki haere tautari atu hakammao.

⁵⁵ E isi te ahi e ura i roto te kina te hare raa, tena Pita ki haere atu no nnoho ma na tama ennoho i te kina te ahi raa.

⁵⁶ Te saaita te taukupu hehekau raa ni kite Pita e noho i te kina te ahi raa, te taukupu raa ku kkira hakamattonu ake roo iaa Pita, tena ki meake, “Te tama nei hoki e hahaere ma Jisas.”

⁵⁷ Emeia Pita e kore, tena ki meake te hine raa ma, “Anau se iroa te Tama naa.”

58 Tena se roroa hoki e isi te tanata ku kkira ake no maatino Pita, tena ki meake, “Ako e hoki e hai i roto na tama raa!”

Emeia Pita e kore, tena ki meake te tanata raa ma, “Seai, anau se hai na tama naa.”

59 Saaita raa ku roroa ake hakamaarie, tena teeraa tama hoki ku hamakkau ake pera ma, “Te tama nei e hahaere hakamaoni ma Jisas, maitaname aia he tama i Galili.”

60 Tena Pita ki meake te tanata raa, “Anau se iroa hea akoe e tattara naa.”

Te saaita naa koi te manu tane raa ku tani.

61 Tena Jisas ki hakatike no kkira tonu ake roo iaa Pita, tena Pita ku maanatu na tattara TeAriki raa ni tattara ake aia raa ma, “Imua te manu tane raa e tani tepoonei, akoe eme ki kore etoru na vahao pera ma akoe se iroa Anau.”

62 Pita ku aroha roo, tena aia ki haere iaho no tanitani roo.

Na soldia raa ku tataussua Jisas

(Matiu 26.67-68; Mak 14.65)

63 Na tama e lollohi Jisas raa ku tataussua Jisas, tena ki riki Tama raa.

64 Na tama raa e nnoa na karemata Jisas raa, tena ki meake Tama raa ma, “Tini ma koai te tama ni lliki Akoe raa?”

65 Kito na tama raa ki hai ake tammaki roo na tattara haeo iaa Jisas.

Jisas i mua na tama hakananniu

(Matiu 26.59-66; Mak 14.55-64; Jon 18.19-24)

66 Te mee raa ku maarama, tena na tama hakamattua raa, na maatua hakananniu raa ia ma

na tama poroporo na tuua raa kukutu hakaatoa, tena na tama raa ki kou ake Jisas no hakatuu i mua te kuturana raa.

⁶⁷ Kito na tama raa ki meake, “Mee mai, Akoe ko te Mesaia?”

Kito Jisas ki meake, “Kame Anau e meatu, kootou e me ki se lavaa te hakattina Anau,

⁶⁸ tena kame Anau e vahiri atu, kootou e me ki se lavaa te mee mai hoki.

⁶⁹ Emeia te saaita nei te Tamariki te Tama nei e me ki noho i te vahi laaua TeAtua Hai mahi raa.”

⁷⁰ Tena na tama raa hakaatoa ki meake, “Kaa Akoe ko te Tamariki TeAtua?”

Kito Jisas ki meake, “Teena koi kootou e illoa naa.”

⁷¹ Tena na tama raa ki meake, “Taatou se hihhai ki too ni tattara alaa tama hoki! Taatou hokotaa-tou e llono na tattara te Tama nei!”

23

Jisas i mua Pailat

(Matiu 27.1-2; 27.11-14; Mak 15.1-5; Jon 18.28-38)

¹ Tena na tama te kuturana raa hakaatoa ku mahike iaruna no too Jisas nokkave iaa Pailat raa,

² tena na tama raa kukaamata no hatuhatu na malliu laatou iaa Jisas ma, “Te Tama nei e hahaivi ma ki mee na tama raa ki hakataukaa ma te taumani, tena ki mee na tama raa ki se lavaa te sui ake na takis laatou raa i te tuku i Rom raa, tena Aia e mee mai Hokoia ma Aia ko te Mesaia ia ma he tuku.”

³ Kito Pailat ki vahiri ake Jisas ma, “Akoe ko te tuku na Jiu?”

Tena Jisas ki meake, “Teena koi akoe ku mee mai naa.”

⁴ Kito Pailat ki meake na maatua hakananniu raa laatou ma te kanohenua raa ma, “Anau se hai mee e lave ki meatu ma te tama nei e sara.”

⁵ Emeia na tama raa e vanake ake koi ma, “Te Tama nei e haere vaa roto Judia raa hakaatoa ma ki hakatike na hakataakoto na tama raa ma na akoako Aia raa. Aia e kaamata mai i Galili, ia tena vahao nei Aia ku tae mai i te kina nei.”

Jisas i mua Herot

⁶ Pailat e rono na tattara na tama raa, tena aia ki vahiri ake ma, “Teenei he tama i Galili?”

⁷ Te saaita Pailat ni iroa pera ma Jisas he tama i te henua Herot e rorohi raa, tena aia ki kauna Jisas ki haere iaa Herot raa, e mee Herot e noho te saaita naa hoki i Jerusalem.

⁸ Herot ku hihia roo te saaita aia ni kite Jisas, e mee aia ni rono tammaki na mee i te vahi Jisas, tena aia hoki ko na hahaivi roo ma ki kite Jisas. Aia e hihai ma ki kite Jisas e ppena he mirakol.

⁹ Tena Herot ku vahihhiri ake Jisas tammaki na mee, e meia Jisas e noho hemuu koi, se hai tattara roo e meake.

¹⁰ Tena na maatua hakananniu raa laatou ma na tama poroporo na tuaa raa ku oo ake no ttuu i mua no hatu na malliu laatou iaa Jisas.

¹¹ Herot ma na soldia aia raa ku tataussua Jisas, tena ki tattara haeo roo i Tama raa, tena laatou ki hakauru ake na hekau taualleka roo iaa Jisas, tena ki kauna Tama raa ki vaakai iaa Pailat raa.

¹² Tena te aho naa koi Pailat laaua ma Herot ku ssoa; i mua raa laaua e haeo roo hokolaaua.

Jisas ku mee ki taia ria ki mate
(Matiu 27.15-26; Mak 15.6-15; Jon 18.39—
19.16)

¹³ Pailat ku kanna ake na maatua hakananniu raa, na tama hakamattua raa ia ma te kanohenua raa ki hakkutu ake hakaatoa,

¹⁴ tena aia kimeake na tama raa, “Kootou e kou mai te Tama nei i anau, tena kimee ma te Tama nei e hakattaki sara na tama. Tena anau e lahulahu te Tama nei i mua na karemata kootou hakaatoa, tena anau e kite pera ma te Tama nei se isi te mee e sara ma na tattara haeo kootou ni tattara mai raa.

¹⁵ Herot hoki se haitattara e kou mai ma te Tama nei e sara, e mee aia e kauna ria mai te Tama nei ki vaakai mai taatou. Te Tama nei se isi te mee e sara kilavaa taatou tetaa Aia ki mate.

¹⁶ Tena anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.”

¹⁷ [Te saaita na Kai na Pasova hakaatoa, Pailat e me ki hakattana he tama karapusi.]

¹⁸ Tena te kanohenua raa hakaatoa ku hakaioo ake ma, “Taa Tama naa ki mate! Hakattana Barabas ma maatou!”

¹⁹ (Barabas e ponotia i roto te hare karapusi e mee aia e usuusu te kanohenua raa ki se hakallono tetaumani, tena aia etaa hoki te tama no mate.)

²⁰ Pailat e hihai koi ma ki hakattana Jisas, tena aia ki tattara hakaraoi ake hoki te kanohenua raa.

²¹ Emeia na tama raa evaa ake koi ma, “Tii Tama naa i aruna te kros! Tii Tama naa i aruna te kros!”

²² Tena Pailat ku tattara ake na tama raa te hakatautoru na vahao ma, “Kaa he sara

peehee te Tama nei e ppena? Anau se hai mee e lave kimee ma te Tama nei esara kilavaa te Tama nei te taia ria ki mate. Anau e me ki riki koi te Tama nei, tena ku hakattana Aia ki haere.”

²³ Emeia na tama raa e vaa ake hakamaroa roo pera ma Jisas e tau te ttii ria i aruna te kros, tena i te hakaoti roo na tama raa kutoo hea laatou ni ttani ake raa.

²⁴ Tena Pailat ku tuku ake hea te kanohenua raa e kainno ake aia raa.

²⁵ Pailat e hakattana Barabas, te tama te kanohenua raa e hirihiri raa; teenaa ko te tama tera ni ponotia i roto i te hare karapusi e mee aia e usuusu na tama ki se hakallono te taumani raa, tena kitaa hoki te tama no mate raa, tena Pailat ki kou ake Jisas i na rima te kanohenua raa ki ppena hea laatou e mannatu ki ppena raa.

Jisas ku ttii ria i aruna te Kros.

(Matiu 27.32-44; Mak 15.21-32; Jon 19.17-27)

²⁶ Kito na soldia raa ki hakattaki Jisas itaha, tena na tama raa ki oo no ttiri te tama te matakaina Sairini, te inoa aia raa ko Saimon, tena Saimon e hamai peeraa ina henua ina vahiraa, tena aia e haere ki haere ake i te matakaina raa. Kito na tama raa ki ttaohi Saimon no hakapiri ake te kros raa i aruna te tama raa, tena ki meake te tama raa ki amo atu te kros raa vaa muri Jisas.

²⁷ He kanohenua e rahi roo e tauttari Jisas, tena i roto te kanohenua raa e isi na hhine e haere tanittani, tena ki taa na tinotama laatou hokolaa-tou i te alloha laatou iaa Jisas.

²⁸ Jisas e huri ake no meake na hhine raa ma, “Na hhine i Jerusalem! Auu settani ma kootou

e alloha Anau, e meia ttani ma kootou ia ma na tamalliki kootou raa.

²⁹ Maitaname eisi na aho koi o o mai, tena na tama e me ki tattara ma, 'Na h hine ni se hai tamalliki ia ma na h hine se hai tamalliki ni hannau raa ia ma na h hine se hai tamalliki ni anaana raa e me ki hakatapu ria!'

³⁰ Teenaa ko te saaita na tama raa e me ki meake na mouna palluna raa ma, 'Hina mai ia runa maatou!' tena ku meake na tutu raa ma, 'Hakammuni maatou!'

³¹ Kame na tama e lavaa te kou mai na hakalono llihu peenei Anau te Tama e ssau pera ma he laakau e homo mata ora nei raa, tena kaa hea e me ki kapihi atu kootou na tama e ssau pera ma ni laakau ku mmate raa?"

³² Na tama raa e hakattaki ake Jisas ma tokorua hoki na taanata kailallao ma ki taa ki mmate.

³³ Te saaita na tama raa nittae i te kina e hui ma, "Te ivi te Pohouru raa", na tama raa ku ttii Jisas ma te tokorua na taanata raa. Na tama raa e ttii teeraa tama i te vahi laaua, tena teeraa tama i te vahi se laaua Jisas raa.

³⁴ Tena Jisas ki meake, "Tamana, ssirihia hea na tama nei e ssara. Na tama nei se illoa hea laatou e ppena raa."

Na soldia raa e ttahao huhu na hatu ma koai te tama e me ki too na kaukahu Jisas raa.

³⁵ Te kanohenua raa e ttuu i te kina raa no mmata na mee nei, te saaita na tama hakamattua na Jiu raa ni tataussua ake Jisas ma, "Te Tama nei e tokonaki alaa tama; tiaki ki mmata ma Aia e lavaa te tokonaki Aia Hokoia kame Aia ko te Mesaia Te Atua e hirihiri raa!"

³⁶ Na soldia raa hoki ku tataussua ake Jisas. Na tama raa e oo ake no kou ake te wain e mmara raa iaa Jisas,

³⁷ tena ki meake, “Tokonaki Akoe Hokkoe kame Akoe ko te Tuku na Jiu.”

³⁸ Na tama raa e tattaa na tattara nei i aruna te kros ma, “TEENEI ko TE TUKU NA JIU.”

³⁹ He tama te tokorua na tama kailallao e mmau i aruna na kros raa e hai ake hakahaeroo iaa Jisas ma, “Akoē sei ma ko te Mesaia? Tokonaki Akoe Hokkoe, tena ku tokonaki hoki maaua.”

⁴⁰ Tena teeraa tama ki meake, “Akoē se mataku TeAtua? Te hakalono lihu akoe e too naa e ssau pera ma te hakalono lihu Aia raa hoki.

⁴¹ Taaua e tonu te too na hakalono lihu nei, e mee taaua e ppena na mee e sara, e meia te Tama nei se isi te mee e sara e ppena.”

⁴² Tena aia ki meake Jisas ma, “Jisas, maanatu mai anau te saaita Akoe e Tuku raa.”

⁴³ Kito Jisas ki meake te tama raa, “Anau e meatu te hakamaoni. Te aho nei koi, akoe e me ki noho ma Anau i Paradais.”

Jisas ku mate

(Matiu 27.45-56; Mak 15.33-41; Jon 19.28-30)

⁴⁴ ⁴⁵ Te meeraa kame kutae telaalatea te saaita telaa raa ku pouri, tena te henua raa hakaatoa ku pouri roo haere notae tetoru te hiahi, tena te paamaro e tootoo i roto te Hare Tapu raa ku mahaa rua. ⁴⁶ Tena Jisas ku kanna hakamaroa ma, “Tamana! Anau e kou atu Te Anana Anau nei ki moe na rima Akoe.” Aia e tattara peenei, tena ki mate.

47 Te tama hakamaatua na soldia raa e kite te mate Jisas raa, tena aia ki hakammaha ma, “Hakamaoni roo, teenei he Tama tauareka.”

48 Te saaita te kanohenua ni hakkutu ake i te kina raa ma kimmata Jisas ettii raa ni kkite na mee roo hakaatoa raa, na tama raa ku vakkai i na hare laatou raa, tena ku alloha roo no tukituki na hatahata laatou.

49 Na tama e illoa roo Jisas raa hakapaa ma na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa e ttuu hakammao no matamata.

Josep ku too te tinotama Jisas

(Matiu 27.57-61; Mak 15.42-47; Jon 19.38-42)

50 51 Teeraa hetama ehui ma ko Josep he tama i te matakaina Arimatea i roto Judia raa. Te tama raa he tama tauareka, ia he tama na tama e hakammaha, tena aia e noho no hakattari ma te Hakamaatua ana i te Vaelani raa ki hamai. Niaina ma aia hetama i roto te kuturana na tama hakatonutonu na Jiu raa, emeia aia se hakatina roo na hakataakoto na tama raa ia ma na mee na tama raa e ppena raa.

52 Josep e haere nommata Pailat, tena kikkainno ake ma aia eme ki too te tinotama Jisas raa.

53 Tena Josep kituri iho te tinotama Jisas raa i raro no mmini te tinotama raa ma na paamaro, tena kikkave no ppono i roto te rua na tama ni keru i te kina na hatu matakkauraa, tena te rua naa hoki nise hai tama emate ni moe i mua.

54 Teena ko te aho rima, tena te Sabat raa hoki ku mee ki ttae.

55 Na hhine ni kaamata i Galili no tauttari Jisas raa ku oo laatou ma Josep no kkite te rua raa,

tena kikkite hoki ma Josep e hakamoe peehee te tinotama Jisas raa.

⁵⁶ Tena na hhine raa ki vakkai i hare no tanattana na karena ia ma na lloo mannoni ki amuhi te tinotama Jisas.

Na tama raa e hamalollo i te aho te Sabat raa, ki tauttari hea na tuua raa e hihai laatou ki ppena.

24

Jisas ku ora muri

(Matiu 28.1-10; Mak 16.1-8; Jon 20.1-10)

¹ Te tahata roo te aho te latapu; na hhine raa ku oo i te taruma raa, tena ki too na karena ia ma na lloo mannoni laatou ni tanattana raa.

² Na hhine raa e oo nokkite te hatu ni ppui te totoka te taruma raa ku oti te hakatakape ria i taha,

³ tena laatou ki oo no uru i roto te taruma raa; e meia laatou ku sekkite te tinotama TeAriki Jisas raa.

⁴ Na hhine raa ku ttuu no mamannatu hokolaa-tou, tena te saaita naa koi e rua na taanata e uru na kaukahu e kivakiva roo ku ttuu ake i te vahi laatou.

⁵ Na hhine raa ku mattaku no hakammaru iraro, tena tokorua raa kimeake na hhine raa, "Aiea kootou esesee te Tama e ora raa i te kina na tama e mmate nei naea?"

⁶ Te Tama naa ku seai; Aia ku oti te ora muri. Kootou e mannatu hea Aia ni tattara atu kootou i Galili pera ma, ⁷ 'Na tama hai ssara raa e me ki hakapiki te Tamariki te Tama nei, tena ku ttii Tama raa iaruna te kros raa, tena te aho tana hakatoru raa Aia e me ki mahike muri no ora.' "

⁸ Na hhine raa ku mannatu na tattara Jisas raa,

⁹ tena laatou ki oo itaha ma tetarumaraa no tattara ake te sanahuru ma tahi na disaipol Jisas raa ia ma alaa hakattina ana i na mee hakaatoa laatou ni kkite raa.

¹⁰ Na hhine raa ko Meri Makdala, Joana ia ma Meri te tinna Jems raa. Na hhine raa ia ma alaa hhine hoki tera ni oo laatou raa ku tattara ake na mee raa hakaatoa i na aposol raa.

¹¹ Emeia na aposol raa e mannatu ma hea na hhine raa e tattara ake raa sei ma ni tattara hakamaoni, tena na aposol raa se hakattina hoki na tattara na hhine raa.

¹² Kito Pita ki mahike i aruna no tere i te kina tetarumaraa, tena aia ki huru iraro no kite koi na paamaro na tama raa ni mmini Jisas raa. Tena aia ki vaakai i hare, ia e maaharo hoki hea ni kapihi ake raa.

*E rua na disaipol e ttiri Jisas i aruna te mateara e haere Emeus
(Mak 16.12–13)*

¹³ Te aho naa hoki e rua na disaipol Jisas raa ku oo i te matakaina Emeus raa, he matakaina e hitu na mael te mmao aia i taha ma Jerusalem,

¹⁴ tena tokorua raa e haere tattara hokolaaua na mee hakaatoa ni kapihi ake raa.

¹⁵ Tokorua raa e tattara, tena ki vahihhiri hokolaaua, tena Jisas Hokoia ku haere hakataapiri ake no hahaere ma tokorua raa.

¹⁶ Tokorua raa e kkite Tama raa, e meia laaua se illoa ma teeraa ko Jisas.

¹⁷ Tena Jisas ki vahiri ake tokorua raa, “Hea koorua e haere tattara hokkoorua naa?”

Tena tokorua raa kuttuu hemuu no kira hakaalloha ake na karemata laaua raa.

18 Tena tetama ehui ma ko Kliopas raa kimeake, “Eaa, akoe ko te Tama hokotahi koi tera seiroa hea nikapihi mai i roto na aho ku llaka raa?”

19 Tena Jisas ki vahiri ake ma, “Ni mee peehee?”

Kito tokorua raa kimeake, “Na mee tera nikapihi ake iaa Jisas te Tama i Nasaret raa. Te Tama nei he profet, tena Te Atua ia ma na tama hakaatoa ehakattina pera ma te Tama nei e isi na mahi i roto na tattara Aia ia ma na mee hakaatoa Aia ni ppena raa.

20 Namaatua hakananniu ma na tama hakamattua maatou raa ekouake te Tama raa itetuku i Rom raa kikouake he tattara laatou kitaa Tama raa kimate, tena ma laatou kittii Tama raa iaruna te kros.

21 Tena maatou ehakattina pera ma Aia ko te Tama eme kihakattana na tama Israel raa! Iaruna namee nei hakaatoa, teenei ko te hakatoru na aho tera na mee nei nikapihi mai.

22 Emeia e isi na hhine i roto te kuturana maatou nei e mee maatou no oho; na tama raa e oo te tahata roo i te kina te taruma raa,

23 tena laatou ku sekkite te tinotama Tama raa. Kito na tama raa ki vakkai mai no tattara mai ma laatou ekkite karemata roo na ensel raa e tattara ake ma te Tama raa ku oti te ora muri.

24 Tena alaa tama te kuturana maatou nei ku oo hoki ite taruma raa nokkite pera ma te taruma raa ku tuu vare hakamaoni essau koi pera ma na hhine raa ni tattara mai raa.”

25 Tena Jisas kimeake tokorua raa, “Koorua evvare roo, koorua ehainatta roo te hakattina na tattara hakaatoa tera na profet raa ni tattara mai raa!

26 Eaa, te Mesaia raa se tau te too na hakalono llihu nei hakaatoa, tena ki oti Aia ku too na mahi Aia i aruna?"

27 Kito Jisas ki hakamaarama ake tokorua raa na tattara hakaatoa tera e tattara ite vahi Aia i roto te Launiu Tapu raa, kaamata telauniu Moses raa ia ma na tattara hoki na profet raa hakaatoa.

28 Te saaita laatou ku tappiri i te matakaina laa-tou e oora, Jisas ku haere pera ma Aia e me ki haere hakaraka;

29 e meia tokorua raa e taohi Aia, tena ki meake, "Nnoho taatou; telaa raa ku mee ki huru, ia te mee raa hoki ku haere kipouri." Tena Jisas ki oo ma tokorua raa no nnoho laatou.

30 Jisas ku noho i raro ma kikkai laatou, tena Aia ki too te haraoa raa no hakatapu, tena ki ttohi te haraoa raa no kou ake tokorua raa.

31 Tena na karemata tokorua raa ku tallaki, tena laua ku illoa ma teera ko Jisas, e meia Tama raa ku hakateki koi no seai.

32 Kito tokorua raa ki tattara hokolaaua ma, "Eaa, na tattara Tama raa se ssau pera ma he ahi e ura i roto taaua te saaita Aia ni tattara mai, tena ki hakamaarama mai hoki na tattara te Launiu Tapu raa i aruna te mateara?"

33 Te saaita naa koi tokorua raa ku mahhike i aruna no vakkai i Jerusalem no kkite te sanahuru ma tahi na disaipol raa e kkutu ma alaa tama.

34 Tena na tama raa ki tattara ake tokorua raa ma, "Te Ariki ku ora muri hakamaoni! Tama raa e hakkite ake Aia iaa Saimon!"

35 Tena tokorua raa ku tattara ake na tama raa hea ni kapihi ake laua i aruna te mateara raa

ia ma te saaita hoki Jisas nittohi te haraoa raa, tena laaua ku illoa ma teeraa ko TeAriki.

Jisas e hakkite ake Aia Hokoia ina disaipol Aia raa

(Matiu 28.16-20; Mak 16.14-18; Jon 20.19-23; Na hehekau 1.6-8)

³⁶ Tokorua raa koi tattara ake koi na tama raa, tena Jisas ku hakateki no tuu ake ilottonu na tama raa, tena ki meake, “Te noholaoi ki nnoho ma kootou.”

³⁷ Na tama raa ku mattaku ma laatou ekkite te tipua.

³⁸ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Kootou e mattaku naea? Aiea kootou e mamannatu tammaki i roto na hakataakoto kootou naea?”

³⁹ Kira mai na rima ia ma na vae Anau nei kikkite kootou pera ma te nei ko Anau haka maoni. Taohi tetinotama Anau nei ki illoa kootou, maitaname te tipua se isi na punnohi ia ma na ivi pe nei ma Anau e isi nei.”

⁴⁰ Aia e tattara ake pe nei, tena ki huri ake na rima ia ma na vae Aia raa.

⁴¹ Na tama raa se hakattina koi, e meia laatou e hihhia roo, tena e isi na hakataakoto, kito Jisas ki vahiri ake ma, “Kootou e isi na kai e mmoe i te kina nei ki kkai?”

⁴² Tena na tama raa ki kou ake te punnohi te ika e moa raa,

⁴³ tena Jisas kitoo te ika raa nokai i mua na tama raa hakaatoa.

⁴⁴ Tena Jisas ki meake na tama raa, “Te nei ko na tattara roo Anau ni tattara atu te saaita Anau koi nnoho ma kootou raa. Na tattara hakaatoa i roto na Tuua Moses raa, na tattara na profet raa

ia ma te launiu na Rue tera e tattara i te vahi Anau raa e me ki oo mai no hakamaoni.”

⁴⁵ Tena Jisas ki taaraki na hakataakoto na tama raa ki illoa na tattara te Launiu Tapu raa.

⁴⁶ Tena Aia ki meake, “Teenei hea te Launiu Tapu raa e tattara: te Mesaia raa e me ki hakalono llihu, tena e toru na aho i muri Aia e me ki ora muri,

⁴⁷ tena na tama e me kikaamata i Jerusalem no takutaku ake na kanohenua hakaatoa i te vahi tetiike itaha ma na haisara ia ma te ssirihia na haisara i te inoa te Mesaia.

⁴⁸ Kootou e kkite karemata na mee nei hakaatoa.

⁴⁹ Tena Anau Hokonnau e me ki kou atu hea te Tamana raa ni tattara hakamaoni atu ma Aia e me ki kou atu kootou raa. Emeia kootou ki nnoho no hakattari i roto te matakaina e rahi nei ki ttae roo te saaita na mahi i aruna raa e ttae atu kootou.”

Jisas ku vaakai muri i te vaelani

(Mak 16.19-20; Na hehekau 1.9-11)

⁵⁰ Tena Jisas ki hakattaki na tama raa itaha ma te matakaina raa no taapiri i Betani, tena Aia kissau na rima Aia i aruna no hakatapu na tama raa. ⁵¹ Te saaita Aia koi hakatapu koi na tama raa, Aia ku haere itaha ma na tama raa no tooria no kkave i te vaelani.

⁵² Kito na tama raa ki lotu ake Tama raa, tena ku hihhia roo no vakkai i Jerusalem,

⁵³ tena ki nnoho na aho naa hakaatoa i roto te Hare Tapu raa no hakammaha ake Te Atua.

cl

Nukumanu
The New Testament in the Nukumanu language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Nukumanu long
Niugini

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nukumanu

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2023-03-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 22 Mar 2023

54439682-f8e2-586d-98e1-295d02f74287